

11.6.119

11.6.119

ΑΡΑΤΟΥ ΣΟΛΕΩΣ

ARATI SOLENSIS

M. T V L L I V S C I C E R O

LATINIS VERSIBVS REDDIDIT

ITALICIS VERO

ANT. MAR. SALVINIVS
Qui Nunc Primum Ex Autographo Bibl, Pub. Marucel.
In Incem Produnt

C V R A N T E

ANG. MAR. BANDINIO I. V. D. LAVR. BIBL. REGIO PRAEFECTO

QVI HVGONIS GROTI SVPPLEMENTA
IN TVLLI VERSIONEM
ET NOTAS ALIQUOT ADIECIT.

FLORENTIAE TYPIS MOVCKIANIS.

CID. ID. CC. LXV.

٠.,

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. DOMINO

D. GABRIELI RICCARDIO

MARCHIONI

FLORENTINAE ECCLESIAE SVBDECANO &c.

ANGELYS MAR. BANDINIVS

PERENNEM FELICITATEM.

Olent aliquando atbletae, & qui magno cum labore corpus exercuerunt, Subdecane Marcbio amplissime, atque integerrime, quieti, ac remissioni corporis indulgere, quo ad futuros labores subeundos, mox robustiores evadant, atque vegetiores. 2 2 Non

Non aliter bonarum artium cultoribus ufuvenire sepe comperinus, qui quum in rebus seriis & gravibus contemplandis defa-tigentur, animum ab iis, sive ad elegantiores Musas excolendas, sive ad res inco-Sas , & festiviores pertractandas , deflectunt , ut ad novos subinde setus producendos, in-genium efficiatur perspicacius atque vegetius.

Ego igitur', Marchio eruditissime, maximis laboribus atque aerumnis ad languorem usque toleratis, in contexendo Graecorum Patrum Mediceae ad Divum Laurentium Bibliothecae Catalogo, qui anno proxime praetervetto in lucem prodiit, volut interim, antequam reliqua profanos Graecorum Scriprores complettentia volumina praelo committerem , praeclarum quoddam mentis & animi laxamentum capere.

Quapropter ad veterum aliquot. Graecorum Poemata, additis Codicum Manuscriptorum lectionibus, selectis adnotationibus, Latinis versionibus, atque Italica praesertim celeberrimi Viri Antonii Mariae Salvinii , summa diligentia expolienda, ac meliora reddenda animum mentemque converti.

Ita-

NUNCUPATORIA:

Itaque Callimacho nuper edito, Nicandro, Musaeo, Colutho, & Tryphiodoro, quibus in adornandis veteres ririssimas edutiones e Tuo litterario penu liberalissime suppeditassi, en Tuis sub auspiciis Aratus ipse, ob dignitatem ac nominis celebritatem, Divi Paulli testimonio insignitus, collatis in unum celebrioribus editionibus & codicibus, in elegantiorem formam industria mea restitutus, in publicum prodire gestit.

Quod quidem munus, valde Tibi carum, acceptumque non immerito iudicaviqui me fractum iam viribus, & immodicis sumibus destitutum, non modo ad banc pro-

Quod quidem munus, valde Tibi carum, acceptumque non inmerito iudicavi, qui me frattum iam viribus, & immodicis fumtibus destitutum, non modo ad banc provinciam alacriter excolendam saepius incitasti, verum etiam Hugonis Grotii Arateorum Syntagma, quo in bac procuranda uterer editione, frustra a me alibi conquistum, liberalissime commodasti; Tibi, inquam, qui eximiam dottrinam, eximia cum generis nobilitate, ac morum santitate coniungis; qui Maiorum Tuorum, ac Riccardii Riccardi potissimum praeclara decora, ingenitate, magnitudine, morum ingennitate, bumanitate, modestia, singulari in pauperes ca-

ritate, Graecae, Romanae, & Gallicae linguae eruditione, in Te uno completteris, atque immortalibus tot in bonas litteras, & egregias artes meritis auges, atque amplificas ; qui praeter domesticam Riccardiae Gentis Bibliothecam (1), cui pereximium Italiae nostrae decus & ornamentum Ioannes Lamius praeest, alteram Tibi peculiarem , rarissimorum librorum , ac Codicum MSS. ad duo circiter millia insignem ac sumtuosissimam supellectilem ab interitu recepifti, in quam praeterea, ut taceam de varia, multiplici, & selectissima copia omnis generis librorum recentioris aevi, veteres quotquot reperire Tibi datum est editiones, quarum nonnullae in membrana excusae, quotque insuper viri praestantissimi, ac praecipue memoriae numquam interitu-rae vir Antonius Maria Salvinius Graecos , Latinos , atque Italicos Scriptores studiose congesserat, notisque suis MSS.

(1) Huius celeberrimae Bibliothecae hiftoriam praemifit V. Clarifs. Ioannes Lamius Catalogo Codicum MSS. qui in eadem adfervantur, edito Liburni MDCCLVI. ex typographio Ant. Sanchini, & fociorum fol. locupletaverat, avidissime transtulisti; qui denique numismata Pontificum, Imperatorum, Regum, Virorum illustrium mediae praesertim aetatis aurea, argentea, atque aerea, picturas, caelaturas, toreumata, & omnis generis cimelia Genio Tuo nobilissimo, in magnificis, ac prorsus regiis Riccardiae

Domus aedibus dedicasti.

Quum igitur, me, meaque studia incredibili benevolentia prosequaris, & quidquid ad ingeniorum expolitionem pertineat, multumque ad tenebras e bonis austoribus propellendas conserat, maximi semper seceris, vigilias basce in Aratum meas Amplitudini Tuae lubentissime dedico. Labores autem ac fastidia, quae in Graecis Poëtis a me adbuc editis, & in boc potissimum pristinae lestioni restituendo (textus enim Grotianus non paucis scatebat erroribus) sustinui, commemorare non libet, quum nibil umquam quod prodesse possit mortalibus, aut nimis arduum, aut me indignum existimaverim: veterum enim integritatem Scriptorum custodire, eosque quantum sieri potest, puros incorruptosque posseris tradere, magnum semper atque decorum sum arbitratus.

VIII EPISTOLA

Eia igitur, Marchio eruditissime, exiguum boc sincerae in Te observantiae meae pignus, lubeneer excipe; dunque rem litterariam tam feliciter geris, meis studiis atque bonori, nobilissimo Tuo patrocimio consulas, oro atque obtestor; quod erit, quoad vixero, longe mibi gratissimum. Vale, ac diu incolumis vive publico bono, eximium Riccardiae Gentis, & litterarum decus, praesidium, & columen. Vale feliciter.

Dabam Florentiae Die xx. Mensis

Julii CID. ID. CC. LXV.

DE ARATO SOLENSI

EIVSQVE VITA, ET AETATE.

Phaenomena, & Diofemia buius Poetae, Interpretes deperditi . Hipparchi , & Achillis Tatii feripta , quae exstant , Aratum illustrantia . Leontius de Aratea Sphaera, & Scholia Graeca edita, atque inedita in Aratum. Ciceronis, Germanici, & Avieni Metaphrases Latinae , quae exstant , & aliorum deperditae. Recentium Metaphrases poëticae variis linguis . Editiones Arati Graecae , Scholiis Graecis , five ornatae , five destitutae . Maximi Planudis affumenta, O Criticorum audacia in Arato interpolando . Editiones Graeco-Latinae , & Hugonis Grotis Syntagma Arateorum . Scripta Arati deperdita .

I.

A RATVS Athenodori, & Letophilae F. Solenfis e A Solis Ciliciae civitate fuit, ut Callimachus, Strabo, & alii testantur, vel ut Asclepiadi Myrleano visum, Tarsensis. Audivit, ut habet Laërtius 1x. 113. Menecratem Ephelium Grammaticum, & Philosophos Timonem, ac Menedemum, Dionyfium Heracleotem , Perseumque Stoicum, eumdem, cui Acro Corinthum ab Antigono Gonata com-Α

miffam tradit Athenaeus IV. p. 162. & quem cum Antigono fuisse constat e variis Laërtii locis. Hunc in Macedoniam ab Antigono, forte Athenis arceffitum comitatus, Regi, & ipfe, poemate fortaffis oblato, in nuptiis cum Phila Seleuci Nicatoris filia celebratis innotuit, & gratia eius inita reliquum vitae tempus apud illum vixit. Regnare coepit in Macedonia Antigonus Olymp. cxxv. 2 ante Christum CCLXXVIII, & praesuit per annos xxxiv. unde de Arati quoque aetate constat, quem professione Medicum suisse auctores vitae referunt. Grammaticum ac Poëtam scripta testantur. Sed & Mathematicum Arifthoterum ex quorumdam fententia audivit, ut legas in Vita Graecis Scholiis praemissa, quamvis Cicero lib. 1. de Oratore, conflat, inquit, inter doctos, hominem ignarum Altrologiae ornatissimis, atque optimis versibus Aratum de caelo, O stellis scripsisse. Fratres habuit Myrin, cui superstes suit, & defuncto epicedium composuit, Calondam, & Athenodorum, qui primus Zoilo Homeromastigi scriptis se opposuit . Amores Arati perfiringit Theocritus Idyllio vii. Apud Antigonum Regem obiisse tradit Suidas, atoue adeo in Macedonia. Cenotaphium itaque ei excitatum fit in patria, vel mortui cadaver in patriam fuerit delatum, fi verum est, quod Vita inedita apud

Is. Vossium p. 68. ad Melam, affirmat sepultum Solis: fed & Mela lib. 1. c. 12. juxta Solos in parvo tumulo Arati Poëtae fuo adhuc tempore exftitisse narrat monumentum : idea , inquit , referendum , quia ignotum quam ob caussam iacta in id saxa dissiliunt, Hinc portentosum Arati sepulcrum dixit Politianus in Nutricia. Confer Leopardum 11. 18. Arati effigiem in numis Solenfium. five Pompeiopolitanorum observare sibi visi sunt viri docti, ut videas apud Gronovium T. 111. Thefauri Antiquit. Graecar. tabula d. & in Begeri Thefauro Brandenburg, p. 265, ubi Aratus cum lyra pentachordo ac Muía. Aratum prae ceteris magni fecit atque imitari studuit Dionysius μεταθέulud. tefte Laërtio VII. 167.

II. Exstat e scriptis eius Poema Heroicum celeberrimum OAINOMENA, quibus post vers. 722. ΔΙΟΣΗΜΕΙΑ , five Prognostica subiunguntur . Ita enim ad verfum έχ οράσε όλίγη μέν, &c. Scholiastes: έργεται έπὶ άλλο βιβλίον σΦόδρα βιωθελές , ο κα-Acirai Aiorqueia, Meminit & Suidas fingillatim , & Schol. Ariftoph. ad Pacem v. 1086. & Vitruvius ix. 7. Scripfit Phaenomena Aratus fuadente Antigono Rege, qui Eudoxi Cnidii librum, cui titulus erat "vontpov, speculum, Arato tradidit, & profaicam Eudoxi Orationem metro condere at-A 2

que ita Eudoxum ενδοξότερον reddere justit. Sic ex Epistolis, quae sub Arati nomine olim ferebantur, auctor vitae a Victorio ac Petavio editae . Sed Hipparchus lib. 1. ad Aratum testatus duos fuisse Eudoxi libros, eiusdem fere argumenti, quorum prior ένοπτρου, alter Φαινόμενα inscribebatur, addit, posteriorem potissime ab Arato expressum. Φέρεται δε είς Εύδοξον β΄ βιβλία περί των Φαινομένων σύμφωνα κατά πάντα σχεδόν άλλήλοις πλήν όλίγων σφόδρα . Τὸ μὲν ων έν αὐτών ἐπιγράΦεται ένοπτρον , το δε έτερον Φαινόμενα, πρός τα Φαινόμενα δε την πείητιν συντέταχεν. Vtrumque tamen a Poëta confultum infe docet lib. II. iv mare oxedov rois mep? τάς ανατολάς τῶν ἄστρων , συμφωνώντων αλλήλοις τῶν δύο (Εὐδόξου) συνταγμάτων , περὶ δὲ τῶ Περσέως διαθόρου της αναγραφής ούσης, εὐλόγως ὁ Α"ρατ ઉδιαπορών, ποία τις κατακολουθήσει αποφάσει, αμφήεισόν Φητιν είναι και δισταζόμενον. Sane ex propria observatione non scripsisse Aratum, praeter Cice. ronem testatur idem Hipparchus lib. 1. Tr Eudi ξου συντάξει κατακολουθήσας τὰ Φαινόμενα γέγραφεν, άλλ' ου κατιδίαν παρατηρήσας, η μαθηματικήν κρ'σιν έπαγγελλόμενος έν τοις ουρανίοις προσφέρεσθαι περί διαμαρτανόντων των έν αύτοις. Quod adeo verum esse notat per librum illum integrum, ut ctiam clima ipfum, ad quod phaenomena accom-

modavit ab Eudoxo Aratus petierit . Xupis de tilτων και το κλίμα του κόσμου τω Εύλόξω ύποτίθεται ό Α΄ εατ 🕒 . Καὶ γὰρ ὁ Εὐδοξ 🚱 ἐν τῷ ἐπιγραφομένω ενόπτρω τον τροπικόν τέμνεσ σαί Φησιν ούτως , ώστε λόγον έχειν τὰ Τμήματα προς άλληλα τον αὐτον αίον έχει τὰ έ προς τὰ γ'. Et lib. Il. iterum affirmat eum ώσανεί παραγραφείν τα υπό Ευδόξου είρημένα. Salmafium vero, qui p. 822. ad Solin. non Eudoxum, fed Phainum, vel Metonem fuiffe contendit, quem Aratus fuerit fecutus, confutat Petavius vi. 9. Auctarii Operis de doctrina temporum. Hesiodi imitatorem iam olim agnovit Callimachus Arato suppar in Epigrammate, de quo vid. Fabric. B. G. lib. 11. c. 8. 4. 17. & hinc inde notat Grotius in notis . Ζήλον Ο'μηρικον in Arato praedicat Suidas . Ποιητήν ούδεν αδοξότερον τοῦ Ο μήρου , vocat Maximus Tyrius diff. 14. Et Ovidio iudice lib. 1. Amor. Eleg. 15. cum Sole & Luna semper Aratus erit . Sed ne alia Arati elogia a Barthio lib. 1. Adversar. cap. 15. magnam partem collecta heic repetam, non exiguae laudi Poëtae nostro A. frico est, quod Hemistichion eius του γάρ καὶ γέ. v@- iouir, quod versu quinto Phaenomenon etiam num exftat , fanctificare dignatus est Sanctus Paul. lus Apostolus Arati conterraneus Actor. xvII. 28. ex eo enim petitum illud esse observant post Cle-A 3

men-

mentem Alex. 1. Strom. p. 315. Hieronymus Epiftola ad Magnum, & in Galat. 4. Tit. 1. tum Chry. fostomus, Oecumenius, aliique: licet Euthalius a Zacagnio editus p. 420. ait effe A'parou A'orponiμου καί Ο μήρου Ποιητού, & in Cleanthis, qui Athenis docuit (Athenienses autem adloquitur Paullus atlum ait de uni rives tor uad' buas mointor signate) infigni ad Iovem hymno, quem e Codice Farnesiano Eclogarum Physicarum Stobaei (in vulgatis enim Stobaei libris, etiam in excerptis a Grotio frustra illum quaeres) vulgavit Fulvius Vrfinus post Carmina 1x. Feminarum p. 272. & post Vrsinum H. Stephanus p. 49. Poes. Philos atque cum eleganti Iac. Duporti Metaphrafi Cudworthus p. 432, itidem vers. 4. legitur : έκ του γάρ γέν ετμέν, & in Pythagoreorum aureis illud notum : Seiov yev@ erri Booroiri , pro quo eleganter Oppianus V. άλιευτ. 7. άντωτον μακάpera yero, ad quem locum consulendae doctifimi Rittershufii notae .

III. Quamvis vero Aratus, iudice Hipparcho, άπλους το καὶ σύντομός έστι ποιητής , έτι δὲ σα-Ons τους και μετρίως παρηκολουθηκόσι: tamen haec ipfius Phaenomena plurimi e veteribus olim illustraverant, quorum non pauci nominantur ad calcem commentarii Isagogici, qui a Victorio p. 117.

edi-

editus est sub titulo Ε'ρατοτθένους, εν άλλω Ι'ππάρyou, els τα Φαινόμενα, licet nec Eratosthenis, nec Hipparchi esfe constet. Notitiam illorum hoc loco fubiiciam ordine litterarum. Ii vero funt, Agefianax, five Hegefianax, Alexander Aetolus, Alexander Ephefius, Antigonus Grammaticus, Apollonius Geometra, Apollonius Grammaticus Ariftarchus Samius, Ariftarchus Grammaticus, Ariftophanes Byzantius, Ariftyllus maior, Ariftyllus minor, Attalus Rhodius Mathematicus, Boethus Philosophus, Callimachus Cyrenaeus, Callistratus Tenedius, Crates Grammaticus, Critolaus, Didymus Alexandrinus o rompos, Didymus Cnidius . Diodotus . Eratosthenes , Evenaeti duo , Geminus Rhodius, Heliodorus Stoicus, Hermippus Peripateticus, Lasus Magnes, Marianus, Numenius Grammaticus, Parmenides, Parmenifcus Grammaticus, Pyrrhus Magnes, Smynthes, Sporus, Thales, Timotheus, Zeno, Zenodotus. Qui tamen non omnes scholiis vel commentariis perpetuis Arati Poëma illustrarunt , sed quidam ex illis tantum egerunt de Poëta, ut Callimachus : alii, ut Thales, Ariftarchus Samius, Geminus Rhodius, Parmenides, & Eratosthenes, scriptis suis Aftrologicis faltem argumento, quod perfequutus est Aratus, lucem attulerunt.

-- 4

IV. Hodie exstant Hipparchi Bithyni, centum prope annis Arato iunioris, in Phaenomena Eudoxi , Arati , & Attali in Aratum commentaria libri tres ad Aeschrionem, quibus Aratum Eudoxi vestigia legisse, pariterque cum illis Attalum faepius a vero aberrasse ostendit. Vide quae de Hipparcho ait Fabric. B. G. L.11 I. c. 5. Achillis Tatii Alexandrini, de quo ibid., Isagoge in Aratum. in qua de Vniversi originibus, elementis ac sphae rae ratione erudite differit. Commentarius inchostus in Aratum nescio cuius Auctoris, sub falso Eratosthenis, vel Hipparchi nomine. Alter anonymi Commentarius inchoatus eruditior, praemifsa de genere O vita Arati dissertatione , qua praeclara nonnulla continentur . Haec quatuor scripta una cum Asterismorum descriptione, aliifque scriptis primus e Mediceo & Vaticano codice vulgavit Petrus Victorius, latinam quoque illorum versionem daturum se pollicitus, Florent. 1567. fol. Latine primus vertit, & excepta illa, quam diximus, Afterismorum descriptione cum sua translatione. & differtationibus copiofis atque eruditis edidit Dionysius Petavius Iesuita in Vranologio fuo, five Auctario doctrinae temporum, in quo, & Theodori Gazae librum de mensibus post Annum Chr. 1470. compositum, aliosque Scri-

2 11 (2.11)

Scriptores, adiunxit Parifiis Anno 1630. fol. & Amstelodami Anno 1703. fol. Scholia Graeca in totum Arati Poëma, praefixa Leontii Mechanici differtatione περί κατασκευής Α'ρατείας σφαίρας, & Arati Vita, nescio quo Scriptore, a priore illa, quam a Victorio editam diximus, diversa & breviore . Haec Scholia in editionibus tribuuntur Theoni Alexandrino . Sed recte Grotius p. 24. ad Aratum ; Sciendum eft , scholia Aratea non esse unius Theonis , fed O aliorum : nam O facpe idem iteratur, quod Scholiastae facere non solent , O contrariae sententiae inferuntur . Adde quod in MSS, codicibus longe aliter passim leguntur, ut observarunt viri docti, Salmasius ad Solin. illustris Huetius ad Manilium p. 8. &c. Ineditum Arati Scholiasten adlegat idem Salmafius p. 801. & Bochartus in Hierozoico T. 1. p. 189. Eustathius quoque ad Homerum laudat Ατατί ύποπνηματιστώς & έξηνητώς.

V. Latino carmine pridem Arati Phaenomena convertit Cicero admodum, ut lib. II. de natura Deorum teffatur adolefcentulus: & Germanicus Caefar, & Avienus, atque Hieronymo in 1. ad Titum tefte, mulsi quos enumerare longum est. Ciceronis fragmenta sola, at Germanici, quem Rutgersus, atque alii quidam perperam malunt Do-

mitianum, Metaphralis integra Phaenomenon cum prognofticorum initio & Avieni Aratus integer exflat, de quibus vide, si placet, quae in Biblioth. Lat. annotavit Fabricius, ubi etiam de Latino, quem vocant Germanici Scholiasse. His Iulium Caesarem adiungere facile erat, nist videretur metuendum, ne illum pro Germanico Caesare Firmici ac Suidae incuria posuerit. Ovidium e Probo ad Georgica Virgilii addit Barthius x. 21. Adversar. Etiam Manilium in Apotelesmaticis suis Arati quaedam ad verbum transfulisse observat Scaliger p. 54. ad Manil. edit. Argentorat. Sed nec Statii Poëtae pater hoc loco praetereundus, de quo Papinius filius in Epicedio v. 3. filv. v. 23...... natique modes extendis Arati.

VI. E recentioribus fertur Latina Metaphrafis Nicolai Aleni Essextiani Angli, inter eius poëmata Paris. 1651. 4. Hugonis Grotii, qui fragmentis Ciceronis, quae exstant servatis, reliqua de suo supplevit, in syntagmate Arateorum, de quo infra. Lugd. Batav. 1600. 4. Eliae denique Schedii, eiusdem cuius de Diis Germanorum liber exstat, Gustrov. 1631. 8. Gallico carmine saltim fragmenta Ciceronis reddidit Durerus a Lescaloperio subinde notis ad Ciceronem de nat. Deor. p. 409. seq. reprehensus. Italice Aratum con-

vertit Bernardinus Baldus, & Ant. Mar. Salvinius: eiusque elegantissima versso nondum in lucem prodierat. Sed iam deinceps Graecas ac Graecolatinas Arati editiones prosequamur.

Graece prodiit

VII. Înter Poëtas Principes H. Stephani, Parif. 1566. fol. fine Scholiis, fed emendate, & typis

luculentis.

Cum Leontio de Sphaera & Scholiis Graecis Theonis Alex. Bafil. apud Walderum 1336. 4. in hac editione praeter Procli Sphaeram & Iac. Zieglerum de Sphaerae confiructione, habetur Planisphaerium Ptolemaei e Rodolphi Brugensis versione & Hemicyclum Berosi, ex Vitruvii 1x. 9. explicatum.

Cum Leontio de Sphaera & Scholiis Graecis Paris. 1559. 4. Typis Regiis apud Guil. Morell.

Oxoniae An. 1672. 8. cum Scholiis Graecis emendatioribus, & xarvartistradis Eratofilmenis ac Dionyfii Hymnis curante Io. Fello, Oxonienfi poftea Epifcopo. In hac perquam nitida editione, ex altero codice MS. Bodleiano adferiptos videas poft v. 470. verficulos quosdam a Maximo Planude, vel alio quopiam minus antiquo infertos, quo Aratum Ptolemaei magis placitis congruentem faceret.

Equidem vetus auctor vitae Arati a Victorio

editae testatur olim illius Poëma varie depravasse non modo pictores, Grammaticos, & Astronomos interpretationibus suis, sed etiam nonaullos truncando, interpolando. Procemium totum usque ad versum undevigessimum alii plane omiserunt, & Arati esse inficiati sunt. Alii tale seripserunt exordium esse Poëmatis Aratei.

> Α'μφί μοι θελίοιο περικλειτοίο τε μήνης Ε"σπετέ μοι Μύσαι .....

Alii in hanc fententiam, veluti Anclidi cuipiam infcriptum:

Α'γκλείδη ξείνων Ιερόν θάλ@-, εί δ' ἄγε σύ μει Οὐρανίην ψαύσειας έτι τρίβον ...... Vel Antigono Regi .

Α'ντίγονε ξείνων ἱερον θάλΦ- ....

Vel denique fic :

Ε'πταχα τὸν δεκάδισσι περιτλομένων έναυτών. Ex his tot tamque diversis exordiis abunde conflat, quantum in Arato praecipue sibi permiserit Criticorum audacia.

Editiones Graeco-Latinae .

VIII. Cum Ciceronis, Germanici, & Avieni Metaphrafi, & Theonis Scholiis Graecis, addito Manilio, Firmico, & Procli Sphaera. Venet. 1499. fol. apud Aldum Manutium.

Cum Praefatione Phil. Melanchthonis, Witeb.

Cum versione profaria, & notulis Io. Ceporini, addita Procli sphaera, Cleomede, & Dionysii Periegesi. Basil. 1534. 1547. 1561. 8. apud H. Petri.

Cum Ciceronis Metaphrafi e Germanico, & Avieno fuppleta & notis Ioach. Perionii , praefi-xa Leontii fphaera & Arati vita Graece Parif. 1540. 4. & codem anno Bafileae 8. ad calcem Nicomacheorum Ariflotelis a Perionio Latine translatorum, & Platonis Timaei locis cum Ciceronis de Vniverfitate collatis, quod poft H. Stephanum in Timaeo pariter & Arato fecit etiam H. Stephanus in Lexico Ciceroniano An. 1557. 8.

Cum Metaphrafi Germanici & ad eum veteri commentario. Bafil. 1549. & 1570. fol. ad calcem Hygini, &c.

In Aftronomicis veterum a Io. Commelino editis An. 1589. 8. cum Leontii sphaera aliisque.

In Corpore Poetarum Graecorum, curante Iac. Lectio, Genev. 1606. fol.

In Hugonis Grotii Syntagmate Arateorum, quod fedecim vix annos natus Iofephi Scaligeri aufpiciis edidit Lugal Bat. 1600. 4. In hoc Graeca loguntur cum Metaphrafeos Ciceronianae fragmentis feparatim fubiunchis, & ubi haec deficiunt, Grotii ingenio fuppletis, tum Germanici Metaphrafe

1110

phrasi itidem seorsim subnexa, cum imaginibus Astrorum ex veteri quidem depromptis codice, fed naturae rerum, ac veterum opinioni faepe parum respondentibus. Hinc Grotii notae sequuntur in Aratum, Ciceronem atque Germanicum; denique Metaphrafis tertia Avieno auctore, cum Grotii brevibus notis ad fingulas paginas adiun-Stis . Nam Daniel Lundius quidem fallitur , qui in compendio Bibliothecae Graecae adfirmat . Graeca quoque Scholia in Grotii editione legi . Fallitur etiam Heidenreichius, qui in Pandectis Brandenburg, ait Aratum cum aliis Scriptoribus Latine redditum a Iunio Paullo Crasso. Pro Arato enim Aretaeum dicere debuit . Fuerunt Grotil Aratea in Bibliotheca Petri Francii collata cum vet. cod. a Nic. Heinfio, & a viro illo doctiffimo animadversionibus locupletata.

IX. Scripserat & alia Aratus, quae intercidere.

A'varoun'. Suid. in A"par@.

Eis A'vriyovov . Suid.

A'soportoyoria . Suid.

Αξρολογία καὶ ἀστροθεσία. Suid vide infra in κανών. Aratum έν τῆ πέμπτη τῶν ἀστρικῶν laudat Tzetzes ad Hesiodum 1. Ε΄ γγ. p. 6. b.

Διόρθωσις Οδυσσείας. Vide Fabric. B. G. Lib. II. c. 2. §. 19.

E'AFYEIW liber, ex quo de Diotimo Poëta diflicon proferunt Macrobius v. 20. & Stephanus Byz. in Tapyaga, Anthologia Epigr. 1L 40. p. 229. Epicedium in Cleombrotum . Suid.

Epicedium in fratrem Myrin. Auctor vitae a Victorio editae .

Epigrammata in Philen, Antigoni Regis coniugem . Suid.

Ε'πιθυτικόν . Suid.

Eis Θεόπροπον . Suid. & Schol. Arati v. 259. ubi Θεόπρομον legitur . Sed έν τῷ πρὸς Θεόπροπον enundeim allegatur etiam in Scholiis ad Odyss.

E. 486.

Epistolae, seu quas Arato suppositas a Sabirio Pollone, Sabidio forte, vel Sabinio Pollione, contendebat Apollonides Nicaenus , Ninaeve pro ΚεΦεύς legendum ex Ammonio, ut observavit Clariff. Bentleius. Vita Arati a Victorio edita & Suid. Has Epiftolas Meursius male refert ad Aratum Sicyonium. Equidem e Suida coniicere possis Epiftolas & carmine & profa Aratum Solensem scripsisfe, vel fub eius nomine lectas olim fuisse. Verum haud accuratiffimus auctor eft Suidas .

H'Sonoiias. Suid. quod perperam nonnulli reddunt de moribus.

l'arpinai δυνάμεις. Auctor vitae, & Pollux. qui

qui II. 4. tres hexametros profert ex Arati ἰατρικοῖς .

Κασιόν . Achilles Tatius c. 15. & 16. [lagoges in Aratum , ubi tefatur auctorem hoc in libro fingillatim egiffe de quinque planetis . Forte non diverfus hic liber fuit ab co , qui Suidac est αερο-

λογία καὶ ἀςροθεσία. Περὶ Ο'μήρου καὶ Ι'λιάδ . Auctor Vitae.

O'50λογία. Auctor Vitae.

Παίγνια . Suid. Είς Παυσαγίαν τον Μακεδόνα . Suid.

Σκυθικός . Auctor Vitae .

Στοιδοφόροι, fcil. λόγοι vel ύμου. Suid. Σύθετει είς Φαρμάκου θημακών ἐπττηδείαν. Suid. refpicit Galenus lib. 11. de antidotis c. 7. T. 11. P. 445.

T'μνοι είς τον Πῶνα. Suid. five, ut Auctor Vi-

tae u'pu@ .

Quid vero est, quod Strabo lib, x. p. 486. de Gyaro agens δηλοΐ δέ, inquit, τος κάπορίως αυτων και Α"ρατ@- ἐν τοῦς κατά λεπτὸν, Xylander in minuit.

> Ω΄ Λητοῖ σὺ μένεις μὲν σιδηρείη Φολιγάνδρω Δειλὴ ἢ Γύαρον παρελεύτεαι αὐτίχ' όμοίην .

Ex Ioan. Albert. Fabricii Biblioth. Graec. lib. 11I. c. xvIII.

APA-

APATOY ΣΟΛΕΩΣ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ.

ARATI SOLENSIS PHAENOMENA.

DI ARATO SOLESE

I FENOMENI

OPPER

LAPPARENZE

ΑΡΑΤΟΥ ΣΟΛΕΩ Σ

OAINOMENA.

Ε Κ Διό: ἀρχώμεσθα, τον ούθετον ἄνθρε ἰωμεν Αγέρτον . μεςαι δε Διός πάπαι μέν άγγαι , Ππαι δι όρφουν άγραφαι ; μετη δι θαλασσα, Και λιμένες * πώτη δε Διός κεχρήμεθα πάντες. Τοῦ γιὰ και γένοι ἐτμέν . δ δ' πιος ἀθρώποιοι Δεξιά σημείνει * λαθοί δ' ἐτι ἔγρον ἐγείρει , Μιμνήσκων βαίτοιο * λέγει δ' ὅτε βαίλοι ἀρίστη Βιυσί τε καί μακιλησι. λέγει δ' ὅτε δεξιαὶ ἀιραι , Καὶ ζυπά γυράπα , καὶ στέρματα πάντα βαλέσθαι. Αὐτὸς γιὰ τάγε σήματ ἐν οὐρανῶ ἐττήριξεν , Λ΄ τερα δικκρίνας * ἐσκόματο δ' εἰε ἐνιαυτόν Αδτί-

DI ARATO SOLESE I FENOMENI

OVVERO

L'APPARENZE.

D'A Giove principiam, cui non mai noi Vomini fenza dir, deggiam paffare. Piene di Giove le contrade tutte,

Dc-

IO

ARATI SOLENSIS

HAENOMENA.

B love Musarum primordia : semper in ore Plurimus ille bominum est, qui compita numine magno Conciliumque virum complet, pelagusque profundum, Et pelagi portus . Fruimur Jove , O utimur omnes . Nos genus illius , nobis ille omine lacto Dextera praesignat, populumque laboribus urget, Consulat ut vitae . Quando sit terra ligoni Aptior ; aut bubus monet , O quo tempore par fit , Aut ferere , aut feptas lympbis adspergere plantas . Ipfe etiam in magno defixit sidera mundo Ordine quaeque suo , atque in totum providus annum Astra

Degli uomini le piazze tutte, pieno Il mare, e i porti; in ogni parte tutti Abbiam duopo di Giove; poichè ancora Di lui siam stirpe , ed ei clemente agli uomini Accenna a destra, ed al lavoro sveglia Le genti, rammentando a quelle il vitto : E dice quando è ottima la zolla A' buoi , e alle vanghe ; e dice quando Delle stagioni è il destro a far le fosse, Per porre, ed a gittar tutte femenze .. Perchè egli i fegni ne piantò nel cielo, Le stelle diftinguendo, e in tutto l' anno QuelΑ΄ στέρας , οίκε μάλιστα τετυγμένα σημαίνοιεν Α΄ νδράπιν ώρων , ό'Φρ' έμπεδα πάντα Φύωνται. Τῷ μιν ἀεὶ πρώτόν τε καὶ ύ'ςατον ἰλάσκονται.

Καϊρε πάτερ, μέγα θαδμα, μέγ ἀθρώτοων δνειαρ, 15 Αὐτοι, καί προτέρι γενεύ. χαίρατε δὲ μούσαι. Μεκιλίχιαι μάλα πάσαι, μόγο μεὶ δατέρας εἰπεῖν, Εἰ θέμις, εἰλχομένο, τ τεμμόρα μεὶ δατέρας εἰπεῖν, Εἰ θέμις, εἰλχομένο, τ τεμμόρατε πάσαν ἀκιδού . Οι μεὸ ὁμῶς πολέες τε, καὶ ἀλλοδιε ἀλλοι ἐὐτες, Οἰρανῶ ἐλκονται πάντ ἤματα συναχία εἰεί. 20 Αὐταρ όγ οἰδὶ ὁλίγον μετανίσσεται, ἀλλαλ μάλ ἀντος Α΄των αἰὰ ἄρριν το μενιό το κατάντος Μετηγής γαίαν περί δ΄ οἰρανὸς αὐτον ἀγρεῖ . Καὶ μιν πιραίνουτι διώ πόλοι ἀμβοτέροδεν . Καὶ μιν πιραίνουτι διώ πόλοι ἀμβοτέροδεν . Αλλ ὁ μὶν αὐκ ἐπίντος δ ὁ ἀντίας ἐπ βορίαο, 25 Τψόδει οἰκτωροῖο, δίω δὶ μιν ἀμβιέ ἔχουσαι Α΄ρατοι, ἀμα τραχώνει, τὰ δὸ καλένται ἐμαξαι. Α΄ δὸ τοι καθαλάς μὲν ἐπ ἐξωτα εἰν του καθαλάς μὲν ἐπ ἐξωτα εἰν του καθαλάς μὲν ἐπ ἐξωτα εἰν του τον Αλλόλων, αἰεὶ δὲ κατομάδιαι Φορίονται ς

E"µ-

Quelle pensò che più di tutte agli uomini Per istagion eiò ch' è da far segnassero, Acciocchè tutto stabilmente nasca. Però sempre primier placanlo, ed ultimo.

Però sempre primier placanlo, ed ultimo. Salve Padre, miracol grande, grande Agli uomin giovamento, ed alimento, Tu stesso, e la primiera stirpe. Muse Salvete, tutte assai benigne, e miti. A me di dir le Stelle, se pur lece, Supplicante, mostrate il canto tutto.

Que-

15

Astra dedit, quae not moneant, qua quaelibet bora Apia geri, certa nascantur ut omnia lege. Idem ergo primus placatur, O ultimus idem. Magne Pater, magnum mortalibus incrementum, Propentes prior, O dulces ante omnia Musea.

Progenies prior, O dulces ante omnia Mufae, Cunchi una falvete misi, O dun fidera canto, Si un fafque finunt, longum deducite carmen. Cetres labuntur celeri caelestia mota, Cum caeloque simul notifeque diesque feruntur: Anis at immotus nunquam vossigna mutat, Sed tenet aequali libratas pondere terras; Quem circum magna se volvis turbine caelum. Extremusque adeo duplici de cardina vertex Dicitur este Polus, quomos bie non cernium ville Ad Boream, Occans supra confinia tendit: Quem circust Visae celevore cognomines Plussfri,

Dietita eje e eius, quommo ou mon certitian, ille Ad Borcam, Oceani lapra confinia tenditus (list) Quem cingant Vrlac celebres cogammine Platus (list) Quas soffiri (leptem folit) vocitare Trionelles Alterius capat, alterius flammantia terga Adspicit, inque vicem promas rapit orbis in ipfas Con-

Quefte in un molte, ed altrove altre effendo, Dal ciel son tratte tutti i giorni sempre. Ma l'asse nem poco si trasporta, Ma così certo sempre, è fermo, e sisto; E tiene bilanciata da per tutto La terra in mezzo, e'l gira intorno il cielo. Quinci e quindi in lui terminan due poli, Non visibile l'un, contrario l'altro Da Borca, sovra l'Oceano, in alto. E due intorno contenendolo Orfe Girano insieme, e però Carra dicossi. Queste anno sempre tra di lor su's fianchi I capi, e sempre portansi supiae.

Vol-

Ε΄μπαλιν είς ώμους τετραμμέναι. Εί έτεον δή, 30 Κρήτηθεν κείναι δε Διός μεγάλου ιότητι Ούρανον είσανέβησαν, δ' μιν τότε κουρίζοντα Δίκτω έν εὐώδει όρεος σχεδον Ι'δαίοιο Α΄ ντρω έγκατέθεντο , καὶ έτρεφον εἰς ένιαυτὸν Δικταίοι Κουρητες , ότε Κρόνον εψεύδοντο . 35 Οί την μέν κυνόσουραν επίκλητιν καλέουτι, Τήν δ' έτερην , έλίκην . έλίκη γε μέν ανδρες Α'χαϊοι Είν άλὶ τεκμαίρονται, Ίνα χρή νήσε άγινεῖν * Τη δ' άρα Φοίνικες πίσυνοι, περόωσι θάλασσαν . Α'λλ' ή μέν καθαρή , και ἐπιΦράσασθαι έτοίμη , 40 Πολλή Φαινομένη έλίκη πρώτης από νυκτός . Η δ' έτέρη, ολίγη μέν, ατάρ ναυτησιν αρείων. Μειοτέρη γάρ πάσα περιστρέφεται στροφάλιγγι. Τη και Σιδόνιοι ιθύντατα ναυτίλλονται .

Τὰς δὲ δὲ ἀμφοτέρας, οἶη ποταμοῖο ἀπορίρος, 45 Εἰλεῖται, μέγα Βαύμα, δρακων περί τ' ἀμφὶ τ' ἐκιγοὸς Μυρίος 'αὶ δ' ἄρα οἱ σπείρης ἐκατερβε φύονται Α' εκτοι, κυανίου πεθολαγμένα ωκεωρίο.

Αὐ-

Voltate fovra gli omeri. Se è vero, Di Creta quelle per voler del magno Giove faliro al cel, perchè lui allora Infante nel fragrante Ditto, preflo Del monte d'Ida pofero nell'astro, Ed un anno il nutrir Dittei Cureti, Quando inganara Saturno. Or quefli appellano L'una la Cinofura, e l'altra l'Elice.

Dall' Elice gli Achei uomini in mare Noran, dove menar duopo è le navi.

I Fe-

ARATI PHAENOMENA.

23

Conversas bumeros. Creta, si credere sas est, 30 Ad caeli nitidas axes venere relicta . Iuppiter boc voluit, quem sub benealentibus berbis Ludentem Diets , grato posucre sub antro , Idaeum ad montem , tosumque aluere per annum , Saturnum fallunt dum Dictaei Corybantes. 35 Ex bis altera apud Graios Cynofura vocatur, Altera dicitur effe Helice, quae monstrat Achivis In pelago navis quò sit vertenda, sed illa Se fidunt duce nocturna Phoenices in alto . Sed prior illa magis stellis distincta refulget, 40 Et late prima confestim a nocte videtur . Haec vero parva est , sed nautis usus in bao est : Nam cursu interiore brevi convertitur orbe , Signaque Sidoniis monstrat certissima nautis . Has inter, veluti rapido cum gurgite flumen, 45

Torvu' Draco ferpit, fubter, supraque revolvens Sefe, conficiensque sinus e corpore flexos, Quos cant tangunt immunes gurgitis Arctoi .

Ve-

I Fenici affidati sopra questa Varcano il mare. Or questa è netta, e presta A scorgersi, apparente Elice, e grande Dal principio di notte ; l'altra è piccola , Migliore a' naviganti , poichè tutta In minor giro si rivolge intorno. Dirittissimamente anco con questa Navigano i Sidonii . Ora per ambe , Qual diramazion di fiume , volvesi , Gran meraviglia, il Drago intorno intorno Divincolando, immenso. Or queste adunque Della spira da' lati , e quinci e quindi Orfe spuntan guardate dal ceruleo Ocea-

Αυτάρ ό'γ' ἄλλην μὲν νεάτη ἀποτείνεται οὐρη «
Λ'λλην δὲ σπείρη περιτίμνεται ή μέν οἱ ἄμρη
Οὐρη πὰρ κυφαλήν ἰλίκης ἀπαπαίνται άρκτου «
ππείρη ό' ἐν κυνόσουμα πάρη ό'χει ή δι καπ' αὐτην
Εὐλείται κυφαλήν, καὶ οἱ ποδὸ ἔρχεται άχριο «
Ε΄κ δ' αὐτιε παλύνορτος ἀνατρέχει οὐ μὲν ἐκείτη
Οἰόθεν , οὐδ' οἰος κυφαλή ἐπιλάμπεται ἀντής «
Λ'λλά δύο κορτάφοιε ; δἰο δ' διμαστιν , εἶς δ' ὑπόνεβεν
Ε΄σχατινη ἐπέχει γύνος δεισιο πελώρου .
Λαξόν δ' ἐστὶ καρη , κεύστι δὲ πάμπαν ἔοικεν
Λ'κρην εἰο ἱλίκης οὐρην , μάλα δ' ἐστὶ κατ ἱδὸ
Καὶ στόμα καὶ κροτάφοιο τὰ διξιὰ νειάτο οὐρη .
Κείνη που κεφαλή τη νηζεται , ηχί περ άκραι
Μισγονται δύντες τε καὶ ἀντολαὶ ἀλλήλησι .

Τῆ: δ' αὐτοῦ μογέστι κυλέτδεται ἀνδρὶ ἐοικὸι Εἴδαλου * το μέτ οῦτικ ἐτίσταται ἀμφιλόν εἰπεῖν , Ουδ' ὧτιν κρέμαται κείνος πύνη * ἀλλά μιν αὐτοκ Ε'τγόνασιν καλέουσι * το δ' αὖτ' ἐτ γούνασι κάμιον Ολλά»

Oceano, ed all' una coll' estremo Coda si stende, e l'altra colla spira Intorno taglia, e a lui la somma coda Dell' Esice Orsa al capo si ripola. La testa Cinosura à nella spira: E questa intorno al capo stesso gira, E giuso se ne viene insino a' piedi, E di nuovo retrogrado ricorre. Or quella non da se fosa, ne sola Stella risplende in capo; ma alle tempie, Due, e agli occhi due, ed una sotto L'estremitade tien della mascella

Del-

ARATI PHAENOMENA. 25	
Verum baec extremae circumdatur agmine caudae,	
Qua spirae sinus est involvitur altera caelo .	5
Nempe Helice extremae circumdatur agmine caudae,	
Qua Spirae sinus est , caput est Cynosuridos Vesae :	
Quae tamen usque pedes summo illum à vertice tangit.	
Retrogrado beic iterum cursu convertitur anguis .	
Huic non una modo caput ornans stella relucet,	5
Verum tempora sunt duplici fulgore notata,	
E trucibulque oculis duo fervida lumina flagrant,	
Atque uno mentum radianti sidere lucet :	
Obstipum caput, & tereti cervice reflexum,	
Obtutum in caudam matoris figere dicas .	
Opposita extremae capitis sunt dextera caudae.	6
Hoc caput beic paullum sese, subitoque recondit,	
Ortus ubi , atque obitus partem admiscentur in unam.	
Quod tangens defessa velut maerentis imago	
Vertitur : banc nemo certo tibi dicere possis,	
Aut quisnam , quo sit fessus , labor : attamen illam	6
Engonasin vocitant, genibus quod nixa feratur.	
Dell' orribile mostro . Obliquo è il capo ,	
Ed è simile in tutto ad inchinato	
Verso l'ultima là coda dell' Elice .	
E sono affal in diritto dell'estrema	
Coda, la bocca, e la diritta tempia.	
Questa testa là nuota, ove gli estremi	
E Ponenti , e Levanti tra lor mischiansi .	
A lei ivi vicin girafi imago,	
Ch' uomo rassembra faticante : questa	
Niuno fa palefemente dire,	
Nè qual sia la fatica, ond'ella penda;	
Ma così nela chiamano l' Engonali,	
O'l Ginocchion ; perocchè ne' ginocchi	
Affaticata, un uom che s' inginocchia,	

Ο κλάζοντι έσικεν • ἐπ' ἀμΦοτέρων δέ οἱ ώμων Χείρες ἀείρονται • τάνυται γέμεν ἄλλυδις ἄλλη Ο στον ες οργυιών * μέσσω δ' εφύπερθε καρώνω Δεξιτέρου ποδός άκρον έχει σκολιοΐο δράκοντος.

Αυτου κάκείνος σέφανος, τον άγαυον έθηκε Σημ' έμεναι Διόνυστος αποιχομένης Α'ριάδης, Νώτω ύποςρέφεται κεκμικότος είδωλοιο. Νώτω μέν σέφανος πελάει * κεφαλή γέμεν άκρη Σκέπτεο πὰρ κεφαλήν ὀφιούχου · ἐκ δ' ἄρ' ἐκείνης 75 Αύτον έπιφράτταιο φαεινόμενον οφιούχον . Τοῖοί οἱ κεφαλή ὑποκείμενοι ἀγλαοὶ ώμοι Εισονται * κείνοί γε καὶ αν διχόμηνι σελήνη Εἴσωποι τελέθοιεν • ἀτὰρ χέρες οὐ μάλα ἶσαι • Λεπτή γώρ τη και τη έξεπιδέδρομεν αίγλη. Α'λλ' έμπης κακείναι επόψιαι, οὐ γάρ ελαφραί. Α'μφότεραι δ' όφιος πεπονείαται , ός ρά τε μέσσον Δινεύει ο Φιούχον ο δ' έμμενες ευ επαρηρώς Ποσσίν έπιθλ'βει μέγα θηρίον αμφοτέροισι Σκορπίον, όφθαλμώ τε καὶ ἐν θώρηκι βεβηκώς

Raffembra; e a lui fovr' ambedue le spalle S'alzan le mani , e quinci e quindi ei stendesi La milura d'un' orgia; e a mezzo sopra Il capo, del diritto piè l'estremo Ave del torto Drago. Ivi anco quella Corona, la qual fe chiaro esser segno Dionilo d' Arianna trapaffata, Volvesi sotto al dosso dell' immago Del Faticato; al dosso la Corona E' accosto; ma appresso al capo estremo Il capo offerva tu del Serpentario; Che

70

80

Illa petit binis manibus diversa locorum, Atque bumeros supra tensis dispenditur ulnis, Et super ora cavis spirantia naribus ignem Serpentis dextrae figit vestigia plantae . 70 Heic illa eximio posita est sulgore Corona. Hanc Ariadnaeum Bacchus testatus amorem Intulit in caelum qua Nixi terga fatifcunt . Iuxta bumeros fertum est : propter caput Arguitenentis, Quem claro perhibent O'Quouxov nomine Graii, 75 Est caput illius, summoque ex vertice Nixi Perfacile alterius candentia sidera nosces. Huic supra duplices bumeros adfixa videtur Stella, micans tali specie, talique nitore, Fulgeat ut pleno quum lumine Luna refulsit . 80 Non par est geminis manibus vigor, & licet illis Nec nullus splendor, nec sit parvissima moles, Attamen est tenuis disperso lumine fulgor . Hic pressu duplici palmarum continet Anguem, Eius O' ipfe manet religatus corpore toto , Namque virum medium Serpens sub pectora cingit a

Che da quello il medefino avvilerai Apparir risplendente Serpentario. Tali a lui sottoposti omeri al capo Chiari si miran 3 quegli, ancra alla Luna A mezzo mele, si farian vedere. Ma non son troppo eguali poi le braccia, Che quà, e là lottil raggio discorre. Ma tutravia ancora son visibili, Che non son lievi; ed ambe per lo Serpe Son faticate, che per mezzo gira Il Serpentar. Quei sermamente acconcio Con ambi i piedi una gran bestia preme, Lo Scorpion, coll'occhio, e in petto stando

Ille tamen graviter nitens vestigia ponit,

28

Ο βθό: ἀτάρ οἱ ὅφις γε δύο ερέφεται μετὰ χερτὶ, Δεξιτεβὶ διόγοε, στική γίμιε ὑψόθι πολλός. Καὶ δή οἱ ετφάνω περικέκλιται ἄκρα γίνεια. Νειδή δὶ στέρμε μεγάλας ἐπιμαίεο χηλάς. Α΄λλὶ αὶ μέν Φαίων ἐπιδιωέες, οὐδὸ ἀγαικί.

Εξόπθει δ' ἐλίκης φέρεται ἐλάσοτι ἐοικος Α'ρετοφίλαξ του '΄ ἄοθρες ἐπικλείσου Βούτης Ονοχς ἀμαξαίης ἐπαφόμερος είδεται ἄρκτου , Καὶ μόλα πῶς ἀρίθηλος ὑπὸ ζώης δἱ οἱ αὐτός Εξ ἄλλων ἀρκτωρο ἐλίσοτεια ἀμφαλὸν ἀστής Α'μφοτίρους δὶ πουτού ὑποκιλέμου Βοώτου

Παρθέου , η έ ο χιρεί Φέρει ς αχυ αγλαίστα Εἴτ' τον Α΄ εραίου κείνη γέος , δ΄ ε΄ α΄ το Φασι Α΄ στρων άρχαίου πατέρ εμμεναι, εἴτό τευ άλλου , Εύπιλος Φρείοντο ' λόγος γέμεν ἐπτρέχει άλλος Α΄ θρώποι: , ως δήδεν ἐπιχθωνίη πάρος δ΄ εν , Η΄ έχειο δ΄ αὐθεώτων πατενατίη , οὐδεποτ' ἀλδρών , Οὐδετατ' ἀχριών κόγρατο Φύλα γυναικών , Α΄ λλ' ἀναμιξε ἐκώθητο , και ἀδανώτη περ ἐουσικ.

Dritto; ma a lui il Serpente fi raggira Tra le due braccia, picciolo nel deltro, E nel finifiro, copiolo in also. E 'l mento estremo intorno alla Corona Giaccii, e in fondo della spira cerca Le grandi Chele, o Zampe dello Scorpio; Ch'elle mancan di lumi, e non son chiare. Dietro all' Elice portassi simile

Artofilace ad un che guidi, cui Soprannomano gli uomini Boote,

Pe-

Atque oculos urget pedibus pellusque Nepai . Hie pressus dextra, surget sed parte sinistra, Sertaque supremae tangunt Minoia malae . Sub spira quaeres immenso corpore Chelas,

Quae samen brud magnum iallans pro mole nitorem.

Ipfam Helicen fequisur, non difpar forma bubuleo,
Artlophylax, vulgo qui dicitur esse Bootes,
Quad quass semone adjunctam prae se quaist Artlon.

Clarus hic, O subter praecordia fixa tenesur Stella micans radiis Arcturus nomine claro.

Heic [e sub pedibus profers finita Booti Spicum illustra tenens splendenti corpore Virgo : Sive illi Aftraeus pater est, qui dicitur idem Sideribus stellisque pater, seu quiliber alter, Sit selix: sans bacc narratur sabula vulgo. Incoluit caelo terras Astraea relicto, Conventusque bominum non dedignata priorum, Sed aus femines spoemes invites control.

Conventusque bominum non dedignata priorum, Sed nec semineos spernens invisere coesus, Leti expers generi mortali mixta resedit,

Perocchè par toccar l' Orsa del Carro, E assi è tutto manissen, e scorto . E a lui fotto la fascia , ond' egli è cinto Trall' altre si ravvolge chiaramente Arturo stella. Ma sott' ambi i piedi Di Boote la Vergine n' osserva,

Che nelle mani tien raggiante ipiga.

O fitrpe sia, quella, d'Astreo, cui padre Dicon degli Aftri antico, o d'alcun altro, Portis queta. Vn'altra sama corre
Tra gli uomini, che in pria usò la terra, E veniva degli uomini al cospetto;
Nè mai degli uomini, mè mai dell'antiche
Femmine ricusò le varie genti,

Ma mischiata sedea, beache immortale;

95

100

No.

Ε

Καί ε Δίκην καλεεσκον , αγειρομένη δε γεροντας 105 Η' έ που είν άγος η, η εύτυχέρω έν άγυι η, Δημοτέρας ήειδεν έπισπέρχουσα θέμιςας. Ούπω λευγαλέου τότε νείκεος ηπίσαντο, Oude diaupirios περιμέμΦεος, ουδέ κυδοιμού . Αύτω: δ' έζωον . χαλεπή δ' απέκειτο θάλαστα. Και βίον ούπω νήες απόπροθεν ηγίνετκον, Α'λλά βόες καὶ ἄροτρα * καὶ αὐτή πότνια λαῶν Μυρία πάντα παρείχε Δίκη δώτειρα δικαίων . Τόρρ πν, όφρ έτι γαία γένος χρύσειον έφερβεν . А ручрем в' одгун те, кай обкеть таркая втогра Ωιλέι, ποθέουσα παλαιών ήθεα λαών. Α'λλ' έμπης έτι κείνο κατ' άργύρεου γένος ήεν. H"preto d' et épéwn étideselos nenertun Μουνάξ · οὐ δή τῷ ἐπεμίσγετο μειλιχίοισιν ...

Α'λλ' ότότ' ανθρώτων μεγάλω: πλήσαιτο πολώνως, 120 Η'πείλει δ' ήπειτα καθαπτομένη κακότητος, Ουδ' έτ' έφη είσωπός έλευτετθαι καλέουτιν.

Οίην χρύσειοι πατέρες γενεήν ελίποντο

Xer

E lei Dice chiamayano, o Giuftisia.
E congregando i vecchi, o nella piazza,
O in contrada capace, conoficea
Con fludio efatte la ragion del popolo.
Non fapevano ancor d'acerba lire.
Nè di giudizio querelolo, o briga.
Vivean così i lungi era il mar crudele,
E 'l vitto non ancor pottavan navi
Di lontano, ma i boti ben l'aratro.
E la flefia Augusta delle genti

Ap-

Nomine Iustitiae gaudens, senibusque coastis, 105 Sive foro in magno, feu latipatente platea, Civiles populis dictabat sedula leges: Nec mala lis fuerat, necdum discordia nota, Nec fera seditio furiarat mobile vulgus, Saeva noc audaces fuerant freta paffa carinas: IIe Sed bubus tracto sulcantes vomere terras . Malebant tenui contenti vivere cultu, Sufficiente Dea justis pleno omnia cornu. Haec manet, in fanctis dum gens manet aurea terris : Sed non argenti nimis est laetata metallo; 115 Moribus at versis prior est quoque versa voluntas, Raraque peiori iunxit sua numina genti: Sola fed ex raucis descendens montibus ibat Sub noctem , nulli teneris blandita loquelis .

Sed simul ac maguas hominum venisset ad urbes, 120 Improba terrificis sic ulta est crimina verbis: Non ego me dignor posthac monstrare videndam,

Non ego me digner postbac monstrare videndan Degener o primae proles nunc altera prolis,

Apparecchiava immenfe cofe tutte ,
Dice delle giuftizie donatrice .
Tanto ella fu, quanto pafeè la terra
La fitipe d'oro ; coll' argentea poco ,
E non più come pria , pronta ella ufava ,
Defiando i coffumi degli antichi .
Ma pur fu ancora in quell' argentea ftirpe ;
Se ne venia d'a rimbomboli monti
Sulla fera folinga ; con alcano
Piacevolmente omai non converfava .
Ma quando i grandi empiea d' uomini , poggi ,
Il vizio riprendendo , minacciava ;
Il vizio riprendendo , minacciava ;

Nè più a color che la chiamavan, diffe Di volere venire nel cospetto. The quale i padri d'oro, età lasciaro

Peg-

Χειροτέρην · ύμεις δι κακώτερά τ' εξείασε . Και δή που πόλεμοι , και δή και ἀνάρσιον αίμα Ε΄ σεται ἀνθρόπουν · κακού δ' επικείσται άλγος . Θε είπινο ' ορίων επεμαίετο , τούς δ' άρα λαούς Είς αυτήν έτι πάμπαν ιλίμπανε παπταίνοντας .

Α'λλ' ότε δι κάκειναι έτθυνασαν, οι δ' έγένοντο, Χαλκίη γυνεή, πρυτέρων διούτεροι ἄνδρες , Οι πρώτοι κακοεργον έχαλκεύσαντο μάχαιραν Είνοδιγη, πρώτοι δέ βοῦν ἐπάσαντ' ἀροτήρων * Καὶ τότε μισήσασα Δίκη κείνων γένος ἀκδρῶν , Ε'πταδ' ὑτουρανίη , παύτην δ' ἄρα νάσσαντο χώρνν , Ηίχί περ ἐνιυχήν ἔτι Φαίνεται ἀκδρώποιοι Παρθύρος , ἐγγοὺς ἐοῦσα πολυσκάττοιο βοώτου .

Τθι ύπερ αμφοτέρων άμων ειλίσσεται αφήρ Δεξιτερή πτέρυγι, πιρτρυγητήρ δ' αυτε κακέιται , Τόστος μέν μεγίθει , τοιη δ' έγκειμους αξίγλη , Θίος καὶ μεγάλης οὐην ύποφωτιστι άρκτου . Δεινή γάρ κείνη , διικοί δί οἱ έγγυθεν εἰστο Αστέρες " οὐκ ἀν τρυίς γε Ιδών ἐπιτεκμέραιο . Οδος δίος διακό τους και διαν ἐπιτεκμέραιο . Οδος δίος διακό τους διακό διακό τους διακό και διακό και διακό δ

Peggiore; e voi più trista produrrete!
Guerre sian certo, e sia nemico sangue
Agli uomni, e del mal verrà dolore.
Così diccado, ricercava i mooti.
Le genti adunque ancora in lei ben bene
Riguardanti laisò. Ma quando quelli
Agcor moriro, e nacquero di rame
Stirpe, de'primi uomini più malvagi,
Che primi fabbricaro il massattatore

Alla

125

Degeneres iterumque, iterumque babitura nepotes . Tunc fera bella bom num generi , caedesque nefandae 135 Impendent, culpamque comes sua poena sequetur. Sic ait , O populos intenta etiam ora tenentes Linquit, & ad montes silvarumque avia tendit . Hsec aetas vitam liquit , sobolemque reliquit . Ferrea tum vero proles exorta repente est, 130 Aufaque funestum prima est fabricarier ensem , Et gustare manu victum, domitumque iuvencum. Tunc mortale exosa genus Dea in alta volavit, Et lovis in regno, caelique in parte recepta est, Illustrem sortita locum, qua nocte serend 135 Vivgo conspicuo fulget vicina Bootae . Huic, bumeros supra duplices, convertitur alam

Ad dextram, Graio Protrygeter nomine dicha, Stella micans, tali specie, talique nitore, Qualis & immensae sub cauda volvitur Archi. Illa quidem stagrans: sed & buic stagransia plura Sidera, quae parvo poteris reperire labore.

Kinne

Alla ftrada coltello, e affaggiar primi Degli aratori bovi, e allora odiando Duce la firpe di quegli uomin, fotto Al ciel volò, e tornò in quello spazio, Ove di notte ancora appare agli, uomini Vergin presso il cospicuo Boote.

Di cui fovra ambi gli omeri fi gira Alla deftra ala un aftro, e sì fi chiama L' Antivendemmiator; tanto in grandezza, E posto sovra ad un sì fatto raggio, Qual dell' Orsa maggior sotto la coda Risplende . Fiera è quella, e fiere sono Stelle a lei presso. Queste alcun mirando

Non

APATOT ΦAINOMENA.

Οἶος οι πρό ποδων Φίρεται καλός τε μέγας τε -Είς μέν ὑπ' ωμαίων , είς δ' ἰξυθθην κατιώντων , Α΄ λλος δ' οὐραίους ὑπό γούνατον - ἀλλὶ ἄρα πάντες Α΄πλόοι ο ἄλλοθεν άλλος ἀνωνομίη Φορέονται .

Κρατί δί οἱ δίδυμοι μέσση δ' ὑπὸ καρκῖνός ἐστι.

Ποστί δ' ὑπ ἀμοτέρουτ λέων ὑπὸ καλὰ Φραίνει.
Ε΄ 93 μεν ἡελόωο 3τρείταται ἐστι κλευδια.

Αὶ δὲ που ἀταχίων κονεαὶ Φαίνονται ἄρουρκι,

Η ελίου τὰ πρώτα συνεχιομένου λέοντι.

Τίμοι καὶ ἐκαλδοντες ἐτητίαι εὐεἴ πόντω
Α΄ θρόω ἐμπίπτουτον δ δὲ πλόος οὐπ ἔτι κώπαις
Οἴ μοι: εὐρεῖαὶ μου ἀρέσκοιεν τότε νότε;

Εἰς ἀμιον δὲ τὰ πηδὲ κυβερηντήμες ἔχοκν.

Εί δε το ψίνοχον το καὶ ἀςτρας ψπόχριο Σκίττισθαι δοκόν, καὶ τοι Φάντι ήλυθεν αἰγός Αυτικ΄, τό είρων, οἱ τ' εἰν ἀλὶ πορφυρούση Πολλάκις ἐσκύψαντο κεθαιομίνους ἀνθρότους. Αυτόν μέν μιν ἀπαντα μέγαν διδύμων ἐπὶ λαιῶ Κε-

Non anderà a cercar, quale davanti A' piè fi porta quella, e bella, e grande: Vna fotto le fpalle, un' altra fecfo I lombi, un'altra alli ginocchi eftremi: Ma tutte fcempie quinci e quindi portanfi Innominate. In capo a lei i Gemini, E'l Granchio è fotto della fua metade, Sotto ambi i piè il Lion bello riluce; V' fon del Sol caldiffime le vie; Di fpighe vote appaion le campagne: Quando il Sol prima unificefi al Lione.

Ed

250

155

ARATI	PHA	ENON	PNA.

Sam cham ame house and in San many	
Stella nitet: debine prima bumeros fubit, altera lumbos Tertia lub caudam ad venus ivlum humina pandit.	,
	145
Cetera fed certo paffim fine nomine fulgent .	
Es natos Geminos invises sub caput Arti:	
Subsectus mediae eft Cancer, pedibujque tenetur	
Magnu' Loo tremulam quatiens e corpore flammam .	
Explicat beio summos ardores semita Phoebi:	
Tunc nullae apparent per culta novalia spicae,	150
Principioque adeo Solis per caerula caels	
Hoe motu radiantis, Etefiae in vada ponti	
Procumbunt glomorati , & longo flamine Spirant .	
Tunc mibi non remis placeat ratis indiga, verum	
Larga fatis , rectoque ad venti commoda clavo.	155
Si cupis Aurigam , atque Aurigae noscere stellas ,	
Vilaque fama tuas Caprae pervenit ad aures,	
Haedorumque simul, quorum due lumina cernunt	
Saepe per iratum ialtata cadavera pontum,	t
Sub laeva is Geminorum obductus parte feretur.	160
Ad-	
1	
Ed allora l' Etefie susurranti	
Tutte unite ful mare ampio ne caggiono .	
Il navigar non è allora a remi	
Di stagion; larghe navi allor mi piacciano;	
Verso il vento il timon tenga il nocchiero.	
Che se l' Auriga, e dell' Auriga gli astri	
Di contemplare avviso fiati (certo	
Verria il racconto della Capra istessa,	
E de' Capretti , che sovente gli uomini	
Scorgon dispersi nel purpureo mare)	
Esfo lui tutto grande troverai	
De' Gemini corcato alla finistra .	
C 2 E	ci-

Κεκλιμένον δόρες , ελίως δε οΙ ακρα κάργια Αντία δινεύει , σκαιώ δ' ετελήσται ώμω ΑΤΕ ίμερη , την μεν τε λόγος Δει μαζό επισχείν . Ωλενίην δε μεν αίγω Διός καλέουσ' όποφάται . Αλλ' ή μεν πολλή τε , καὶ άγλαψ' οἱ δε οῖ αὐτῶ τε 65 Λεττά Φαϊνόνται έρεδοι καρτόν κατά χερός .

Πάρ ποσὶ δ' ψιόχου, κεραίν πεπτηότα ταθρου Μαίεσθαι τὰ δί οἱ μάλ' ἰοικότα σύματα κείται . Τοίη οἱ κεξαλή διακίνηται • οὐδι τις άλλος Εύματι τεκμόραιτο κόρη βοὸς, οἶά μιν αὐτοὶ Αστίρες ἀμφοτίροθεν ἱλιστόμενοι τυπόσοιτ Καὶ λίην κιίνων δυομὶ ἐιρται • οὐδι τοι αὐτως Νίκαωττοι ὑιδες, ταὶ μέν ρ' ἐπὶ παντὶ μετώπου Ταύρου βιβλέαται · λαιεὐ δὶ κεράποτο ἄκρυ , Καὶ πόδα δεξιτερόν παρακείμενον ψιόχου Εἰς ἀπτὸρ ἐπίχει , συνεληλάμενοι δὲ Φίρονται . Αλλί αἰεὶ ταῦρος προφερίστεροι πίνοχοιο Εἰς ἐτέρν καταβόναι, οἰμλυνίς η κερ ἀνελδών .

Ουδ' άρα ΚηΦήος μογερόν γένος Γασίδαο

An-

Cer-

175

Dell' Elice gli estremi capi a lui
Contrari girano; è cacciata all'omero
Manco la faera Capra, cui è sama,
Che a Giove sommettesse la mammella,
E di Giove gl'interpreti l'appellano
L'Olenia Capra; or questa è grande, e bella:
Ma ivi a lui i Capretti della mano
Al carpo ne risplendono minuti.
Ed a' più dell' Enioro, od Auriga

Adversum caput buic Helice truculenta tuetur. At Capra lacoum bumerum clara obtinet: illa putatur Vbera adbuc parvo lattenda dediffe Tonanti . Hanc lovis Oleniam Capram dixere ministri . Verum bacc est magno, atque illustri praedita signo, Contra Haedi exiguum iaciunt mortalibus ignem Aurigae in manibus. Cuius vestigia servans Corniger est valido connixus corpore Taurus, Quem non difficili vatione agnoscere possis. Namque illum exornant externi baud indiga signi 170 Sidera , quae vivum caput olli utrinque figurant . Inclita per totam spargentia lumina frontem . Has Graeci stellas Hyadas vocitare suërunt . Sed pes Aurigae dexter , cornuque sinistrum Tauri uno igne micant, pariterque feruntur uterque ; At prior Auriga latum petit Oceanum Bos, Quum tamen e placidis surgant simul aequoris undis . Quin etiam lasidae domus antiquissima Cepbei Acru-

Cerca il cornuto ed isdraiato Toro. Quelli a lui pofti son ben propri segni. Tale a lui testa si distingue, e alcuno Non argumenteria ad altro segno Testa di bove, come lei le stesse segno Testa di bove, come lei le stesse di qua di la formano torte; E di quelle affai il nome si celebra, Nè così sono innominate l'Iadi, Che del Tauro gettate son si ututa La fronte; il sommo del sinistro corno, E dell' Auriga il destro piè, che è a lato, Vna stessa contiene, e in branco vanno. Ma sempre il Tauro anticipa l'Auriga A tramontar, quantunque insiseme spunti. Nè di Cesco l'asside la stirpe

· C 3

38

Αύτως άβρησο κατακέσεται ' άλλ' άρα καὶ τών Ούρκου είς δουμ' έλδεν, έπεί Διὸς έγγθον έραν. Αυτός μές κατόπισθεν ένα κυκοσυμόρος άρτου Καρούς, αμφοτέρας χείρας τανύοντι ἐοικώς ' Γ'ση οί ςαθμη νεάτης ἀποτείνεται ούρης Ες πάβας αμφοτέρου, οίνση πάβος ές πίδα τείκτι -

Πρώτος άπό ζώνης ολίγου κε μεταβλίψειας ,
Πρώτος ίξιμενος καμπός μεγάλου δράμοντος.
Τοῦ ở ἄρα δαιμανή πραυλιόθεται , οὐ μάλα πολλό
Νυκτί φαιενομίνη παμμανήδι, Κασείστια '
Οὐ γάρ μιν πολλοί καὶ ἐπημοβοὶ γανόωτο
Αὐτέρες , οἱ μιν πάπαν ἐπιβόθος στιγρωσιν .
Οἱκρ δὶ κληῖδι θυξην ἔτιντοῦ ἀραμβο
Δικλίδ' ἐπιλόσσοντες ἀνακρούμουν ἀγγες ,
Τοἴόν τοι μουνάζ ὑποκείμενοι ἐνδάλλουται
Αὐτέρες 'ἡ δ' αὐτου ἐλίγονο ἀποτείνεται ιῷμων
Οργοφός φαίςς κεν ἀναζειν ἐπὶ παιδί .
Αὐτοῦ γὰρ κάκεῖτο κυλίνδεται αὐνόν ἄγαλμα
Αλδρομέδης , ὑπό μητρὶ κεκασμένον . οῦ σε μάλ οἴω
Νύ-

Cativella stark così non detta, Ma di queste anco al cieto il nome giunse, Poichè attenenti eran di Giove. Dietro All' Orfa Cinossuria de la Giove. Dietro All' Orfa Cinossuria di Rimani Porga; ed eguale a lui linea si stende Ad ambi i peidi dall' estrena coda, Quanta da piede a piede si distrante. Ma della Zona absorato sociatata.

Ma dalla Zona alquento sguarderai Andando del gran Drago alla primiera

Pie-

Aerumnis oft nota suis , quam Iuppiter auctor 180 Progenii subito praeclaris intulit aftris . Namque ipsum ad tergum Cynosurae vertitur Arcti Issides pansis distendens brachia palmis, Tantuque ab extrema cauda differminat Arei Regula utrumque pedem , quanta pes a pede diftat . 185 Quod fi a Cephaeo paullum tua lumina balibeo Dimoveas, versus saevi agmina prima Draconis, Here erit , baud plena poteris quam cernere luna Oufcura Specie Stellarum Caffiepea: Nam non crebrae illi stellae, neque sidera iuncta 190 Egregium ex variis component ignibus ignem ; Sed quali portas firmatas obiice clavi Occludit vettis bifori vis obdita valvae, Talia & banc etiam prive disposta figurant Sidera , & ipfa adeo paffis distenditur ulnis , 195 Non fecus ac fortem natae miferetur iniquam . Hanc namque illustri versatur corpore propter Andromeda , effugiens conspectum maesta parentis : Quam

Piega; e di questo l'infelice avanti Volges, non ben troppo rilucente In plenilunar notte, Cassiepea; Che non molte, e gremite la richiarano Stelle, che a tutta lei formano il nome. Qual la porta in ferrame entro fermano Di due impossie battendo anelli frenano; Tai rassembrano poste fotto a scempio Stelle; e così da brevi omeri stendesi Vn'orgia; diresti esser affitta Per la figlia : che qui volgesi ancora Quel d'Andromeda trifo simolaro, Sotto la madre ornato; non io penso,

Che

Νύκτα περισκέψασθαι , ίν' αὐτίκα μάλλον ίδηκι . Τοίη οἱ κεφαλή, τοῖοι δέ οἱ αμφοτέρωθεν Ω μοι , και πόδες ακρότατοι , και ζώματα πάντα. Α'λλ' έμπης κάκει Βι διωλενίη τετάνυσται . Δεσμά δέ οἱ κεῖται καὶ ἐν οὐρανῷ · αἱ δ' ἀνέχοντα: Αύτου πεπταμέναι πάντ' ήματα χείρες εκείναι.

Α'λλ' άρα οί και κρατί πέλωρ έπελήλαται ίππος 20: Γαστέρι νειαίρη . ξυνός δ' επιλάμπεται άστης , Του μέν , έπ' ομΦαλίω , της δ' , έσχατόωντι καρήνω . Οἱ δ' ἄρ' ἔτι τρεῖς ἄλλοι ἐπὶ πλευράς τε καὶ ώμους Ι'ππου , δεικανόωσι διασταδόν ίσα πέλεθρα , Καλοι και μεγάλοι * κεφαλή δέ οἱ οὐδὲν όμοίη, Ούδ' αύχην, δολιχός περ εών. ἀτὰρ ἔσχατος ἀστήρ Αίθομένης γένυσς καί κεν προτέροις έρίσειε Τέτρασιν, οι μιν έχουτι περίσκεπτοι μάλ έόντες. Οὐδ' όγε τέτραπός έστιν · ἀπ' όμφαλίοιο γὰρ ἄκρου Μεσσόθεν ήμετελής περιτέλλεται ίερος ίππος. 219 Κείνον δή και Φασί καθ' ύψηλου Ε'λικώνος

Ka-

Che tu la notte affai ricercherai, Acciò tofto tu più nela rimiri, Tale a lei capo, e tali d'ambi i lati Omeri, e piedi estremi, ed ogni fascia. Pur anch' ivi è stirata a braccia spase, E legami a lei sono anco nel cielo, E tutti i giorni stan le braccia aperte.

Or fulla testa a lei Caval gigante Volgefi intorno coll' estremo ventre, E comun stella a questo in umbilico, A quella splende sull' estremo capo.

E di

200

205

210

Quam non follicitus noctu tabor inquirundi: Tam clarum caput eft, tam magno sidere stagrant Ambo biumeri, summique pedes, vostesque sinentes. Hace etiam in variasi disfendit brachia partes, Vique priits, sie nunc in magno vincula mundo

Non relevant dure desegnation pouders palmas.

Huie Equus ille ubam quasient fulgere micanti
Summa contrigit capat alvo, flellaque iungens
Via tenet duplices communi lunnue formas,
Aetermune xa firis cupiens conucitore wodom.
Sed latus, asque armos despingunt terna Caballi,
Acqualt a fele fontio, quae fidera, sififant,
Eximio fulgore, quivius par nec capus altum
Nec longa est cervix: fingraviti at ultima malae,
Quatuor bis aliis non cedas stella mitore,
Fulgentes inter sellas media isso refusera.
Non equidom bic quadrupes, werum media tenus alvo
Conspicuous prosent sonipes voenerabilis ora.
Hunc same del olim prospere iusa summa Heliconis,

215

E di più altre tre fiovra le coffe Del Cavallo, e le fipalle, eguali additano Colla diflanza lor vafte milure, E belle, e grandi; ma non à fimile Punto il capo, nè il collo, benchè lungo Per altro ei fia; ma l'eftrema fiella Dell'infocata guancia, colle prime Quattro difputeria, che lo contengono Pur di luce affai chiara riveflite. Nè quadrupede è già: che dall'eftremo Ymbilico, imperfetto, a mezzo figunta Il Caval facro. Dicon che per l'alto Elicone la bella acqua menaffe

Del-

Καλον ίδως αγαγείν εὐαλδίος "ππω κρόνης:
Οὐ γάς που Ελικών ἄκρος κατιλείβετο πηγαί:
Α'λλί "ππός μεν ετυμές, το δ' ἀδρόων αὐτοθεν ύδως
Εξέχετο πληγή προτέρου ποδός: οἱ δὲ νομόςς
Πρώτοι κείνο ποτον διεφήμωταν "ππουκρόνη».
Α'λλά τὸ μεν πέτρης απαλείβεται * ουδίστοτ αὐτο
Θεστιών αλοῦν εκαδε δύμεω: αὐτα δι "ππος
Ε"νδιος εἰλείται * καὶ τοι, πώρα δηνέσεθαι,
Εὐτοῦ καὶ κριοῦ Θοώταταί εἰσι κέλευδοι,
Ο"ς μά τε καὶ μήκιστα διωκόμενος περὶ κύκλα,
Οὐδιν άφαιρότερον προγράει κυνοσυμόδος αέρκτου,
Αὐτός μέν κοθής καὶ ἀνάστερος, οἶα σελένη
Σκέψασθαι * ζώνη δ' ἀν όμως ἐπιτεκμήραιο
Σκέψασθαι * ζώνη δ' ἀν όμως ἐπιτεκμήραιο
Κνόρωμόδες ὁλίγον γοὸς μάτ αὐτην ἐςθηκται.

Χηλαί, καί ζώνη περιτίλλεται Ωξιώνος. Ε'στι δέ ται καί ετ' άλλο πετυγμέου έγγυθι σήμα Νειόθεν Ανδρομέδης: τὸ δ' ίπὶ τροῦν ἐξαθμηται Διλτωτών πλευρήσιν, Ισαιομένησιν είνολο 235

Μεσσόθι δὲ τρίβει μέγαν ούρανον, ηχί περ ακραι

Α'μ-

2 Z O

225

230

Della ricca fontana del Cavallo, Che Ippocrene fi noma; th' Elicone Font; già non fillava in fulla cima; Ma il Caval la battè, e quindi l'acqua Ricca Spieciò del primo piè dal colpo, E i primieri paffori la bevanda, Ippocrene per tutto a dir pigliaro. Ora quella fi fitila dalla rupe; Nè lungi la vedati da que di Tefpia. Bene il Cavallo fu nel ciel fi gira:

E co-

Hippocrenaeum nobis donaffe liquorem . Tune nondum Aonii maduere virentia montis Fecundo latice : ut generosi prima Caballi Vnguld bunium ferit, Simul ingens profilit fons , Vnde Caballinum primi vecitare bubulci . Ille quidem stillans e fanis irrigat agres, The pid terra, tuos : fed Equus pro munere tanto Exornat magni penetralia lucida cacli . Exin contortis Aries cum cornibus baeret : 225 Ille quidem aeternum longos agitatus in orbes Segnior band currit figno Cynosuridos Arcti; Languidus obscurusque tamen , cen Luna retundat Flammae aciem , Andromedae fe propter cingula volvit, E quibus bunc subter possis cognoscere fultum . lam caeli mediam partem terit, ut prius illae Chelae, quum pellus quod cernitur Orionis . Et prope conspicies parvum sub pellore clare Andromedae signum , Deltoton dicere Graii Quod foliti , simili quid forma littera claret .

É, come puoi veder, d'effo, e d'Ariete I viaggi sì fono rapidiffimi;
Ch'anco in ruote lunghiffime agitato,
Dell'Orfa Cinoluride non corre
Più debolmente; è languido effo, e fenza
Stelle, qual Luna, a rimitrafi: pure
D'Andromeda alla fafeia avviferailo,
Che poco fotto lei egli è piantato
Calca in mezzo il gran cielo, ove l'eftreme
Chele, e la Fafeia fpunta d'Orione.

Evvi anco un altro vicia fegno posto A Andromeda in fondo, e lineato E' da tre lati, a foggia d'ana Desta; Simile a quel che d'ambi i lati è eguale;

II

APATOT PAINOMENA.

Α'μφοτέρης · ή δ' ουτι τόση , μάλα δ' έστὶν έτοίμη Εύρεσθαι . περί γαρ πολέων εὐαςερός έστι Τών ολίγον κριού νοτιώτεροι αξέρες είτίν . Οἱ δ' ἄρ' ἔτι προτέρω, ἔτι δ' ἐν προβολήσι νότοιο Ι'χθύες • άλλ' αιεί έτερος προΦερέσερος άλλου, Καὶ μαλλον βορέχο νέον κατιόντος ακούει. Λ'μΦοτέρων δέ τΦεων αποτείνεται πύτε δεσμά Ουραίων έκατερθεν έπισχερώ είς έν δόντων . Καὶ τὰ μέν είς ἀςήρ ἐπέχει καλός τε μέγας τε, Ο'ν ρά τε καὶ σύνδετμον ύπούραιον καλέουσιν . Α'νδρομέδης δέ τοι ώμος άρισερος ιχθύος έσω Σήμα βορειστέρου · μάλα γάρ νύ οἱ έγγύθεν ἐστίν. Α'μφότεροι δε πόδες γαμβρού επισημαίνοιεν Περσέως, οι ρά οι αιέν επωμάδιοι Φορέονται . Αύταρ όγ' εν βορέω Φέρεται περιμήπετος άλλων. Καί οἱ δεξιτερή μὲν ἐπὶ κλισμόν τετάνυσται Πενθερίου δίφροιο • τὰ δ' ἐν ποτὶν οἶα διώκων Ι'χνια μηκύνει , κεκονισμένος ἐν Διῖ πατρί .

Il terzo non è tanto, pure è pronto Affai a ritrovar, che ben fiellato E' più di quelle molte, che più Australi Alquanto sono dell' Ariete stelle. Queste più oltre; e ancora nelle bocche Di Noto, i Pesci; l' un dell' altro è sempre Più avant, e più Borea ode di fresco Scendente; e d'ambi loro si distendono Quai nodi delle code quinci e quindi In uno l' una sopra l'altra andanti, E queste un astro sol tien bello, e grande, Cui

ARATI PHAENOMENA.

45

Huic Spatio ductum simili latus exstat utrumque; At non tertia pars lateris: nam non minor illis, Sed Stellis longe densis , praeclara relucet . Inferior paullo est Aries , & flamen ad Austri Inclinatior, atque etiam vebementius illo Pisces, quorum alter paullo praelabitur ante, Et magis borrisonis Aquilonis tangitur alis, Atque borum e caudis duplices velut effe catenae Dicuntur, sua diversae per lumina serpunt : Atque una tandem in stella communiter baerent, Quam veteres soliti caelestem dicere Nodum . Andromedae laevo ex humero si quaerere perges , Appositum poteris supra cognoscere Piscem . E pedibus , natum summo love Persea vises , Quos bumeris retinet defixo corpore Perfeus, Quem summa ab regione Aquilonis flamina pulsant . Hic dextram ad sedes intendit Cassiopeae, Diversosque pedes, vinclos talaribus aptis Pulverulentus uti de terra lapsu' repente In caelum victor magnum sub culmine portat .

245

250

Cui appellano Vincolo Codale.
D' Andromeda la ſpalla a te ſniſtra
Del più Boreal Peſce il ſegnal ſia;
Ch' ell'è a lui ben preſſo; ed ambi i piedi
Additeranoi il genero Peɾſeo,
Che ſempre a lui ſi portan ſialle ſpalle.
Ma queſti nella parte Boreale
Portaſ ſovra gli altri aſſai più lungo;
E a lui la deſtra alla ſpalleira ſſendeſſ
Della ſoceral ſedia, e qual colui,
Che caecia dà, ne ˈpiedi orme n'allunga,
Eſſercitato in Giove padre. Or preſſoli

n.

Α'γχι δέ οἱ σκαιῆς ἐπεγουνίδος ήλιθα πάσαι Πληϊάδες Φορέονται * ό δ' ή μάλα πολλός άπάτας Χώρος έχει , και δ' αύται επιτκέψασθαι άφαυραι . Ε΄πτάποροι δή ταί γε μετ' άνθρώπους ύδέονται, Ε"ξ οξαί περ έρυσαι έποψιαι δΦθαλμοϊσιν . Ού μέν πως απόλωλεν απευθής έκ Διός αξήρ, Ε'ξ ου και γενεήθεν άκούομεν · άλλα μάλ' αυτως 260 Είρεται * έπτα δε κείναι επιρρήδην καλέονται, Α'λκυσνη, Μερότη τε, Κελαινώ τ', Η'λέκτρη τε, Καὶ Στεροπή, καὶ Τηϋγέτη, καὶ πότνια Μαΐα. Αί μεν όμως ολίγαι καὶ άφεγγέες, άλλ' όνοματα Η ρι και έσπέριαι , Ζεύς δ' αϊτιος , είλίστονται ... 265 Ο'ς σΦισι καὶ Θέρεος καὶ χείματος αρχομένοιο Σημαίνειν έκέλευτεν, έπερχ μένου τ' αρότοιο. Καὶ χέλυς , ήτ' ολίγη * την δ' αρ' έτι καὶ παρά λίκυψ Ερμείας ετόρητε, λύρην δέ μιν είπε λίγεσθαι. Καδδ' έθετο προπάροιθεν απευθέος είδωλοιο 270 Ούρανον είσαγαγών το δ' έπι σκελέεσσι πέτυλον Γού-

Del finifiro ginocchio tutte quante
Le Pleiadi fi portano; e non rroppo
Molto luogo contienle tutte quante;
Ed else fono deboli a vederfi.
Put tra gli uomini fette fi decantano;
Quantunque fole fei fien chiare agli occhi,
Non perì mai non celebrata fiella
Di Giove, di cui noi dal nafcimento
Siamo ancora chiamati; ma vien dette
Bene così, e fette quelle diconfi

No-

ARATI PHAENOMENA. At propter laevum genus omni ex parte locatas Parvas Vergilias tenui cum luce videbis . Hae septem vulgo perhibentur more vetusto Stellae, cernuntur vero sex undique parvae. At non interiisse putari convenit unam : Sed frustra temere a vulgo ratione sine ulla Septem dicier , ut veteres statuere poetae , Acterno cunctas aevo qui nomine dignant : Alcyone , Meropeque , Celaeno , Taygeteque , Electra , Steropeque , simul fanctiffima Maia . Hae tenues parvo labentes lumine lucent : At magnum nomen signi , clarumque vocatur ,

Propterea quod O aestatis primordia clarat, Et post biberni praepandens temporis ortus, Admonet , ut mandent mortales semina terris . Inde Fides leviter posita, O convexa videtur, Mercurius parvis manibus quam dicitur olim In cunis fabricatus in alta sede locasse.

Quae genus ad laevum Nixi delapfa refedit,

Nomatamente, Alcione, e Merope, Celeno, Elettra, Sterope, Taigeta, E veneranda Maia . Queste sono Minute tuttavia, e senza lume, Ma nominate la mattina, e sera (Giove autore) rigirano, che a loro La State, e'l Verno entrante d'avvisare Ingiunse, e l'aratura, quando viene. La Testuggin che è piccola, cui presso Anco alla culla , traforò Mercurio , E dise, ch' ella si chiamasse Lira, E collocolla avanti a ignota immagine, Nel cielo introducendola; e l' Augello

255

260

265

270

Ιn

Γούνατί οἱ σκαιῷ πελάει . κεφαλή γέ μεν ἄκρη Α'ντιπέρην όρνιθος έλίσσεται • ή δε μεσηγύ Ο ρυθέης κεφαλής και γούνατος εστήρικται . Η"τοι γάρ καὶ Ζηνὶ παρατρέχει αἰολος ορνις * Α'λλ' ὁ μεν ηερόεις • τὰ δέ οἱ ἐπιτετρήγυνται Α" ττρατιν, ούτι λίην μεγάλοις, ἀτάρ ου μέν άφαυροῖς. Αύταρ δη' ευδιόωντι ποτήν δρυιθι έρικώς, Ούριος είς έτέρην Φέρεται , κατά δεξιά χειρός ΚηΦήος, ταρτοίο τὰ δεξιά πείρατα τείνων. Λαιή δὲ πτέρυγι σκαρθμός παρακέκλιται ίπτου. Τὸν δὲ μετασκαίροντα δύ' ἰχθύες αμφινέμονται Ι'ππον * πάρ δ' άρα οἱ κεφαλή χεὶρ ύδροχόοιο Δεξιτερή τετάνυσθ', ο δ' οπίσθερος αίγοκερής Τέλλεται. αύτὰρ όγε πρότερος καὶ νειόθι μάλλον Κέκλιται αλγόκερως, ίνα τρέπετ η λίοιο. Μή κείνω ένὶ μηνὶ περικλύζοιο θαλάσσης. Πεπταμένω πελάγει κεχρημένος, οὖτέ κεν ήοῖ Πολλήν πειρήνειας, έπει ταχινώταταί είσιν .

In gambe le si appressa col finistro Ginocchio, e il capo estremo dell' Augello A rimpetto si volge: ella fra 'l capo Augelleco è piantata, e fra 'l ginocchio. Corre da Giove ancora Augello vaio, Ma quello è scuro: a lui è ricamo aspro Di stelle, ne assia grandi, nè minute. Or ci a veleggiante augel simile, A seconda si porta nell' Occaso, A destra della mano di Cesco,

Ούτ' αν τοι πυκτός πεφοβημένω έγγύθεν ήως

I ter-

275

28e

285

ARATI PHAENOMENA.

49

Atque inter flexum genus , & caput Alitis baefit . Namque est Ales ovis , lato sub tegmine caeli Quae volat , O ferpens geminis fecat aera pennis . Altera pars buic obscura est , O' luminis expers : Altera nec parvis, nec clavis lucibus ardet, Sed mediocre iacit quatiens e corpore lumen. Haec dextram Cepbes dextro pede pellere palmam Gestit: iam vero clinata est ungula vebemens Fortis Equi , propter pennati corporis alam . Iple autem labens multis Equus ille tenetur Piscibus : buic cervix dextra mulcetur Aquari . Serius baec obitus terrai visit Equi vis, Quam gelidum valido de corpore frigus anbelans Corpore semifero magno Capricornus in orbe : Quem quum perpetuo vestivit lumine Titan, Brumali flettens contorques tempore curfum. Hoc cave te ponto studeas committere mense : Nam non longinquum spatium labêre diurnum, Non hiberna cito volvetur curriculo nox: Humida non fefe vestris aurora querelis

275

280

285

Ocu.

I termini del piè destri tendendo.
All' ala manca è del Cavallo il falto.
E al Cavallo faltante intorno due
Pascono Pesci; ed alla testa sua
La destra mano dell' Aquario è tesa,
E quello dietro al Capricorno sorge.
Ma primier questo, e in sondo più si giace
Capricorno, v' del Sole è la rivolta.
Tu non afsophera in questo mesc.
L'aperto mare usando, na giornate
Molte farai, che sono rapidissime;
Nè a te nella notte spaurito

Ver-

Ε"λθοι , ή μάλα πολλά βοωμένω οι δ' άλεγεινοί Τήμος έπιβρήσσουτι νότοι, όποτ' αίγοπερή ϊ Συμφέρετ' ήέλιος * τότε δη κρύος έκ Διός έστι Νχύτη μαλκιόωντι κακώτερον . άλλα και έμπης Η'δη πώντ' ένιαυτον ύπο στείρησι θάλασσα 295 Πορφύρει • ί'κελοι δέ κολυμβίσην αἰθήμσι , Πολλάκις έκ νιών πέλαγος περιπαπταίνοντες Η μεθ' έπ' αίγιαλούς τετραμμένοι • οἱ δ' έτι πόρτω Κλύζονται , ολίγον δε διὰ ξύλον αϊδ' ερύκει . Καὶ δ' αν έπὶ προτέρω γε θαλάστη πολλά πεπονθώς, 300 Τόξον ότ' πέλιος καίη και ρύτορα τόξου, Ε΄ τπέριος κατάγοιο, πεποιθώς οὐκέτι νυκτί. Σήμα δέ τοι κείνης ούρης καὶ μηνὸς έκείνου Σκορπίος αντέλλων είη πυμάτης έπὶ νυκτός . Η"τοι γὰρ μέγα τόξον ἀνέλκεται ἐγγύθι κέντρου 305 Τοξευτής ολίγον δε παροίτερος ίτταται αυτού Σκορπίος αντέλλων · ὁ δ' ανέρχεται αὐτίκα μαλλον . Τήμος καὶ κεφαλή κυνοσούριδος ἀκρόθι γυκτὸς

rΨι

Verrà di presso il giorno, ancorchè molto Forte tu gridi; e i dolorosi allora Rompon scilocchi, allora li sol si porta In un col Capricorno; allora il freddo Di Giove è al nocchiere sidierato, Più maligno; ed omai pur tutto l'anno Il mar gorgoglia fotto le carene, E somiglianti a marangone solaghe, Sovente dalle navi il mar d'intorno Riguardando feggiamo volti al lido; E quegli oltre si bagnano, e la morte

Rat-

Ocyus oftendet , clari praenuntia folis; At validis acquor pulfabit viribus Auster : Tum fixum tremulo quatietur frigore corpus . Sed tamen anui iam labuntur tempore toto, Nec cui signorum cedunt , neque flamina vitant , Nec metuunt canos minitanti murmure fluctus. At nautae fulicae similes , mergoque natanti , Anxia per totum joftantes lumina pontum , Nequidquam nufquam parentia litora quaerunt, Dum temuis nigro tabula bos distinguit ab Orco . Atque etiam supero navi pelagoque vagatus, Menfe , fagitti potens Solis quum sustinet orbem , Non multo leviora putes instare pericla, Ante nigras cautus tenebras subducere puppim. Nam iam quum minus exiguo lux tempore praesto est, Hoc signum veniens poterunt praenoscere nautae : lam prope praecipitante licebit vifere nocte, Vt fefe oftendens emergit Scorpius alte, Posteriore trabens flexum vi corporis arcum . Sed Nepa non multum prior, at prior exit ab undis. lam supra cernes Arti caput effe minoris,

305

300

Rattien picciolo legno, Or nel primiero (Mefe) avendo tu in mar molto fofferto, Quando l' Arco, e l' Arciero incende il Sole, Approda fulla fera, non fidandoti Più della notte. Il fegno a te di quella Stagione, e di quel mele lo Scorpione Spuntando fia in full' effrema notte; Poichè il grande Arco trae vicino all'ago Il Sactrario, e un poco più davante A lui fi fià lo Scorpion fpuntando; E quello forge bene di repente. Allor la testa ancor di Cinosura

Del-

52 Τ'ψι μάλα τροχάει • ὁ δὲ δύεται ἡῶθι πρὸ Α'θρόος Ω'ρίων , Κηθεύς δ' άπο γειρος έπ' ίξυν . Ε΄ στι δέ τις προτέρω βεβλημένος άλλος δίστος, Αὐτὸς ἄτερ τόξου • ὁ δέ οἱ παραπέπταται ὅρνις Α΄ σσότερου βορέω · σχεδόθεν δέ οἱ άλλος ἀντικ , Οὐ πόσσος μεγέθει , χαλεπός γέμεν έξ άλος έλθειν Νυκτός ἀπερχομένης * και μιν καλέουσιν ἀητόν *

Δελφίς δ' ου μάλα πολλός επιτρέχει αιγοκερή ; Μεσσόθεν ηερόεις * τὰ δέ οἱ περὶ τέσταρα κεῖται Γλήνεα, παρβολάδην δύο, πὰς δύο πεπτηώτα. Καὶ τὰ μεν ούν βορέω καὶ άλήσιος ήελίοιο Μεσσηγύς πέγυται . τα δε νειόθι τελλεται άλλα Πολλά μεταξύ νότοιο και ήελίοιο κελεύθου. Λοξός μέν ταύροιο τομή ύποκέκλιται αὐτός Ω'ρίων · μή κείνον ότις καθαιή έπὶ νυκτί Τψου πεπτηώτα παρέρχεται, άλλα πεποίθοι,

Della notte all' estremo, bene in alto Sen va ruotando, e tramonta innanzi All' alba tutto Orione, e Cefeo Dal braccio al lombo . Evvi una più avanti Tratta altra freccia da per se , senz'arco . Vola presso di lei uno augello Più vicino di Borea, e presso un altro Volante, non sì grande, ma crudele A venire dal mar , notte paffata ; Ed il chiamano Aeto, ovvero Aguglia, Delfin non molto grande corre addoffo

Al Capricorno , in mezzo scuro ; e intornogli Quattro pupille poste sono, due

Di

310

ARATI PHAENOMENA.

Et magis erectum ad fummum verfarier arbem. Tum sielo Orion toto ism corpore condit Extrema prope nocite, & Cepbeus conditur ante Lumborum tenus, a palma depulfus ad undas. Heic missore vueant singens iacet una sagista, Quam propter nitens penua corvolvium dies; Et climata magis paullo est Aquilonis ad auras. As prosper se Aquila ardenis cum corpore portas, Igniferum mulicons tremebundis aethera penuis,

Non minus ingenti cum corpore, sed grave maestis Ostendit nautis perturbans acquora signum.

Tum magui curvus Capricorni cornua propter Delphinus iacet, band nimio luftratu nitore, Praeter quadruplices stellas in fronte locatat, Quas intervallum binas disterninat unum: Cetera part latet, ac tenui cum lumine sepit Illae quae susquent luces ex ore corusco, Sum inter partes geliada Aquilone locatae, Atque inter spatium & lacti vessigia Solis. At pare inferior Delphini susce aduent centi, Viribus erumpis qua summit sprintes Austri. Exinde Orion obliquo corpora nitore, Inferiora tenet truculenti corpora Tauri: Quem qui suspicionen in caslum moste seran,

Di traverío, e due poste in maestade. Queste adunque tra Borea, e di it camino Del Sole sparse sono ; altre nel fondo Molte tra Noto, e via del Sole spuntano. Del Tanro al busto fottogiace obliquo Orion stesso; ano alcuno, quello In notre pura, in alto aperto passa su Ma si constidi, rimirando il cielo,

53

310

315

.

La-

Ού; ανον είσανιδών, προφερέσεια θηντασθαι.

Φυταλιαι ψευδονται ανελάξα φυλλιοωται. Ρεία γάρ οδν έκρυε διά στίχας όξὺς άιξας , Καὶ τὰ μέν εξέμσεν , τών δὲ Φλόον ἄλεσε πώπα. Κείνου καὶ κατιόντοι ἀλαύμεν ' οί δὲ οἱ ἄλλοι Σῆμ' έμεναι μελέεστιν ἐλαΦρότεροι πέρικευται.

Σημ εμεναι μελιέστιν ελαφροτέριι περικειντια .
Ποστίν δ' Ω'ρίων© τι' αμφοτέριστι λαγωός
Ε'μμενός ήματα πάντα διώπεται . αυτάφ ό'ς' αίεδ
Σείρι© έξοπιθεν Φέρεται μετιόντι έοικώς ,
Καί οἱ έναντέλλει , καί μιν κατιόντά διώπει .

H' để

Di più velocemente contemplarlo.

Tale e il cultode con rizzato dollo
Appar fovra ambi piedi amdante Cane,
Vaio; ma non del tutto discoverto;
Ma per lo fiello ventre forge ofuro;
E l'ultima maiscella è colpeggiata
Da terribile fiella luminoda;
Che prefisilimamente afciuga, e secca.
Per questo, Sirio gli uomini l'appellano.
Non più, quando egli in un col Sol si leva,
Lo smenticon le vigne, e le piantate,
Che senza prò si cuopron colle foglie.
Ch'agevolmente pe filaira passa

Rat-

₹2€

330

ARATI PHAENOMENA.	55
Late dispersum non viderit, band ita vero	
Cetera se speret cognoscere signa potesse .	325
Namque pedes subter rutilo cum lumine clares	
Fervidus ille Canis stellarum luce refulgens;	
Hunc tegit obscurus subter praecordia venter:	
Nec toto spirans rapido de corpore flammam	
Aestiseros validis erumpit flatibus sques !	
Totus ab ore micans incitur mortalibus ardor	330
Sirion bunc Graeci praeclaro nomine dicunt .	,,,,
Hic ubi se pariter cum sole in culmina caeli	
Extulit, baud patitur foliorum tegmine frustra	
Sulpensos animos arbusta ornata tenere:	
Nam quorum stirpes tellus amplexa prebendit	
Haec augens anima , vitali flamine mulcet :	
At quorum nequeunt radices findere terras ,	
Denudat folis ramos & cortice truncos .	335
Tendentem occiduas etiam bune sentimus ad oras :	333
Cetera signandis sunt languida sidera membris .	
Hunc propter , Subterque pedes , quos dixinus	ante .
Orioni' iacet levipes Lepus . Hie fugit iclus	
Horrificos metuens rostri tremebundus acuti.	
Nam Canis infesto sequitur vestigia cursu	340
Praecipitantem agitans , orientem denique paullum	
Curriculum numquam defesso corpore sedans .	,
	At
Ratto movendo, e parte versa a terra,	
E parte, tutta gualta la corteccia.	
Lui ancora sentiam, quando va sotto. Ed altre più leggieri, ad esser segno	
Ed altre più leggieri , ad effer fegno	
Alle membra, gli stanno intorno poste .	
Sotto ambi i piedi d'Orion la Lepre	
Continuamente tutti i giorni cacciali;	
E 'l Sirio sempre per di dietro portasi	
A cacciante simile, e con lei sorge,	
E lei, quando discende ne persegue.	Del

Η δε κυνός μεγάλοιο κατ' ούριν Ελκεται Λ'ργώ Πρυμοθότο ου νόρ τῆ γε κατά χρέβ είτη κέλευδαι. Αλλ' δ'πθεν φέρεται τετραμμίση, οἶα καὶ αὐταὶ Νήες, όἴταν δη ναῦται ἐπιτρέψωνει κορώνην, 545 Ο΄ μενο ἐσερχόμενο: τὴν δ' αὐτίκα πῶς αὐακόττει Νῆα, παλυβρίθη δὲ καθαίττεται ητείρουο Τ΄ς την πρόμηθει Ἰντονίς ἐλκεται Λ΄ργώ. Καὶ τὰ μὲν ἡερίη καὶ ἀνάστερος, οἶα παρ αὐτόν Ιστον ἀπό πρώρης Φέρεται, τὰ δὲ πάτα Φαεινή 350 Καὶ οἱ πράλου κεχαλασμένου ἐστήμυται Ποσσίν ὑπ' οὐραίουτι κυνός προπάροθει ἐντήψ.

Την δέ καὶ οἰν ολίγον περ ἀπόπροθεί πεπτηζαν Ανδρομέδην μέγα κῆτος επερχόμενον κατεπείγει. Η με γαρ Θρίτκο του που βρείας Κκλιμένη θερται το δε οὶ νότος έχθρον άγνει Κήτος, ὑπό κρώ τε καὶ ἰχθόντο ἀπροτέρων: Βαιόν ὑπέρ ποταιμοῦ βεβλημένον ἀστερίντος. Οἶν γαρ καλείνο θεών τό πον σέ Φρείται Λείψανοι Ηριδανοῖο πολυκλαύστου ποταιμοῖο.

œ'·

Del Can grande alla coda Argo vien tratta Dalla poppa, che a lei giuffa il dovere Sentier non avvi; ma rivolta indietro Portafi, qual ancor le stesse praa, in porto Entrando, e quella nave ognuno fubito Tira, e tocca all' indietro il continente. Così traesi da poppa Argo Giasonia. E parte oscura, e non stellata, come Fino all' albero stesso, dalla prora Portasi, e il resto una e luminosa;

E il

ARATI PHAENOMENA.

At Canis ad caudam ferpens praelabitur Argo, Conversam prae se portans cum lumine puppini : Non aliae naves ut in alto pouere proras Ante solent rostro Neptunia prata secantes; Sed conversa retro caeli se per loca portat . 3+5 Sicut quum coeptant tutos contingere portus, Obvertunt navem magno cum pondere nautae , Aversamque trabunt optata ad litora puppint . Sic conversa vetus super actbera labitur Argo: Atque usque a prora ad celsum sine lumine malum, A malo ad puppini clara cum luce videtur . Inde gubernacium disperso lumine sulgens, Clari posteriora Canis vestigia tangit . Exin semotam procul, in tutoque locatam Andromedam tamen explorans fera quaerere Pistrix Pergit , & usque sisam validas Aquilonis ad auras 3 5 Š Caerula vestigat finita in partibus Austri . Hanc Aries tegit , & Squammost corpore Pisces , Fluminis illustri tangentem corpore ripas . Namque etiam Eridanum cerues in parte locatum Caeli , funestum magnis cum viribus amnem , Quem lacrimis maestue Phaethontis faepe forures 360 Sparferunt , letum maerenti voce canentes . Hunc E il suo timone basso giù è piantato,

E il fuo timone baffo giù è piantato, Del Can che innanzi vanne, a i piè di diettro. Questa, e non poco avanti la volante Andromeda una gran Balena preme Infeguendo; che esta fotto 'l vento Del Tracio Borea portasi piegata. E l'odiosa a lei mena Balena

E i odiola a lei mena Balena Noto fotto l'Ariete, e ambi i Pefci, Pofto poco oltre lo stellato Fiume; Quale ancor quello fotto i piè de' Dei, D' Eridan siume d'assai pianto, avanzo

Por-

Καὶ τὸ μὲν , Ωρίωνος ὑπὸ σκαιὸν πόδα τείνει . Δεσμοί δ' ουρχίοι , τοῖς ἰχθύες ἄκροι ἔχονται, Α"μφω συμφορέονται , άπ' οθραίων κατιόντες" Κητείης δ' όπιθεν λοφιώς επιμίξ Φορέονται . Είς εν ελαυνόμενοι επ δ' αττέρι πειραίνονται Κήτεος, δε κείνου πρώτη ἐπίκειται ἀκάνθη. Οἱ δ' ἐλίγω μέτρω , ὁλίγη δ' ἐγκείμενοι αἴγλη , Μεσσόθι πηδαλίου καὶ κήτεος είλισσονται, Γλαυκού πεπτηώτες ύπο πλευιήσι λαγωού, Νώνυμοι ου γάρ τοι γε τετυγμένου είδωλοιο Βεβλέαται μελέεσσιν ἐοικότες , οἶά τε πολλά Εξείης στιχόωντα παρέρχεται αυτά κέλευθα, Α'νυμένων ετέων * τά τις άνδρων ουκέτ' έόντων Ε'Φράτατ', ηδ' ένοησεν άπαντ' όνομαστι παλέσσαι, Η"λιθα μορφώσας" οὐ γάρ κε δυνήσατο πάντων Οιά τε κεκριμένων όνομ είπειν, ούδε δαπναι Πολλοί γάρ πάντη , πολέων δ' έπὶ ίσα πέλονται Μέτρα τε καὶ χροιή, πάντες γέ μεν άμφιέλικτοι* Τῷ καὶ όμηγερέας γε ἐείσατο ποιήσασθαι Α'στέρας, ο Φρ' επιτάξ άλλω παρακείμεν@- άλλ@-E"-

Portafi, e questo tirs sotto al manco Piè d' Orione; e i vincoli Codali, Onde annodati son gli estremi Pesci, Ambi inseme si portano scendendo Dalle code, e di dietro al Balenale Dosso in consuso portansi, in un solo Sospinti, e si finiscon da una sola Stella della Balena, che di quella

E' po-

365

370

ARA	ŤI	PH	ENO	MENA.	5
6.4	1				-

Flunc Orionis jub taeva cernere planta	
Serpentem poteris, proceraque vincla videbis,	
Quae retinent Pisces , caudarum parte locata ,	
Flumine mixta retro ad Pistricis terga reverti.	365
Heic und stella nectuntur, quam iacit ex se	
Pistricis spinae valida cum luce rejulgêns .	
Exinde exiguae tenus cum lumine multae,	370
Inter Pistricem fusae sparsaeque videntur,	-
Atque gubernaclum Stellae , quas contegit omnes	
Formidans acrem morfum Lepus ; bis neque nomen ;	
Nec formam veteres certam statuisse videntur .	375
Nam quae sideribus claris natura polivit,	3/ 3
Et varie pinzit distinguens lumine formas,	
	494
Haec ille astrorum custos vatione notavit;	380
314	

E' posta sopra la primiera spina . Quelle in breve mifura, e in breve lume, Che vengon, tra'l timone, e la Balena Rivolgonfi , cadute fotto a' fianchi , Innominate, della glauca Lepre; Posciache di formato idolo a membra Somiglianti, non fono elle gittate, Quai molte che per ordine succedono , Paffan le steffe vie , compiuti gli anni ; Le quai , d' uomini alcun , che più non fono , Scorle, e pensò chiamar tutte per nome, In gruppo figurando; che di tutte Diffinte non poteo fapere il nome, Ne dir . Molte per tutto , a molte sono Pari in grandezza, e nel colore, e tutte Volgonsi intorno ; però piacque il fare Adunanze di ftelle , affinche l' una Accanto all' altra in ordinanza messa,

60 Είδεα σημαίνοιεν άφαρ δ΄ ονοματτά γένουτο Α'στια . και ουκέτι νῦν ὑπὸ θαύματι τέλλεται ἀστήρ* Α'λλ' οι μέν καθαροίς έναρηρότες είδωλοισι Φαίνονται • τὰ δ' ἔνερθε διωκομένοιο λαγωοῦ Πάντα μάλ' ήερόεντα , και ούκ όνομαστά Φέρονται . Νειόθι δ' αίγοκερή 🕒 ύπο πνοιήσι νότοιο, Τχθύς ές κήτ - τετραμμέν - ήώρηται, Οί 🕝 ἀπό προτέρων νότιον δέ έ κικλήσκουσιν . Α' λλοι δε σποράδην υποκείμενοι υδροχοηί, Κήτε@- αίθερίοιο καὶ ἰχθύ@- ἡερέθονται 390 Μεσσόθι, νωχελέες και ανώνυμοι έγγύθι δέ σφων Δεξιτερής από χειρός αγαυού ύδροχόοιο, Οίη τις ολίγη χύτις ύδατ@- ένθα καὶ ένθα Σκιδυαμένου , χαροποί και αναλδέες είλίσσονται . Ε'ν δέ σφιν δύο μάλλον έρειδόμενοι Φορέονται Α΄ στέρες, ουτέ τι πολλον απήοροι, ούδε μάλ' εγγύς Είς μέν, ὑπ' ἀμφοτέροισι ποσίν καλός τε μέγας τε Τ΄ δροχόου ο δε , κυανέου ύπο κήτε . ούρξ . Τούς πάντας καλέουσιν ύδωρ . ολίγοι γέ μεν άλλοι Net-

Segnaffero figure, e foffer poi Costellazioni nominate, e conte. E non più or con meraviglia sorge Stella , ma queste in netti simolacri Appariscon commesse, e accomodate; Quelle poi fotto alla cacciata Lepre, Tutte affai scure, e senza nome vanno . In fondo al Capricorno, fotto il vento Di Noto , il Pesce volto alla Balena ,

Pen-

ARATI PHAENOMENA.

бı Signaque signavit caelestia nomine vero : Has autem, quae sunt parvo cum lumine susae, Consimili Specie Stellas , parilique nitore , Non potuit nobis nota clarare figura . Exinde , Australem soliti quem dicere Piscem , Volvitur inferior Capricorno versus ad Austrum, Pistricem observans, procul illis Piscibus baerens, At prope conspicies expertes nominis omnes Inter Pistricem , & Piscem quem diximus Austri , Stellas sub pedibus stratas radiantis Aquari. Propter Aquarius obscurum dextra rigat amnem, Exiguo qui stellarum candore nitescit. E multis tamen bis duo late lumina fulgent : Vnum sub magnis pedibus cernetur Aquari : Quod superest gelido delapsum flumine fontis

Spiniferam fubter caudam Pistricis adbaesit : Et tenues stellae perbibentur nomine Aquai . Heic

Pende folo, diverso da' primieri, E Nozio lo chiamano, od Australe. Ed altre sparsamente sottoposte All' Aquario , pendon fra l'eterea Balena, e 'l Pelce, frali, e fenza nome . Ma presso loro, dalla destra mano Dello splendido Aquario, com' uno Piccol rovescio d'acqua quinci e quindi Sparsa, cerulee, e fievoli si girano. Tra lor due più fermate stelle portansi, Ne molto tra di lor distanti, o poco . Vna fotto ambi dell' Aquario i piedi E bella e grande ; e l'altra è alla coda Sotto della cerulea Balena ; Le quali tutte nome anno Acqua . E pochi

385

390

395

62

Νειόθι τοξευτήρ . ὑπὸ προτέροισι πόδεσσι Δινωτοὶ κύκλοι περιηγέες είλισσονται .

Διωρού ευκλοι επιγρέες ειλιαμοτια. Α
Αντάρ ὑτ' αιδομένος μέτερο τίρα@- μεγάλοιο
Εκορπίου ἄγχι ψέτου θυτήρεν αιδομένος
Τοῦ δή τοι όλίγον μιὸ ἐτὶ χρόν» ὑψόδ' ἀστ@Πεύται ἀντίτρην γὰρ αμέρται ἀρκτύριο ν
Καὶ τῷ μὲν μάλα σολλά μετήροῦ ἐξιτε κάλωδοι
Α'ρκτούρω' τὸ δὲ θάτου ὑξὸ ἰστορήν ἄλα νείται Α'λλ ἄκα καὶ τιὲν κείνο θυτήρεν ἀρχαίη νὸξ

Αντούρων το δε θάστου ψο εσπερίην άλα νείται .
Αλλ' άτα καὶ περί κείνο θυνήμου άλχαιη υψέ Αλθρωπου κλαίουσα πόνου, χειμώνως εθημεν Είνλιον μέγα σήμαν κεδαιόμεναι γόα έκείνη Νύες από Ορενός είτι τὰ δ' ἄλλ θεν άλλα πιφάπειε Σώμαν , έτοικτείρισα πολυβοθίους ωθεώπους .
Τῶ μή μοι πελάγει νιφέων είλυμμένου άλλων Εύχεο μεστόι κείνο σώμων από το πολώ κομένου τύρε κείναμένου, οὐ δε μαλλον Αίς Κυμαίνοντι νέφει πεπισμένου, οἱ α τε πολλά Ελίβεν ἀναγάλλοντο σότορου βορέα ο Ελίβεν ἀναγάλλοντο νότορου βορέα ο Πολλάκι γόα καὶ τουτο νότο ἐπὶ σύμα τιτύσκει

Altri del Saettario in fondo. fotto
I piè primieri, rigiranti cerchi,
Rotondi fi rivolgono. Ma fotto
L' Ago del gran portento, Scorpione
Prefio dell' Auftro pofto, Ara è foipefa;
La qual per poco tempo flare in alto
Vdirai, che ne forge incontro Arturo;
E a queflo Arturo fon le vie affai
Sublimi, e quella tofto torna in mare

Νύξ αὐτή , μογεροίσι χαριζομένη ναύτησω .

O۰

ARATI PHAENOMENA.

63 Heic aliae volitant parvo cum lumine clarae, 400 Atque priora pedum subeunt vestigia magni Arcitenentis , & obscurae sine nomine cedunt .

Inde Nepae cernes propter fulgentis acumen Aram , quam flatu permulcet Spiritus Austri , Exiguo superum quae limina tempore tranat : Nam procul Artturo est adversa parte locata : Arcturo magnum Spatium Supra dedit orbem . Imppiter buic parvum inferiore in parte locavit . Hiec tamen aeterno invilens loca curriculo nox. Signa dedit nautis , cuntti quae noscere possent , Commiferans bominum metuendos undique casus. Nam quum fulgentem cernes sine nubibus atris Aram sub media caeli regione locatam, A summa parte obscura caligine teltam ,

Tum validis fugito devitans viribus Austrum : Quem si prospiciens vitaveris, omnia caute

Occidentale . Intorno a questo Altare Prangendo uman travaglio antica Notte, Fè di tempesta alto marino segno ; Che a lei non sono a genio sdruscite Navi ; e di quà di là altri fegnali Mostra, compassionando uomin nel mare Pericolanti in gran fortuna d'onde. Però tu a me, non nel mar chiuso d'altre Nubi , pregar , che in mezzo al cielo appaia Questa costellazione senza nubi . E chiara, anzi da nube fluttuante Suso premuta, come molte fiate Pigiata è allo spuntar d'estivo Borea: Che spesso questo segno sopra l' Austro Porge a veder la notte stessa, gli egri Favorendo nocchieri sciagurati .

410

415

Que-

APATOT PAINOMENA.

Οί δ' εί μέν κε πίθωνται έναίσιμα σημαινούση, Αίψά τε κουθά τε πάντα, και άρτια ποιήσωνται Αὐτίκ' έλαφρότερος πέλεται πόν . εί δέ κε νηί Τ'ψόθεν εμπλήξη δεινή ανέμοιο θυέλλα Αύτως απρόφατος, τὰ δὲ λαίφεα πάντα ταράξη. Α"λλοτε μέν και πάμπαν υπόβρυχα ναυτίλλονται. Α"λλοτε δ' , αί κε Διος παρανιστομένοιο τύχωτιν Εύχόμενοι , βορέω δὲ παρατρέψει ἀνέμοιο. Πολλά μάλ' δτλήσαντες, δίμως πάλιν έσκέψαντο Α'λλήλους έτι νηα. νότον δ' έπι σήματι τούτω Δείδιθι μέχρι βορή 🕒 απασράψαντος ίδηαι. 430 Εί δέ κεν έσπερίης μέν άλος κενταύρου άπείη Ω μ.Θ., όσον προτέρης ολίγη δέ μιν είλύοι άχλυς Αύτου, ατάρ μετόπισθεν έοικότα σήματα τεύχοι Νὶξ ἐπὶ παμΦανόωντι θυτηρίω, οὕ σε μάλα χρή Ε'ς νότον, άλλ' εύροιο περισκοπέεμ ανέμοιο. Δήεις δ' άστον εκείνο δύω ύποκειμενον άλλοις" Τοῦ γάρ τοι , τὰ μέν ἀνδρὶ ἐοικότα , νειόθι κείται Σκορπίου , ίππούραια δ' ύπό σφισι χηλαί έχουσιν . Αύταρ ο δεξιτερήν αίεὶ τανύοντι έσικεν,

Questi se a lei , che cose certe addita , Crederan , lievi fian tutte le cole ; E se faranno alcuna cosa, tosto Fassi leggier la pena : che se d'alto Terribile di vento batteranne Nella nave procella così a un tratto, E ne scompiglierà tutte le vele; - Ora del tutto navigan fott' acqua, Ora il reduce Giove confeguire Pregando, dalla forza traportati

Dc!

ARATI	PHAENOMENA.	

420 Armamenta locans, tuto labere per undas. Sin gravis inciderit vebementi flamine ventus Perfringet celfos defixo vobore malos . Vt res nulla feras possit mulcere procellas. 425 Ni parte ex Aquilonis opacam pellere nubem Coeperit , O subitis auris diduxerit Ara . Sin bumeros medio in caelo Centaurus babebit, Ipfeque caerulea contectus nube feretur , Atque Aram tenui caligans veftiet umbra, Ad fignorum obitum vis est metuenda Favont . Ille autem Centaurus in alta fede locatus, 435 Qua sefe clarum collucens Scorpius infert . Haec Jubter partem praeportans ipfe virilem Cedit, Equi partes properans consungere Chelis. Hic dextram porgens , quadrupes qua vasta tenetur, Quam

Del vento Borea, mali affai fofferti, Tuttavia si riveggiono di nuovo Sulla nave . Ora l' Austro dopo questo Segno temi, finchè sfolgorar Borea Miri . Che se dal mare Esperio sia , Quanto dal primo , l' omero distante Del Centauro, e'l involva picciol' ombra, E dietro fomiglianti dia fegnali La notte fovra l' Ara luminofa; Non ti bifogna a Noto, ma all' intorno Veder dell' Euro vento . Troverai Sorto due altre posta quella stella; Perchè di lei le parti che somigliano L' uomo, giacciono fotto lo Scorpione; E le posteriori di cavallo Sotto se l'an le bocche del medesmo . Egli è com' un , che tenda ognor la destra

Αντία δινατοῖο θυτηρίου · έν δέ οἱ ἀπρὶξ Ανλλο μάλ ἐσΦηκαται , ἐληλαμένον διά χειρὸς Θηρίον · ὢς γάρ μιν πρότερον ἐπεφημίξαντο .

Αλλ' έτι γιά τε καὶ άλλο περαιόθεν έλκεται άτρου .
Τ'θριν μιν καλέουντι το δε ζώντι εοικός.
Η'ωκὶς είλειται και οι κεφαλή ύπό μέσσου καμείνου έκρικου έκρικου έκρικου έκρικου έκρικου έκρικου έκρικου έκρικου κοικου δι απείρη κρητήρ, πυμάτη δ' έπίκεται Είδωλον κόρακο, ππείρην κόπτουτι εδικάς.
Είδωλον κόρακο, ππείρην κόπτουτι εδικάς.
Είδωλον κόρακο, το ππείρην κόπτουτι έδικάς.

Ταύτά κε θηθσαιο , παρεργομένων ἐνιαυτών , Εξείης παλόγορα * τὰ γιὰρ καὶ τώττα μαλ αὐτως Οὐρανῷ εὐ ἐνάγηρεν ἀγαλματα τοκτὸς ἰούσης . Οἱ δ' ἐπτιμίξ ἄλλοι πέντ' ἀςέρες , οὐδὶν ὁμαῖοι Πάντοθεν εἰδώλον δυκαίδεκα δινεύνται .

Ούκ αν έτ' εἰς αλλους όρόων ἐτιτεκμήραιο Κείνων , ήχι κέονται , ἐπεὶ πάντες μετανάςαι . Μακροὶ δέ σφειόν εἰσιν έλισσομένων ένιαυτοὶ ,

Stanne fopra l'immagine del Corvo,

Azpri de organo estru estaroquem estavo in MaVerso l' Ara rotonda; e a lui attaccato
Vn altro è assi ferrato, per la mano
Tratto Animal, che così in pria chiamaronlo.
Ma un'altra ancora oltre si tragge Stella;
Idra l'appellano, e simile a viva
Continuo si volve, e la sua testa
Vien sotto al mezzo Granchio, e del Lione
Sotto al corpo la spira; e pende sopra
Il medesmo Centauro la coda.
Il Crater nella mezza spira, e all'ultima

Co.

ARATI PHAENOMENA. 6	7
Quam nemo certo donavit nomine Graium,	. 440
Tendit , O illustrem truculenous cedit ad Aram .	
Heic sefe infernis de partibus erigit Hydra	
Practiput lapfu, flexo cum corpore serpens.	
Tracipiti tapju , jiezo cum corpore jerpens .	
Haec caput atque oculos torquens ad terga Nepat,	440
Convexoque sinu subjens inferna Leonis,	445
Centaurum leni contingit lubrica cauda;	
In medioque sinu fulgens Cratera relucet .	P
Extremum nitens plumato corpore Corvus	
Rostro sundit ; O beic Geminis est ille sub ipsis	
Antecanis, Graio Procyon qui nomine fertur.	450
Hace funt , quae vifens nocturno tempore figna ,	
Acternumque volens mundi pernoscere motum,	
Legitimo cernes caelum lustrantia cursu .	
Nam quae per bis fex signorum labier orbem	
Quinque solent stellae , simili ratione notari	
Non possunt : quia quae faciunt vestigia cursu,	455
Non eodem semper spatio portata teruntur .	
Sic malunt errare vagae per nubila caeli,	
Atque suos vario motu metirier orbes ,	
Ha	
Com' uno che la spira becchi, e tronchi.	
E 'l Procione , o l'Anticane fotto I Gemini affai ben riluce . Queste	
I Gemini anai ben filuce . Queite	
Potrai veder per ordine paffați	
Gli anni, tornar di nuovo in sua stagione;	
Che queste tutte son sì bene immagini	
Nell' andar della notte in Ciel ben fitte .	
L'altre mischiatamente cinque stelle,	
Nulla simili da per tutto giransi	
Per le dodici effigie. Non mirando	
Tu nell'altre, avvisar quelle potrai,	
V' fon poste , che tutte fono erranti .	
Lunghi di loro son rivolte gli anni ,	
	an-
	-

Μακρά δὲ σήματα κεῖται ἀπόπροθεν είε ἐν ἰόντων* Οὐδέ τι θαρταλέι κείνων έγω , άρκι είνην Απλανέων τά τε κύκλα τά τ' αίθερι σήματ' ένισπε"ν. Η"τοι μέν τάνε κειτ' έναλίγκια δινωτοιτι Τέσταρα , των κε μάλισα ποθή δΦελός τε γένοιτο Μέτρα περισκοπέοντι ανυομένων ενιαυτών . Σήματα δ' ευ μάλα πάσιν επιροήδην περίκειται Πολλά τε , καὶ σχεδόθεν πάντη συνεργμένα πάντα. Αύτοι δ' απλανέες και άρηροτες αλλήλοισι Πάντες ἀτὰρ μέτρω γε δύω δυτίν ἀντιΦέρονται. Εἴποτέ τοι νυκτός καθαρής, ότε πάντας άγαυοὺς Α'ς έρας ανθρωποις έπιδείκνυται ούρανίη νόξ, Ουδε τις άδρανεων Φέρεται νεόμηνι σελήνη, Α'λλὰ τάγε κνέφα@- διαφαίνεται όξεα πάντα. Είποτε τοι τημο δε περί Φρένας ίκετο Βαυμα, Σκεψαμένω πάντη κεκεασμένον εὐρέι κύκλω Οὐρανόν εἰ καί τίς τοι ὑποςὰς ἄλλΟ- ἔδειξε Κείνο περιγληνές τροχαλόν γάλα μιν καλέουσι. Τῷ δή τοι χροκο μέν ἀλίγκι@ οὐκέτι κυκλ@-

Lunghe le mete parimente sono
Poste di lor da lungi in un vegnenti
Nè io di quelle baldanzolo sono;
Sufficiente io sia a dire e i cerchi
Delle siste, e di segni , ch'à nell' etere
Quattro all' erranti posti son simili,
Delle quali desso, e prò sia molto
All' uom che le misure de compiuti
A noni ravvisire? A segni ben molti
A tutti chiaramente sopra stanno,

E pref-

465

470

471

ARATI PHAENOMENA.

69 Haec faciunt magnos longinqui temporis annos, Quum redeunt ad idem caeli sub tegmine signum : Quarum ego nune nequeo totos evolvere cursus. Verum bace , quae semper certo volvuntur in orbe Fixa simul, magnos edicam gentibus orbes . Quatuor aeterno lustrantes lumine mundum . Orbes stelligeri portantes signa feruntur , Amplexi terram caeli sub tegnine fulti : E quibus annorum volitantia limina nosces,

Quae denfis distincta libebit cernere signis . Tu multos orbes magno cum lumine latos , Vinctos inter fe , & nodis caelestibus apros ,

Atque pari Spatio duo cernes effe duobus . Nam sie nocturno cognoscens tempore caelum , Quum neque caligans detersit sidera nubes , Nec pleno stellas superavit lumine Luna ,

Vidifts magnum candentem ferpere circum : Latteus bic nimio fulgens candore notatur :

E presso da per tutto, uniti tutti : Esse non vaghe, e tra di loro fisse Tutte ; e due in milura a due rispondono Contrariamente. Se mai tu una notte Serena , quando agli uomini discuopre Tutte le stelle lucide ; celeste Notte, nè alcuna debole si porta Nella novella Luna, ma traspaiono Tutte veloci per lo fondo fcuro : Se mai allora a te intorno all' alma Giunse stupor , mirando da per tutto Addogato in un largo cerchio il cielo; O fe aleun altro additò ffando fotto Quel luminoso giro, il chiaman Latte;

A cui raffomigliante nel colore

Nul-

460

465

470

475

Is

Δινείται* τὰ δὲ μέτρα τόσοι πισύρων περ εόντων Οἱ δύο τοὶ δέ σφεων μέγα μείονες εἰλίστονται. Των, ο μέν έγγυθεν ές ι κατερχομένου βορέαο . Ε'ν δέ οἱ αμφότεραι κεφαλαί διδύμων Φορέονται. Ε'ν δε τὰ γούνατα κειται άρηρότος ήνιόχοιο . Λαιή δε κνήμη και αρισερός ώμο επ' αυτώ Περσέ . Α'νδριμέδης δε μέσην άγκων . ύπερθεν Δεξιτερήν έπέχει • τὸ μέν οἱ θέναρ ὑψόθι κεῖται, Αστότερον βορέφ γε , νότω δ' επικεκλιται άγκων. Ο πλαί δ' ίππειοι , και υπαύγενον ορνίθειον Α΄ κρη σύν κεΦαλή , καλοί τ' οδιούχεοι ώμοι , Αυτον δινεύονται έληλαμένοι περί κύκλον . Η΄ δ' ολίγου Φέρεται υστιωτέρη , οδδ' έπιβάλλει Παρθένο · αλλα λέων και καρκίνο , οί μεν αρ αμφω Εξείης κέαται βεβολημένου αυτάρ ο κυκλώ , Τον μεν ύπο 593@ και γας έρα , μέχρι παρ' αίδω TELEVEL TON DE SMUEREUS UTEVEPSE XEREIOU Καρκίνου, ήχε μάλιτα διχαιόμενου πε νοήσης

Null' altro cerchio girali; in grandezza, Di quattro ch' egli fono, eguali due; Gli altri di lor, molto minori volgonfi. De' quali un prefio è allo feendente Borea; E de' Gemini in lui ambe le tefte Portanfi; e le ginocchia entro foa posse Del fisto Auriga; e forra lui la manca Di Perseo gamba, e l'omero finistro; E d' Andromeda mezzo fopra: il gomito Contien la destra; a lei la palma fopra. E' collocata, più vicina a Borea,

. 1

Is non perpetuum detexens conficit orbem . Quatuor buic simili nitentes mole feruntur : Sed Spatio multum superest : praestare duobus Dientur , & late caeli lustrare cavernas . Quorum alter tangens Aquilonis vertitur auras , Ora petens Geminorum illustria : tum gemus ardens In fefe retinens Aurigar portat utrumque . Hunc fura laeva Perfeus bumeroque finistro Tangit : at Andromedae bic dextra de parte tenetur . Cus mamis ad Boream, cubitus cui spectat ad Austrum : 485 Imponitque pedes duplices Equus : O simul Ales Ponit avis caput , O clinato corpore tergum . Anguitenens bumeris connititur : illa recedens Austrum consequitur devitans corpore Virge . At vero totum Spatium convestit, & orbit Magnu' Leo , O' claro collucens lumine Cancer . In quo confistent convertit curriculum Sol Aestivus, medio distinguens corpore cursus . Hic totus medius circo disiungitur ipfe : Subter testarium cava tegmina , & intus & extra , Lumen babens , faevi fed vis borrenda Leonis

E I gomito n' inchina verso l' Austro.
E l'ugne Cavalline, e l'augellesco
Gozzo, col capo estremo, ed i begli omeri
Serpentariani, son portati in volta
Intorno a quesso cerchio: un poco portasi
Più Australe la Vergine, nè tocca.
Ma il Lione, ed il Granchio ambo per ordine
Son situati ; il cerchio or quello fotto
Il gretto e l' ventre, infino alle vergogne
Taglia, e continuando, sotto al coccio
Il Granchio, v' sommamente in due parritto
E 4 fi

APATOT ΦAINOMENA.

Ο'ρθον, "ν' ο Φθαλμοί κύκλου έκατερθεν "οιεν. Τοῦ μέν, όσον τε μάλιστα δι όκτω μετρηθέντ ... Πέντε μέν ενδια τρέΦεται καθ' ὑπέρτατα γαίης, Τά τρία δ' έν περάτη. Θέρε 🗣 δέ οἱ έντροπαί είσιν. Α'λλ' ό μέν , έν βορέω περί καρκίνου εξήρικται . Α"λλ . δ' αντιόωντι νότω μέσον αίγοκερή α Τέμνει, καὶ τόδας ύδροχόου, καὶ κήτε 🕒 ούρή» . Εν δέ οἱ ἐςι λαγωός · ἀτὰρ κυνός οὐ μάλα π λλήν Αΐνυται , άλλ' δτότην έπέχει ποτίν. εν δέ οι άργω. Καὶ μέγα κενταύροιο μετάθρενον έν δέ τε κέντρον Σκορπίου, έν καὶ τόξον άγαυοῦ τοξευτής . Τον πύματον καθαροίο παρερχόμενος βορέαο Ε'ς νότον ήελιος Φέρεται, τρέπεται γέ μεν αύτου Χειμέριος καί οί , τρία μεν περιπέλλεται ύψοῦ Των όκτω, τα δε πέντε κατώρυχα δινεύονται. Μεστόθι δ' αμφοτέρων, ότσος πολιοίο γαλακτος Γαΐαν ύποςρέφεται κύκλο διχάντι ένικώς Ε'ν δέ οἱ ήματα νυξίν ισαίεται άμφοτερητί,

Il vedrai dritto, acciò dall'una e l'altra
Parte del cerchio se ne vadian gli occhi
Questo, quanto più puosti, milurato
Per otto, cinque giransi al sereno
Per le sovrane parti della terra,
Tre nel di là; e v'è la volta estiva.
Or questo in Borea intorno al Granchio è sisso
L'altro all'opposto Noto, taglia in mezzo
Il Capricorno, e i piedi dell'Aquario,
E del Ceto la coda. Evoi la Lepre,
Ma non piglia del Can già molta parte,

Pectoribus validis , atque alvo possidet erbem . Hunc octo in partes divifunt nofcere circum Si potes, invenies Supero convertier orbe Quinque , pari Spatio partes tres effe relictes , Tempore nocturno quas vis inferna frequentet . Ille quidem a Boreae Cancro connectitur auris; Alter ab infernis contra connititur Auftris . Distribuens medium fubter fecat bic Capricornum, Atque pedes gelidum rivum fundentis Aquari, Caerultaeque feram caudam Piftricis , & ilium Fulgentem Leporem, inde pedes Canis, & fimul amflim Argolicam retinet crebro cum lumine Navem : Tergaque Centauri , atque Nepai portat acumen : 505 Inde Sagittart defixum possidet arcum . Hunc a clarifonis auris Aquilonis ad Austrum Cedens postremum tangit rota fervida Solis ; Exinde in superas brumali tempore flexu Se recipit fedes : buic orbi quinque tributat Nocturnae partes , superae tres luce dicantur : 510 Hasce inter mediam in partem retinere videtur Tantus quantus erit collucens Lacteus orbis . Iis.

Ma quanta colle zampe ne ritiene . Evvi Argo, e'l grande dosso del Centauro; Evvi l'ago di Scorpio, ed evvi l'arco Del Sagittario luminoso e chiaro: Per cui in ultimo il Sole dal sereno Borea paffando, sì si porta ad Austro, E dà la volta quivi là d'inverno ; E dell' otto le tre parti fon fopra , Le cinque si rigirano sotterra. Tra queste due , quanto del bianco Latte : Cerchio cinge la terra, fimigliante A chi in due parti la divida e spezzi: Sonvi ad ambe le notti i giorni eguali

Φθίνοντ . Θέρε . τότε δ' εξαρος igaμένοιο . Σήμα δε οί κριός , ταύροιό τε γούνατα κείται* 515 Κριος μέν κατά μπκΟ- έληλαμένΟ- διά κυκλου Ταύρου δέ σκελέων όσση περιφαίνεται διλάξ. Ε'ν δέ τέ οἱ ζώνη εὐφεγγέ@- Ω'ρίωνος" Καμπή τ' αίθομένης ύδρης ένι οί , καὶ έλαθρὸς Κρητήρ * έν δε πόραξ · ένι δ΄ άξερες οὐ μάλα πολλοί 520 Χηλάων έν τῶ δ' ὁΦιούχεα γοῦνα Φορείται. Ού μην αίητου άταμειρεται, άλλά οι έγγυς Ζηνός απτείται μέγας άγγελος * ήδε κατ' αὐτὸν Ιππείη κεφαλή και ύπαύγενου είλισσονται . Τούς μέν παρβολάδην ο ρθούς περιβάλλεται άξων, 525 Μεσσόθι πάντας έχων . δ δε τέτρατος εσφήκωται Λοξός εν αμφοτέροις οι μέν ρ' εκάτερθεν έχουσιν Α'ντιπέρην τροπικοί" μέσσ 🕒 δέ έ μεσσόθι τέμνει . Oux av A'Smraine reisar dedidaruero anno Α"λλη κολλήσαιτο κυλινδόμενα τροχάλεια, 530 Τοιά τε και τόσα πάντα περισφαιρηδόν έλισσων, U,c

Al finir dell'effate, al cominciare Di primavera . Segno a lui l' Ariete , E le ginocchia fon poste del Tauro ; L' Ariete per lo lungo , al cerchio tratto; Del Toro poscia quanta delle gambe Appar la piegatura nel ginocchio . Il cinto evvi del lucido Orione , Ed evvi dell'accesa Idra la piega, E'l Crater lieve, ed evvi il Corvo, e sonvi Stelle non affai molte delle Chele,

E le

In quo autumnali , atque iterum Sol lumine verno Exacquat Spatium lucis cum tempore noctis a Hunc retinens Aries sublucet corpore totus , 515 Atque genu flexo Taurus connititur ingens . Orion claro contingens corpore fertur : Hydra tenet flexu Crateram . Corvut adbaeret : Et paucae Chelis stellae : simul Anguitenentis 520 Sunt genua , & fummi Jouis Ales nuntius inftat : Propter Equus capite & cervicum lumine tangit : Hofce aequo fpatio devinctos sustinet Axis , 325 Per medios fummo caeli de vertice tranans . Ille autem clare quartus cum lumine circus Partibus extremis extremos continet orbes , Et simul à medio media de parte secatur ; Atque obliquus in bis nitens cum lumine fertur : Vs nemo ; cui fancta manu doctiffima Pallas Sollertem ipfa dedit fabricae vationibus artem ; 534 Tam tornare cate contortos poffict orbes ;

E le ginocchia ancor del Serpentaro a Non è privo dell' Aquila, ma presso A lui, di Giove la gran meffaggiera Aquileggia; ed ancor vicino a lui La testa equestre, e la cervice volgonsi a Or questi dritti l' uno accanto all' altro Abbraccia l' Affe , contenendo tutti . Il quarto in ambedue obliquo è ficto; Che quinci e quindi anno l' opposta parte Tropici , e quel di mezzo il lega in mezzo . Non uom che delle mani di Minerva Perito fia , in altra guila mai Di ruota incolleria giranti arneli Tali , e tanti volgendo tatti in sfers ,

Ω'ς τα γ' εν αίθερια πλαγίω συναρηρότα κύκλω, Ε'ξ ήους ε'πὶ ιύκτα διώκεται ήματα πάντα. Καὶ τὰ μὲν ἀντέλλει τε , καὶ ἀντία νειόθι δύνει Πάντα παραβλήδην μία δέ σφεών ές ιν έκας ου 535 Εξείης εκάτερθε κατηλυσίη ανοδός τε. Αύταρ όγ ωκεανού τόστον παραμείβεται ύδωρ, Ο΄ στον απ' αίγοκερή 🕒 ανεργομένοιο μαλισα Καικίνου είς ανιόντα πυλινδεται • όσσον απάντη Α'ντέλλων ἐπέχει, τόσσον γέ μεν ἄλλοθι δύνων Ο΄ τσον δ' όφθαλμοῖο βολής ἀποτέμνεται αύγή, Ε'ξάκις αν τόσσ' ήμιν ὑποδράμοι • αὐτὰρ ἐκάξη Ι'ση μετρηθείτα, δύω περιτέμνεται άςρα. Ζωϊδίον δέ έ κύκλον επίκλητιν καλέωσε . Τῷ ἔνι καικίν 🕒 ἐςὶ , λέων τ' ἐπὶ τῷ, καὶ ὑπ' αὐτοῦ 545 Παρθέν . αί δ' έπί οἱ χηλαί, καὶ σκορπίος αὐτὸς, Τοξευτής τε καὶ αἰγόκερως ἐπὶ δ' αἰγοκειῆῖ Τ'δροΦόος δύο αὐτὸν έπὶ ὶχθύες ἀσερόωνται.

Tous

Come questi dell' etra nell' obliquo
Cerchio commessi, e accomodati segni
Dal di alla notte seguonsi ogni giorno.
Sorgon gli uni, gli oppossi in sondo vanno,
E tutti posti l' uno all' altro accanto;
Ed una sola è di ciascun di loro
Per ordin giù, e sù scela, e salita.
Tanto quei d' Ocean ne passa l'acqua,
Quanto dal Capricorno che formonta,
Al Granchio, che su sale, si rivolge.
Quanto per tutto tien nascendo, tanto
Altrove tiene tramontando ognota.

Quan-

ARATI	DUA	ENTON	CRIA

77

535

540

545

Quam funt in caelo divino numine flexi , Terram cingentes , ornantes lumine mundum , Culmine tranfverso retinentes sidera fulta . Quatuor bi motu cuncti volvuntur codem ; Sed tantum supra terras semper tenet ille Curriculum, oblique implexus tribus orbibus unus, Quanto est divisus Cancer Spatio a Capricorno, Ac subter terras spatium par effe necesse est . Et quantos radios iacimus de lumine nostro, Queis bunc convexum caeli contingimus orbem, Sex tantae poterunt sub eum succedere partes, Bins part spatio caelestia signa tenentes . Zodiacum bunc Graeci vocitant , nostrique Latini Orbem signiferum perhibebunt nomine vero : Num gerit bic volvens bis fex ardentia figna . Aestifer est pandens serventia sidera Cancer : Hunc fubter fulgens cedit vis torva Leon's : Quem rutilo sequitur collucens corpore Virgo: Exin proiectae claro cum lumine Chelae : Ipsaque consequitur lucens vis magna Nepai : Inde Sagittipotens dextra flexum tenet arcum : Post bunc ore fero Capricornus vadere pergit : Humidus inde loci collucet Aquarius orbi : Exin squammifero serpentes sidere Pisces :

Quanto raggio d'occhiata , spazio taglia, A noi correrà sotto sei cotanti .
Ma ciascun grado eguale misurato ,
Due sega stelle ; e in soprannome chiamanle
Zodio cerchio; in cui stà Granchio , e Lione
Appresso, e sotto lui la Vergin ; poscia
Le Chele , ce di Im declemo Scorpione ,
E Sagittario , e Capricorno , e sopra
Il Capricorno , Aquario ; e poi d'intorno
A-lui sologoreggiano due Pesci .

An

APATOT PAINOMENA,

Τους δέ μετά κριός, ταυρός τ' έπι τῷ, δίδυμοί τε, Ε'ν τοις ηέλιος Φέρεται δυοκαίδεκα πασι Πάντ' ενιαυτόν άγων καί οἱ περὶ τοῦτον ἰόντι Κύκλον, αξονται πάται έπικέρπιοι ώραι . Τοῦ δ' ό'τσον κοίλοιο κατ' ωκεανοίο δύνηται, Τότσον ύπερ γαίης Φέρεται πάση δ' έπὶ νυκτὶ Ε΄ξ αίεὶ δύνουτι δυωδεκάδος κύκλοιο, Τόσσαι δ' αντέλλουτιο τότον δ' έπὶ μήκος έκκκη Νύξ αίεὶ τετάνυτται, ότον τέ περ ήμιτυ κύκλου Α'ρχομένης από νυκτός, αείρεται ύψόθι γαίης. Μοιράων σκεπτεσθαι ότ' αντέλλησιν έκαση . Αίει γάρ τάων γε μιζ συνανέρχεται αὐτὸς Η έλιος τάς δ' αν γε περιτκέψαιο μάλιςα, Είς αύτας δίοων ατάρ εί νεθέεστι μέλαιναι Γίνοντ', η ό'ρεος μεκρυμμείναι αυτέλλοιεν, Σήματ' επεςχομένοισιν αξηρότα ποιήτασται • Αύτος δ' αν μάλα τοι κεράων έκάτερθε διδοίη Ω'xea-

Appresso questi è l'Ariete, e s' TaureAppresso lui, e i Gemini ; ne quali
Tutti dodici il Sole si si porta,
Tutto l'anno che correne, guidando;
E a lui mente ch' ei va per questo cerchio ;
Cresco tutte fruttifere slagioni.
Di questo quanto in cavo mar si tussa,
Tanto sopra la terra se ne porta:
Ed ogni notte sei sempre van sotto
Della dozzina del Zodiaco cerchio,
Ed altrettanti sorgono a vicenda;

555

\$60

565

ARATI PHAENOMENA. 79	
Queis comes est Aries obscuro lumine labens.	
Inflexoque genu proiecto corpore Taurus, Et Gemini clarum sactantes lucibus ignem.	
Annua conficiens vertensi tempora cursu.	550
Hic quantus terris confectus pellitur orbis , Tantundem ille patens supra mortalibus edit .	
Sex omni jemper cedunt labentia nocte	555
Tot caelum rursus sulgentia signa revisunt . Hoc spatium tranans caecis non consicit umbris	•••
Quod supra terras prima de nocte relictum est, Signifero ex orbe, O signorum ex ordine fultum.	
Quod Ji Solis aves certos cognoscere cursus.	560
Ortus signorum nocturno tempore vises: Nam semper signum exoriens Titan trabit unum.	
Sin autem officieus signis mons obstrues alsus, Aut adiment lucem caeca caligine nubes:	
Certas iple notas caeli de tegmine sumens,	565

> Ed in tanta lunghezza, ciascheduna Notte sempre si stende, quanto il mezzo Del cerchio, cominciandone la notte, Levasi sopra terra, Non saria Da rigertare, a chi i giorni offerva, Quando sorge ciascun , guardar , de' segni : Che con uno di questi sempre vanne Lo stesso Sole ; e questi vedrai bene , In lor mirando; ma se scuri vengono Dalle nubi , o coperti da montagna Spuntano, fare i segni che s' affanno A' nascenti ; e lo stesso anco Oceano Affai a te dall' uno e l'altro corno

Ortus atque obitus omnes cognoscere possis .

Ω'κεανός, τά τε πολλά περισρέφεται έρι αὐτῷ, Νειόθεν οππημος κείνων Φορέησιν έκχτην . Ου οι άφχυρότατοι, ότε παρκίνος άντέλλησιν, Α'ς έρες καφοτέρωθεν έλιστόμενοι περίκεινται . Toi mer deroutes, toi d' it étepps aniortes. Δύνει μέν σέφανος, δύνει δε κατά ράχιν ίχθυς. וו' עודט שבי אבי ו'אאו שבראיברים, א' עוסט א' אאן Εσχατιαι βαλλουτι κατερχ μένου σεφάνοιο. Αὐτως όγ έξότιθεν τετραμμένος άλλα μέν ούπω Γαπέρι νειαίρη , τα δ' ύπερτερα νυκτί Φορείται . Τον δε καί είς ώμους κατάγει μογερον οφιούχον Επρείνος έκ γυνάτων , καταγει δ' όφιν αυχένος έγγυς . Ουδ' αν ετ' αρατοφύλαξ είη πολύς αμφοτέρωθεν, Μείων ημάτιος, το δ' έτι πλέον έννυχος ήδη-Τέτρατι γάρ μοίραις ήδη κατιώντα Βιώτην Ω' κεανος δέχεται ο δ' έτην Φάεος κορέτηται, Βουλυτώ ετέχει πλείου δίχα νυκτός ιούτης, Η μος οτ' κελίοιο κατερχομένοιο δύηται,

Kei-

570

575

580

Ne potria dar , che molti a lui medelmo Giranli intorno , quando dal fuo fondo Reca ciafcun di quelli. Non a lui Deboltifime , quando il Granchio forge , Stelle s' aggiran d' ambi lati intorno , Parte ponenti , e parte ancor levanti . Tramonta la Corona , e nella fichiena Tramonta il Pefee ; mezzo vedrai in aere , E mezzo omai l' eftereme immergon fpiagge Della Corona , che difeende giulo . Ma quello volto per di dietto ; e ancora

Non

Quae simul exsistant , cernes ; quae tempore eodem Praecipitent obitum nocturno tempore , nosces . lam fimul ut supra se toto lumine Cancer 570 Extulit , extemplo cedit delapfa Corona , Et loca convisit cauda tenus infera Piscis. Dimidiam retinens stellis distincta Corona Partem etiam supera , atque alia de parte repulsa est : Quam tamen insequitur Piscis, nec totus ad umbras Tractus , fed furero contectus corpore cedit . 575 Atque bumeros usque a genibus , clarumque recondit Anguitenens validis magnum a cervicitus Anguem . lam vero Arctophylax non aequa parte fecatur . Nam brevior clara caels de parte videtur , Amplior infernas depuljus possidet umbras. 580 Quatuor bic obiens secum deducere signa Signifero folit ex orbi , tum ferius ille , Quum supera sefe satiavit luce , recedit , Post mediam labens claro cum corpore noctem .

Non coll'estremo ventre, le sovrane Parti sono portate nella notte.

Il Granchio antor dalle ginocchia face Alle spalle calare il travagliante Serpentario, e calar si al collo il Serpe . L' Artofilace più non sia da ambi I lati troppo grande; il dì, minore Omai, e maggiore nella notte; Che l' Ocean riceve omai Boote Per quattro gradi, o segni discendente. E questi quando fia sazio del die, La lera staffi più, in parti due La notte andando, allora quando il Sole Andato sotto, egli tramonti. Quindi

Κείναι τοι και νύκτες έποψε δύοντι λέγονται. 585 D's, of mer durourir o d' arties, ouder deinie, Α'λλ' ευ μεν ζώνη , ευ δ' αμφοτέροιου Φαεινός D'uois , D'piwy , Ei De & ye mer ion memordus , Πάντα Φέρων ποταμούν, κέρα@- παρατείνεται άλλου. 400 Ε'εχομένο δε λεόντι, τα μέν κατά πάντα Φέρονται Καρκίνω όσσ' έδθοντο καὶ αλετός . αυτώρ όγε γνύξ Η μενος, άλλα μεν ήδη, ατώρ γύνυ και πόδα λαιον Ούπω κυμαίνεντος υποςρίφει ωκεαγοίδ. Α'ντέλλει δ' ύδρης πεφαλή, χαροπός τε λαγαός, Καί προκύων, πρότεροί τε πόδες κυνός αιθομέτοιο. Ού μέν θην όλίγους γαίης ύπο νείατα βάλλει Παρθένος αντέλλουσα λύτη τότε Κυλληναίη Καὶ δελθίς δύνουτι , καὶ εὐποίητος οϊστός. Dir rois, Spridec mpiera mrepu peleroi nup' aurife Ούρην, καὶ ποταμοῖο παρηρρίαι σκιθωνται . Δύνει δ' ίππείη κεφαλή, δύνει δε καὶ αὐχήν Α΄ντέλλει δ' ύδρη μεν έπὶ πλέον άχρι παρ' αὐτὸν

Quelle norti da lui fi chiaman tarde .
Così questi tramontano ; l'opposto,
Non icuro, ma ben nel cinto , bene
In tutt' e due le spalte Orton chiaro,
Nella forza affidato della spada,
Tutto 'l Fiume portando , fi diftende
Dall' altro corno; ed il Lion venendo,
Tutti col Granchio son portati quelli
Ch' andavan sotto , e l' Aquila ; ma quegli
Che s' inginorchia , tutto quanto omai ,
Ma il ginocchio , ed il piè sinistro ancora

Sot-

AKATI PHAENOMENA.	83
Hace obscura tenens convestir sidera tellus . As parte en alia claris cum lucióus errat Orion , bumeris & lato pectore sulgens , Et dextra retinens non cassum luminis ensem .	585
Sed quam de terris vis est patesacta Leonis, Omnia, quae Cancer praeclare desuit ortu, Cedunt observata; simul vise magna Aquila;	,
Pellitur, ac fl. xo confidens corpore Nixus Iam supero serme depulsus lumine cedit:	590
Sed laevum genus , atque illustrem linquit in Plantam ; tum contra exortuw clerum caput H, Es Lepus , & Procyon , qui sesse servius infec Anto Canem ; inde Canis vestigia prima viden	vdrae .
Non pauca e caelo depellens figna repente Exoritur candens illustri lumine Virgo .	595
Cedit clara Fides Cyllenia , mergitur unda Delpbinus , fimul obtegitur depulfa Sagitta , Atque Avit ad fummam çaudam , primafque ri	ecedie
Pinnas , O magnus pariter delabitur Amuis . Heic Equus a capite , O longa cervice latescit	600
Longius exoritur iam claro corpore Serpens, Crateraque tenus lucet mortalibus Hydra:	Inde
Sotto l' ondoso egli Ocean non volge. Spunta d' Idra la testa, e 'l fulvo Lepre E Procione, e dell' ardente Cane	,
I primi piè, Non certo pochi fotto Terra getta la Vergine levandosi: La Lira Cillenea, ed il Delfino	
Allor van sotto, e la ben satta Freccia Con questi, dell' Vecello le prime ale, Fino alla stessa coda, e sì si scurano	•
L'estremità del Fiume. Del Cavallo Il capo sotto, e sotto vanne il collo, Sorge l'Idra viepiù fino allo stesso.	Cre.

Κρητήρα. Φθάμενος δέ κύων πόδας αϊνυται άλλους. Ε' λκων έξόπιθεν πρύμναν πολυτειρέος άργους. Η' δὲ θέει γαίη: ίςὸν διχόωσα κατ' αὐτὸν Παρθένος, ήμος άπατα περαιόθεν άρτι γένηται. Ουδ' αν έπερχομέναι χηλαί και λεπτά Φάρυπαι . Α"Φραστοι παρίοιεν έπει μέγα σήμα βοώτης Α'θρόος αντέλλει βεβολημένος αρκτούροιο. Α'ργώ δ' οὐ μάλα πάτα μετήρρος ἔσσεται ήδη, Α'λλ' ύδρη, κέχυται γάρ εν ουρανῷ ήλιθα πολλή. Ούρης αν δεέοιτο, μόνον δ' έπι χηλαί άγουσι Δεινόν εφεστηώτ οφιούχεα του μεν έπειτα Δεξιτερήν κνήμην αυτής ἐπιγουνίδος ἄχρις Αίει γνύξ, αιεί δε λύρη παραπεπτηώτος. Ο'ν τινα τούτον ἄϊστον ύπουρανίων εἰδώλων Α'μφότερον δύνοντα, και έξ έτέρης ανιόντα, Πολλάκις αὐτονυχεὶ θηεύμεθα . τοῦ μὲν ἄρ' οἴη Κνήμη σύν χηλήσι Φαείνεται αμφοτέρησα. Αυτός δ' ές κεΦαλήν έτι που τετραμμένος άλλη Exop-

Cratere; e anticipando il Cane prende Altri piedi , traendone all' indietro La prora d'Argo, ch' à dimolte flelle . E corre fopra terra , in due partita , Dall' albero la Vergine ; allor quando Tutta di fondo , lopra fia ; nè anco Sorvegnendo le bocche dello Scorpio , Anco fotti luceni ; ignote andranno . Poficiachè gran fegno Boote , pieno Sorge , d'Arturo feminato ; ed Argo , Non però tutta in alto fia omai ,

Μà

605

610

615

620

ARATI PHAENOMENA. 89	:
lude pedes Canis ostendit iam posteriores, Et post spse trabit claro cum lumine Puppim:	
Infequitur labens per caeli limina Navis Et quum iam toto processit corpore Virgo Haec medium ostendit radiato stipite malum	603
At quum procedunt obscuro corpore Chelae, Exsistit pariter larga cum luce Bootes,	
Caius in adverso est Arcthrus corpore fixus , Totaque iam Jupra sulgens prolabitur Argo , Hydraque quod late caclo dispersa tenetur , Nondum tota patet , nam caudam contegit umbra .	610
Anguitenens autem renovata luce refulget . Iam dextrum genus , & decoratam lumine furam	615
Erigit ille vacans vulgato nomine Nixus , Qui Fidis Arcadicae semper confinia tangit : Quem nocte exfrinctum atque exortum vidimus una ,	
Persaepe ut parvum tranans geminaverit orbem. Hic genus , & suram cum Chelis erigit alte.	
lpse autem praeceps obscura nocie tenesur, Dun	620

Ma l' Idra, poiche sparsa è in ciel ben molta; Le mancherà iolo la coda . Adducono Le Chele il fiero Serpentario fopra . Di lui poscia la destra gamba infino Allo stesso ginocchio, inginocchione Sempre, e sempre chinato appo la Lira. Il qual pur stesso oscuro tralle immagini Celesti , l' uno e l'altro ben sovente Fare offervammo nella steffa notte , Tramontare, e falirne dall' Occaso. Di lui la fola gamba colle Chele Ambe n'appare, ed egli al capo ancora Velto dall'altra parte lo Scorpione Spun-

Σκορπίου αντέλλοντα μένει και ρύτορα τόξου" Οἱ γάρ μιν Φορεουτιν , ὁ μεν μέτον , ἄλλά τε πάντα ο Χείρα δε οι σκαιήν κεφαλή 3' άμα τόξον άγινεί. Α'λλ' ό μέν ώς τρίχα πάντα καταμελείστι Φορείται. Η μισυ δε στεφάνοιο και αυτήν έσχατον ουρήν Κενταύρου Φορέουσιν ανερχόμεναι έτι κηλαί. Τήμος αποιγομένην κεφαλήν μεταδύεται ίππος, Και προτέρου δρυίδος εφέλκεται έσχατος ουρή. Δύνει δ' Α'νδρομέδης πεφαλή το δε οι μέγα δείγμ Κήτεος περόεις έπαγει νότος, αντία δ' αυτίς ΚηΦευς έκ βορέφ μεγάλη ανά χειρί πελεύων Καὶ τὸ μὲν ἐς λοΦιήν τετραμμένου ἄχρι παρ' αὐτήν Δύνει αταρ ΚηΦεύς κεφαλή, και χειρί, και ώμω. Καμπαί δ' αν ποταμοίο, καὶ αὐτικ' ἐπερχομένοιο Σκορπίου, έμπίπτοιεν ευρρόου ωκεανοίο, Ο'ς και επερχόμενος Φοβέει μέγαν Ω'ρίωνα. Α"ρτεμις ίλήκοι προτέρων λόγος, οί μιν έφαντο Eλ

Spuntare attende, e 'l tenditor dell'arco; Che questi in les portan; quegli il mezao; E tutto il resto; e la sinistra mano Col capo insieme il Sagittario guida. Ma egli in tre tutto suembrato vanne. Metà della Corona, e la medelina Estrema coda del Centaurro portano; Suso montando ancor la Chele, quando Doppo la testa che si parte, immergesi Il Cavallo, ed avanti dell' Vecello Si trae l'estrema coda; ne tramonta D'Andromeda la testa, e a lei il grosso.

Mo-

Dum Nepa , & Arciteneus invifant lumina caeli ; Nam secum medium pandet Nepa , tollere vero In caclum totum exoriens conabitur Arcus . Hie tribus elatus cum signis corpore toto Lucet ; at exeritur media de parte Corona , 625 Caudaque Centauri extrema candore refulget . Heie fe iam totum caccas Equus abdit in umbras , Quem rutila fulgens pluma praetervolat Ales . Occidit Andromedae clarum caput , & fera Pistrix Labitur , borribiles epulas funesta requirens . Hanc contra Cepbeus non ceffat tendere palmas : 630 Illa ufque ad Spinam mergens se caerula condit . At Cepbeus caput , atque bumeres , palmafque reclinat . Quum vero vis est vebemens exorta Nepai Late fula volans in terras labitur unda ; 635 Orionque metu perculfus conditur una . Pace buius liceat cauffam explicuife timoris, Virgo , sua ; mibs quaefo veni placata Diana . Hace fama est bominum , bace per terras fama vagatur ? Vt quendam Orion manibus violaffe Dianam Dicitur , excelfis errans in collibus amens ,

Moftro della Balena ofcuro Noto
Adduce, ed allo 'ncontro Cefeo fieffo
Da Borea accennando con gran mano:
E quello alla cervice curva volto,
Finche con effa ne trramonoti, e Cefeo
Col capo, colla mano, e colla fpalla.
I rigiri del Fiume, e dello Scorpio
Toflo vegoente cadan nel corrente
Occano; che anco in nascendo, il grande
Orion teme, Con pace di Diana;
E' fama antica; dice ch' ei pel manto

Traf-

Ε'λκησαι πέπλοιο Χίω, ότε θηρία πάντα Καρτερός Ω'είων στιβαρή επέκοπτε κορύνη . Θήρης άρνύμενος κείνω χάριν Οινοπίωνι . 640 Η δέ οἱ έξ αὐτης ἐπετείνατο θηρίον άλλο Νήσου, αναβρήξασα μέτας έκατερθε κολώνας, Σκορπίου, ός ρά μιν ούτα, και έκτανε πολλόν ε'όντα, Πλειότερος προφανείς επεί Α"ρτεμιν ήκαχεν αὐτήν. Τούνεκα δή και Φατί περαιόθεν έρχομένοιο 645 Σχορπίου , Ω'ρίωνα περί χθονός έσχατα Φεύγειν. Ουδέ μεν Α'νδρομέδης και κήτεος όστ' έλέλειπτο . Κείνου δ' αντελλοντος απευθέες, αλλ' άρα καί τοι Παντυδίη Φεύγουτιν ο δε ζώνη τότε ΚηΦεύς Γαΐαν επιξύει, τὰ μεν είς κεφαλήν μάλα πάντα Βάπτων ωπεανοίο τὰ δ' οὐ θέμις, ἀλλά τα γ' αὐταὶ Α' εκτοι κωλύουσι πόδας και γούνα και ίξυν. Η' δε και αυτή παιδός επείνεται είδώλοιο Δειλί: Κασσιέπεια τα δ' οὐκέτι οι κατά κόσμον

Traffela in Scio , v' tutti gli animali II robulto Orione colla groffia (Clava uccidea , piacer facendo a quello Enopione , della caccia . Or ella Dall' ilola medefma un' altra belva Mandogli incontro , quinci e quindi mezze Squarciando le montagne, lo Scorpione, Che lui ferì , e benchè grande uccile , Ella più piena ; che Diana fteffa Aveva offefo : però dicon anco , Che venendo dal fondo lo Scorpione , Agli eftremi del luol fugga Orione .

ARATI PHAENOMENA.

Quos tenet Acgaeo defixa in gurgite Chius Bacchica , quam viridi convestit tegmine vitis . Ille feras vecors amenti corde necabat, 643 Oenopionis avens epulas ornare nitentes . At vero pedibus subito perculsa Dianae Infula discessit, disiettaque saxa revellens Perculit , O caecas lustrovit luce lacunas : E quibus ingenti exsistit cum corpore prae se Scorpius infestus , praeportans flebile acumen . Hic valido cupide venantem perculit ichu, Morsiferum in venas figens per vulnera virus ! Ille gravi moriens constravit corpore terram . Quare quum magnis sese Nepa lucibus effert, 645 Orion fugiens commendat corpora terris . Tum vero fugit Andromeda , & Neptunia Pistrix Tota latet ; cedit converso corpore Cepbeus , Extremas medio contingens corpore terras . Hic caput, O superas potis est demergere partes: 650 Infera lumborum numquam convesties umbra: Nam retinent Artti lustrantes lumine suras . Labitur illa simul gnatam lacrimosa requirens Caffiopea , neque ex caelo depulsa decore Fer-

Nè quelli , che restati erano addietro , D' Andromeda, e Cefeo, forgendo quello, Non fi rifenton, ma allora in truppa Fuggono: colla fascia allor Cefeo La terra rade , verso il capo , tutto Nell' Ocean bagnando; altro non lice, Che 'l vietan l'Orse, piè, e ginocchia, e lombo: E la steffa è sospinta dall' immagine Della figlia , infelice Caffiopea . Nè più a lei decentemente appaiono

Le

Φαίνεται, έκ δίφροιο πόδες και χειρες υπερθεν-Α'λλ' ήγ' είς κεΦαλήν ίση δύετ' άρνευτήρι Μειρομένη γουάτων έπει ούκ αρ' έμελλεν έκείνη Δωρίδι καὶ Πανόπη μεγάλων άτερ ισώσασθαι . Η' μεν ἄρ' είς έτέρην Φέρεται τα δε γειόθι μάλλον Ούρανος αντιφέρει στεφάνοιό τε δεύτερα κύκλα. Τ' δρης τ' έσχατιήν, Φορέει τ' έπὶ κενταύροιο Σωμά τε και κεφαλήν, και θηρίον δ' ρ' ένὶ χειρί Δεξιτερή πένταυρος έχει. τοι δ' αύθι μένουσι Τόξον επερχόμενον πρότερος πόδες ίππότα Φυρός. Τόξω και σπείρη όφιος , και σώμ' όφιούχου Α'ντέλλει έπιοντι , καρήστα δ' αύτος αγινεί Σκορπίος αυτέλλων, ανάγει δ' αυτάς δφιούχου Χείρας , και προτέρην όφεος πολυτειρέος αυγήν . Του γε μέν έν γόνασιν, περί γάρ τετραμμένος αξεί Αντέλλει, τότε μέν περάτης έξέρχεται άλλα Tya re , nai ζώνη , nai στήθεα πάντα και ώμοι , Δεξιτερή σύν χειρί. κάρη δ' έτέρης μετά γειρός Τόξω ανέρχονται και τοξότη αντέλλοντι. Σůν

Le gambe dalla fedia , e le man fopra : Ma col capo allo n giù fi tuffa , quale Marangone , divifa da jaioochi ; Che non doveva quella fenza grandi Mali a Doride , e Panope eguagliarfi . Portafi quefha sell' altro Emilipero . E quefle felle più di fondo , il Gielo Contra recando và ; della Corona Secondi cerchi , e eftremità dell' Idra , E porta ancora dei Centauro il corpo ,

E 1

Fertur : nam verso contingens vertice primum 644 Terras , post bumeris , eversa sede , refertur . Hanc illi tribuunt poenam Nereides almae , Cum quibus , ut perbibent , aufa est contendere forma : Haec obit inclinata : at pars exorta Coronae est Altera , cum caudaque omnis iam panditur Hydra : At caput , & totum fefe Centaurus opacis Eripit e tenebris , linquens vestigia parva Antepedum contecta : simul tum lumina pandit : Ipfe feram dextra retinet , fed cetera magni Exfpellant Arcus ortum. Prolabitur inde 665 Anguitoneus capite , O manibus ; profert simul Anguis lam caput , O fummum ficno de corpore lumen . Heir ille exeritur converso corpore Nixus, Alvum , crura ; bumeros , simul & praecordia lustrans , Et dextra radios lacto cum lumine inclans . Inde Sagittipotens superas convisere luces Institit , & mergit Nizi caput , & fimul effect

É 'l capo , e l' Animal che nella ritta
Mano tiene il Centauro ; e quivi attendono
L' Arco , che lopra viene , i piè dinanzi
Del cavaliero Bellia ; e in un coll' Arco
E la fipira del Serpe , e 'l corpo forge
Del Serpentario . E le tefle lo fiello
Scorpio adduce fpuntando , e dell' Ofisco
Le fiefe mani mena fu , e del Serpe
Moltifiellaro la primiera luce.
Dell' Engonafi poi , che molto volto'
Sempre ne fpunta , allora dal profondo
Efeono l' altre parti , e membra , e fafcia ,
Tutto il petto , e le fipalle , colla mano
Deftra ; ma il capo con quell' altra mano
Sorgon coll' Arco , e coll' Arcier che fpunta .

Σύν τοῖς Ε΄ εμαίη τε λύρη, καὶ στήθεος ἄχρις ΚηΦεὺς ήώου παρελαύνεται ώχεανοῖο . 675 Η μος και μεγάλοιο κυνός πάσαι άμαρυγαί Δύνουτιν, καὶ πάντα κατέρχεται Ω'ρίωνος, Πάντα γε μήν άτελεστα διωπομένοιο λαγωού Α'λλ' ούχ ἡνιόχω ἔριΦοι, οὐδ' ώλενίη αἴξ Εύθυς απέρχονται τα δέ οἱ μεγάλην ανά χείρα 680 Λάμπονται, καί οἱ μελέων διακέκριται άλλων Κινήσαι χειμώνας, ότ' ήελίω συνίωτιν. Α'λλά τὰ μέν, κεφαλήν τε, καὶ ἄλλην χεῖρα, κὴ ἰξύν Αίγόκειως ανιών κατάγει τὰ δὲ νείατα πάντα Αυτώ τοξευτήρι κατέρχεται . ουδέ τι Περτευς , 685 Ούδε τι άκρα κόρυμβα μένει πολυτειρέος άργους. Α'λλ' ήτοι Περσεύς μέν άτερ γουνός τε ποδός τε Δεξιτερού δύεται πρύμνης δ' όσον ες περιαγής. Αυτή δ' αίγοκερηϊ κατέρχεται άντέλλοντι . Η μος και προκύων δύεται, τὰ δ' ἀνέρχεται ἄλλα Ο"ρνις τ' , αίητός τε , τά τε πτερόεντος οϊστού Теїреа, кай чотіон Энтиріон іврос вори. Ι'ππος δ' υδροχόσιο νέον περιτελλομένοιο , Ποσσί τε καὶ κεφαλή ἀνελίσσεται . ἀντία δ' ἴππου EΈ

Con questi sorge la Mercurial Lira, E infino al petto vien cacciato fuore Dell' Oceano Oriental Cefeo . Quando del maggior Cane i raggi tutti Van fotto ancora, e scendon d'Orione Tutte le parti , e tutte ancor di quella Che fenza fine vien cacciata Lepre . Ma i Capretti non già coll' Auriga,

RATI I	HARNOMENA.
--------	------------

93

Sefe clara Fides , & promit pectore Cepbeus . 675 Fervidus ille Canis toto cum corpore cedit . Abditur Orion , obit & Lepus abditus umbra . . Inferiora cadunt Aurigae lumina lapfu . Inde obsens Capricornus ab alto culmine pellit Aurigam , instantemque Capram , parvos simul Hacdos , Et magnam antiquo depellit nomine Navem . Obrustur Procyon . Emergunt alite lapfu E terris volucres . Exfistit clara Sagitta. 685 Crus dextrumque pedem linquens obit infera Perfeus In loca; tum cedens a puppi linquitur Argo. At postquam superum convisit Aquarius orbem , 690 Australisque Arae surgit sanctissima sedes , Seque bumero , & pedibus primis Equus exerit alte : Cen-

Nè l'Olenia Capra tosto partono; Che gli rilucon per la vasta mano, E fon diffinti in lui dall' altre membra, A muovere tempeste, al Sol congiunti. Ma il capo, e un braccio, e il lombo il Capricorno Cala ascendendo, e tutti gli altri fondi Col Sagittario stesso ne discendono. Nè più Perseo, nè più gli estremi rostri Rimangon d' Argo, ch'è di stelle ricca : Or Perseo senza il suo ginocchio, e'l piede Destro tramonta, e della prua il giro. Essa col Capro, che ne spunta, scende. Quando discende Procione, l'altre Saglion , l' Vccello , l' Aquila , e le stelle Dell' alata Saetta , e dell' Auftrale Ara l' Idra facrata; ed il Cavallo, Quando spunta l' Aquario nuovamente, Co piedi , e colla testa si rivolge . E rin-

APATOT GAINOMENA.

Ε'ξ ούτης κένταυρον ε'Φέλκεται αστερίη νύξ. Α'λλ' ου οι δυναται κεφαλή», ουδ' ευρέας ώμους Αύτῷ σύν θώρηκι χαδείν, κλλ' αίθοπος ύδρης Αίχενίην κατάγει σπείρην , καί πάντα μέτωτα. H' de nai efor der roddi pieres . add apa nai Tir Αυτώ κεγταύρω όποτ' Ιχθύες Αντέλλωση Αθρόον έμφέρεται δ δ' έπ' Ιχθύσιν έρχεται ίχθύς Αὐτῷ κυανέφ ὑποκείμενος αἰγοκερῆί* Ούτι γ' άδην , όλίγον δε δυωδεκάδα μένει άλλην. Oυτω και μογεραί χείρες , και γούνα , και ώμοι A'udpopuédne dixa marta, rà mès mapoc, alla d' énicou 705 Τείνεται , ώχεανοῖο νέον οπότε προγένωνται Ι'χθύες αμφότεροι · τὰ μέν οί κατα δεξιά χειρός Антої ефеккортия, та в' арытера чегодеч в'ямен Κριος ανερχόμενος, του και περιτελλομένοιο Естероден жен удын Эпийнов, ипдир ен аууы 710 Περτέος αντέλλοντος ότον κεφαλήν τε και ώμους, Αθτή δὲ ζώνη, και κ' αμφήριστα πέλοιτο Η" κριώ λήγοντι Φαείνεται , η έπὶ ταύρω, Dur to xarandin arediasetal oud bye Taupon

E rincontro al Cavallo dalla coda Tragge il Centauro la stellata Notte . Ma non gli puote il capo , e l'ampie spalle Avvallar col medefimo torace : Ma dell' accela Idra giù trae la spira Del collo , e tutta tefta ; che di dietro Pur riman molta, ma pur quella appieno Col Centauro , allorche fpuntano i Pesci , Porta ; e co' Pefci fe ne viene il Pefce , Sottoposto al ceruleo Capricorno,

Non

Centauri oppositam devolvit ad infera caudam 695 Nox , caput , & latos bumeros , & pectora magna Non potis obscurare, & Hydrae quae proxima collo est, Subducit Spiram , rutilantiaque ora recondit : Cetera fed longum radiants lumine perstant, Nec prius a superis cedune cum Semifero oris 700 Omnia , quam surgant geminate corpore Pisces . Surget & Aegocert vicious ab aequore Piscis, Parte alia exspectans instantis sideris ortum . Sic bumeri Andromedae , O cum lassis inclita palmis Crura bipartito fignorum tempore surgunt : 705 Quum primum planis Pisces orientur ab undis, Andromedes dentras dabitur tibi cernere partes : At laevas Aries , linquens inferna locorum , Ostendit terris , Illo sub tempore ferme Hesperit servantem Aram confinia ponti, Perseaque usque bumeros Eoa in parte videbis. Hoc dubium eft , ceffanfne Aries praecordia Perfei Attrabat , an Taurus ; Tauro simul actbera lustrat .

Non già affatto; ma alquanto un alrro attende Dodiccimo. Così le ficisgurate Braccia, e ginocchia, ed omeri di Andromeda Tutti in due, parte avanti, e parte dopo Tendon dall' Oceano, allorche i Pefci Ambi fuore ne vengon nuovamente. Parte a lei a man deltra effi ne traggono; E le finifire parri trae di fondo L' Ariette fallendo; e allo fpuntare Di quefto, d'Occidente vedrai l' Ara, E in altra parte di Perfeo forgente Quanto il capo, e le fipalle i la medefina Cintura ancora difiputata fia, Se al finire d' Ariette ell' appare, O di Tauro, col quale in truppa girafi,

Λείπεται αντέλλοντος, έπεὶ μάλα οἱ συναρηρώς 715 Η νίοχος Φέρεται μοίρη γέ μεν ούκ έπὶ ταύτη Α'θρόος αντέλλει δίδυμοι δέ μιν ούλον αγουτιν. Α'λλ' έριΦοι , λαιού τε θένας ποδός , αίγι σύν αὐτή, Ταύρω τυμιΦορέονται * ότε λοΦιή τε καὶ οὐρή Κήτεος αίθεσίσιο περαιόθεν άντελλωσι . 720 Δύνει δ' άρκτοΦύλαξ ήδη πιώτη τότε μοίρη Τάων αἱ πίσυρες μὲν ἄτερ χειρὸς κατάγουσι Λαιής ή δ' αὐτῷ μεγάλη ὑποτέλλεται ἄρκτος. Α'μΦότειοι δε πόδες καταδυρμένου όΦιούγου. Μέσφ' αὐτῶν γονάτων , διδύμοις ἐπὶ σημα τετύχθω 725 Ε'ξ έτερης ανισύσι τοτ ούκετι κήτεος ούδεν Ε' λκεται αυθοτέρωθεν · όλον δέ μιν όθεαι ήδη . Η δη καὶ ποταμού πρώτης άλος έξανιούσαν Καμτήν έν καθαιώ πελάγει σκέψαιτό κε ναύτης, Λύτον έπ' Ω'ρίωνα μένων , εί' οἱ πόθι σημα, Η" νυκτός μέτρον γ', κε πλόου αγγείλειε. Πάντη γὰρ τά γε πολλά θεοί γ' ἄνδρεσσι λέγουσιν.

Nè refla addietro al Tauro, che ne spunta, Ch'assa in sua aita Enioco portasi; Ma non in questo segno in pieno spunta, Che lui tutto n'adducono i semelli. Ma i Capretti, e del piè manco la pianta, Colla Capra, si portano col Tauro, Allorché dell' ettera Balena Cervice, e coda dal prosondo spuntino. L'Atrossiace casa omai allora Nel primiere grado, de' quai quattro senza La man manca giù il menano, e la grande

Įvi

ΔΙΟ-

A T I	PHAENOMENA.	

AR

Sed non definere baec Tauto exoriente putarins : Nam vicina illis Aurigae sidera fulgent , Quem tamen baud totum dias in luminis oras Taurus agit , Geminis sed enim completur in ipsis . Sed duplices Haedi , O cum planta Capra sinistra Cum bove fe tollunt , tunc terga immania Pistrix Erigit , & caeli Splendentem in fornice caudam . 730 Occidit ipfe etiam prima sam parte Booces : Quatuor bunc lato vix condunt fidera ponto , Laevaque inocciduae constans subvolvitur Vrsae . Ambo pedes usque ad geminum genus Anguitenentis Cedentes caelo , atque immensa sus a quora lapsi , 725 Surgentes alibi poterunt monstrare Gemellos . Iam lateri Pijtrix nulli vicina videtur , Mox vifenda tamen , quum iam fluvii agmina prima In medio venient nautae cernenda profundo, Qui fignum exfpectans magnum manet Orions, 730 Nempe iter ut rutis , O' noctis mensura patescat , Qualia plura bominum generi Dii signa dederunt .

PRQ-

Ivi fotto ne spunta Orsa, e di piedi Ambi del Serpentario, che tramonta, Fino a' ginocchi, a' Gemini sian segno, Che dall' altro su salgeno Emispero. Allor non più della Balena alcuna Parte si trae quinci e quindi; tutta La scorgerai omai. Omai ancora Il gomito del Fiume dal primiero Mare falire nel tranquillo pelago Il navigante mirerà, attendendo Orion, se a lui in alcun luego Segno, avvisi, o di notte la misura, O di navigazion; che da per tutto Molte cose gli Dei dicono agli uomini.

ΔΙΟΣΗΜΕΙΑ.

Ο Τ'Χ δράκε; ολίγη μέν όταν περάεττι σελήνη Ε΄ τπερώθεν Φαίνηται , αεξομένοιο διδάσκει Μηνός ότε πρώτη αποσκίδναται αυτόθεν αυγή Ο΄ σσου επισκιάειν , έπὶ τέτρατον ήμαρ ίουσα" Ο'κτω δ' , έν διχάσι διχύμηνα δε παντί προσώπω . 5 Αίεὶ δ' άλλοθεν άλλα παρακλίνησα μέτωτα Είρη όποστα: η μηνός περιτελλεται κώς ; A"xpx ye win vurtin , neivai dvonxidena moi pas Α" εμαι έξειπείν τὰ δέ που μέγαν είς ενιαυτόν . Ω΄ρη μέν τ' ἀρόται νειούς , ώρη δὲ φυτεύσαι . Ε'κ Διος ήδη πάντα πεφασμένα πάντοθι πείται . Καὶ μέν τις και νης πολυκλύστου χειμών@-E'Oparat', i demon usumusio apretoiporo, Η' Ε Τέων άλλων, οι Τ' ωπεαγού άρυονται Α'στέρες άμφιλύκης, οίτε πρώτης έτι νυκτός Η τοι γάρ τους πάντας αμείβεται είς ένιαυτον Η έλι - μέγαν όγμον έλαύνων , άλλοτε δ' άλλο E'pa-

PROGNOSTICI.

N CN vedi? quando picciola di corna
La Luna d'Occidente ne compare,
Avvilo dona del crefcente mefe;
Quando da lei fi [parge il primo raggio,
Quanto facci' ombra, al quarto giorno andando.
Otto nelle metà, con tutto il volto

PROGNOSTICA.

5

15

Rimum equidem modicae parent quum cornua Phoebes Aequore ab Hefperio , nascentem cernere mensem est: At quum prima Deas tenuem lux ensovet umbram . Luna tibi quartam properabit reddere lucem ; Dimidia oftavam ; medium fax integra meufens Denotat, atque alias aliis variata figuris, Venturi numerum folita est narrare diei . Nempe extrema tibi poterunt edicere noctis Signiferi partes , magnum qui digerit annum . Quin O plantandi cum tempore, tempus arandi Inppiter e celfo cunctis mostravit Olympo, Navita venturos e caelo providet imbres, Et catus in medio faevos timet aequire nimbos, Arcturum observans , & cetera filera ponto Aut crepera luce , aut primis exacta tenebris ; Scilicet base longo rota fervida Solis in anno Permeat , aut pelago candens quum furgit Eco , Luna di mezzo mese, a mezzo piena, Sempre cangiando or una, or altra faccia,

Luna di mezzo mele, a mezzo piena, Sempre cangjando or una, or altra faccia, Drà quanta del mele Aurora figuata. L'eftremisadi delle notti, quelli Dodici legni fon baflanti a dire. E quefle code ancor per lo grande anno. Tempo è d'arar, tempo è di feminare. Da Giove già per tutto il tutto moftrafi, E alcuno nella nave del piovolo Pensò inverso, e del fiero Artur favvenneli, O d'alcune altre, che del mare attiagono Stelle il martino, o nella prima potte; Prichè tutte le paffa in capo all'anno Il Sol., che tira avanti il gran viaggio.

100 ΑΡΑΤΟΥ ΔΙΟΣΗΜΕΙΑ.

Εμπελάτει, τοτέ μέν τ' άνιων, τοτέ δ' αὐτίκα δύνων Α"λλ . δ' άλλοίην αττήρ ετιδέρκεται ήω . Γινώτκεις τάδε καὶ τὸ τὰ γαρ τυναείδεται ήδη Ε'ννεακαιδέκα κύκλα Φαεινοῦ ήελίοιο Ο στα τ' από Ζώνης είς έσγατον Ωρίωνα Νύξ επιδινείται , κύνα τε Βρασύν Ω'ρ'ων ... Οί τε Πυτειδάων 🕒 δριόμενα , ή Διος αυτου Α'στέρες , ανθρωποισι τετυγικένα σημαίνουσι. 25 Το κείνων πετόνητο μέλει δε τοι , είποτε νης Πιστεύει , εύρεῖν όσα που κεγρημένα κεῖται Σήματα χειμερίοις άνέμοις , η λαίλαπι πόντου. Μογή 3- μέν τ' όλίγ 3. το δε μυρίον αὐτίκ ΐνειαρ Γίνετ' επιΦροτύνης αίε' πεφυλαγμένω ανδρί. Αύτος μέν τὰ πιῶτα σαώτερ. , ευ δὲ καὶ ἄλλον Παρειπών ώνησεν, ότ' εγγύθεν ώρορε χειμών Πολλάκι γαρ καί τίς τε γαληναίη ύπο νυκτί Νηα περιστέλλει πεφιβημένο ήρι θαλάσσης. Α΄ λλοτε μεν τρίτον διακρ ετιτρέχει , άλλοτε πέμπτον Α"λλοτε δ' ἀπρόΦατον κακὸν ίκετο. πάντα γάρ ουπω

Or all' uno s' accosta, ed ora all' altro,
Ora falendo, ed or tosto calando;
Ed altra fella mira Alba diversa.
Conosci queste cose ancora tu,
Che già son decantati da per tutto
Del Sià son decantati da per tutto
Del Sià son decantati da per tutto
Ed quanto dalla Zona ad Orione
Estremo, e 'l Cane ardito d' Orione
Gira la notte; quelle che mirate
Di Nettunno, o di Giove stelle agli uomini
I fat-

l fat-

ARATI PROGNOSTICA.

Aut ruber occidui quum mergitur acqueris undis, Cu ast juam fpectant dum carle fidera lu.em . Sore tibi boc facile est: namque isthuec omnia monstrant 20 Bis quint atque novem Phoebei luminis orbes . Quid ferat Orion a zona clarus ad imum lam nojti , & rabido flagrantem Sirion aestu . lam varias fortes terrae , O maris e louis astris Notse potes , stellisque tridentiferi Neptuni . 25 His operam nava ! nec fit tibi quaerere durum , Si te foliscito cupias committere ponto . Quae tibi vel fluctus vel venti flamina monstrent . E,t labor bic parvus : non praemia parva labori ; Grandiaque affiduas edulcant gaudia curas . 30 Ipfe etenim fefe fervat fibi , fervat & illum , Quem monet borrendum , sapiens , vitare periclum : Saepe adeo naviem pelago sub nocte serena Subducit, metuens venturam mane procellam. Tertia nune illam , nune quarta aurora videbit : 35 Nunc Substa incautos veniet Super . Omnia nondum lup-

I fatti additan; però tu in quelle
Abbi fludiato; e ti fia a cuor, se mai
Credi alla nave, di trovare quanti
Mai segni utili son posti a' vernini
Venti, o del mare al turbine, e procella.
Breve fatica, immenso prò ne viene
All'uom, che guarda sempre accorgimento.
Egli in prima è più salvo, e ben altrui
Consolando ne reca giovamento,
Allorchè presso sorie in tempesa:
Che spesso altrui sotto serena notte
La nave attrae, temendo la mattina
Del mare; occorre il terzo giorno, ed ora
Il quinto, ed ora il mal viene improviso.

G 3
Che

162 APATOT AIOEHMEIA.

Ε'κ Διος άνθρωποι γινώτκομεν , άλλ' έτι πολλά Κέκρυπται των αίκε θέλη, και εταυτίκα δώσει Ζεύς ο γάρ οδν γενεήν ανδρών αναφανδόν οφέλλει, Πάντοθεν εἰδόμενο, πάντη δ' όγε σήματα Φαίνων 40 Α" λλα δέ του έρεει , ή του διχόωτα σελήνη Πλήθουτ' αμφοτέρωθεν , ή αὐτίκα πεπληθυία ; Α"λλα δ' ανερχομεν . τότε δ' ακέψ νυκτί κελεύων Η έλιος . τα δέ τοι και ατ' αλλων έσσεται αλλα Σήματα καὶ περί νυκτί καὶ ήματι ποιήτατθαι. Σκέπτεο δέ πρώτου κεράων έκάτερθε σελήνην Α λλοτέ γάρ τ' άλλη μιν επιγράφει ένπερος αίγλη, Α" λλοτε δ' αλλοίαι μορφαί περίωτι σελήνην Εύθυς αεξομένην, αί μεν, τρίτη αί δέ, τετάρτη. Τάων και περί μηνός εθετταύτος κε πύθοιο: Летти цев навари те пері трітов пилар война Εύδιός π' είη λεπτή δε παί ευ μάλ' έρευθής Πνευματίη παχίων δέ και αμβλείητι κεραίαις Τέτρατον έκ τριτάτοιο Φόως άμενηνον έχουτα, Η νότω αμβλύνεται, η ύδατος έγγυς έρντ ...

Che not ancor da Giove futte quante Le cole noi altri uomini fappiamo; Ma molte ancora flannofi nalcofe; Delle quali, s' ci vuole, anco tantofit Donera Giove, ch' ci palefimente Giova alla flirpe umana, da per tutte Veduto, e fegni fempre dimoftrando. Altri fegni ne dice l'ammezzata Luna, pirna, crefcente, e ancor la feema; Altri quando fi leva, o fi ripone

Suppiter bumanum docuit genus : abdita caecis Muta latent tenebris : quae , quum volet , ipfe docebit Altitonans , qui nos praeclaris undique signis Adiuvat . O' fortis tradit monimenta futuae . Multa monet fucies aut dimidiata Dianae , Aut utraque augens , aut aucho lumine fulgens . Multa etiam Eoa furgens Sol aureus ord . Occiduamve petens : & funt etiam altera figna Plurima , quae noctu , vel clara luce videntur . Observa primum nitidae duo cornua Lunae : Illam alias alio depingit lumine Vefper , Et diversa redit variatae forma Dianae, Quum primo crescit , quum quarta , & tertia fulget . Haes etiam instantem poterit tibi ducere mensem . 50 Tertia nam tenui , sed puro sidere sulgens Suda erit: at raro paulium perfusa rubore Ventofa est : nullo si cornua acumine surgant, Quartaque quae fequitur craffo fax langueat igni, Aut Austro , aut pluveae properis obtunditur undis . Il Sole; e ancor dagli altri, altri segnali Si possono offervare e notte, e giorno . Considera da prima, dalle corna Di quà di là, la Luna; poiche lei Ora con uno, ed or con altro lume Pinge la sera, e or questa, or quella forma Tempra la Luna subito crescente : Questa nel terzo dì, quella nel quarto; Dalle quali udirar a che sia il mese.

Sottile, e netta il terzo giorno effendo, Serena fia: fottile, ed affai roffa, Ventofa: groffa, e con spuntate corna, Dal terzo al quarto un debol lume avendo,

164 ΑΡΑΤΟΥ ΔΙΟΣΗΜΕΙΑ:

Εί δέ κ' επ' αμιφοτέρων κεράων τρίτον ήμαρ άγουσα ε Μήτε τι νευστάζοι , μης υπτιόωτα Φαείνοι , Α'λλ' όρθαι έκάτερθε περιγνάμττωσι κεραίαι, Εσπέριοι κ' ανεμει κείνην μετά νύκτα Φέροιντο . El d' xurus opin nai résparor quap ayinsi , 60 Η τ' αν χειμών Φ συναγειρομένοιο διδάσκοι . Ε' δε κεν οι κεράων το μετήρρον ευ επινεύοι Δειδέχθαι Βορέω ότε δ' ύπτιχήτι, νότοιο . Αύταρ έπην τριτόωταν όλος περί κύκλος έλίστη Πάντη έρευθόμεν. μάλα κεν τότε χείμερος είη . 65 Μείζονι δ' αν χειμώνι, πυρώτερα Φοιν'στατο . Σκέπτεο δ' ές πληθύν τε καὶ ακρίτερον διγίωταν . H แลง สะรอบลงพุท , พี่ ซึ่ ล่ง หล่อนร ฉบัวเร เอบิสนท . Καί οἱ ἐπὶ χροιῆ τεκμαίρεο μηνὸς ἐκάστου* Πάντη γαρ καθαίη κε , μάλ' εύδια τεκμήραιο. 70 Πάντα δ' έρευθαμένη, δοκέειν ανέμοιο κελεύθους. Α"λλοθι δ' άλλο μελαινομένη , δοκέειν ύετοιο . Σήματα δ' ουτ' αρ πάσιν έπ' ήμασι πάντα τέτυκται. Α'λλ' όσα μεν τριτάτη τετραταίη τε πέληται, Μέσθα διχαιομένης, διχάδο γέ μεν άχρις ἐπ' αὐτὸν 75 ΣH

Che se con ambedue le corna il terzo Giorno menando non dechini punto; Ne supria compaia, ma diritte Quinci e quindi si preghino le corna; Ponenti sossiera aquella notte. Se si diritta anco meni il quarto giorno, Certo tempesta ragunata mostra; Se la punta de corni in giuso accenna; Attendi Tramontana; in su, Seilocco a

М́г

60

64

75

Quod It nec nutent nascentis cornua Lunas, Tertia nec taceat resupina per aethera Phoebe , Cornua fed recte per caelum prona ferantur, Cras Terteffiacis Zepbyrus Spirabit ab oris . At quum recta etiam quarta fub luce renidet ; Collectam metues pluviam : tunc ontnia nimbo Fervere deciduo cernes : cornu altius apte Inflexum , Boream ; tesupinum parturit Austros : Sed ft post triduum Lunam ruber ambiat orbis . Tempestas pelago, tempestas imminet agris : Quoque rubor maior , maior folet effe procella . Bis quum dimidio, quum pleno lumine fulget Adspice ; quim èrefeit , quium cornua prisca resumit ; Adspice : figna tibi color band dabit irrita mensis . Namque auram facies portendit pura ferenam; At quum tota rubet, furibundos indicat Austros; Imber erit , nigro fi fit variata colore . Tempora sed dandis non sunt paria omnia signis . Nam quae quarta tulit Phoebe, vel tertia, durant Dimidiam ad Lunam , quae dimidia omma tendunt

Ma quando di tre di ĉerchio la cinga litero roflo, allor fia gran burrafea; Più vermiglia, e infocata? fia maggiore. Guarda tu. nella piena; e nella mezza, Ora crefcene; ed or tornante al corno; E dal color per ogni mele offera; In tutto chiara? e afasi feren predici. In tutto roflar? e disa i feren predici. In tutto roflar? vie di venti accenha. Or l'una; or l'altra parte (enar) pioggia. Non tutti i giorni, i fegni tutti fanti. Ma quando ell'è di tre o quattro giorni; Finche s'ammezzi: e della mezza Luna

Σημαίνει διχομηνον άταρ πάλιν έκ διχομήνης . Ε'ς διχάδα Φθιμένην. έχεται δέ οἱ αυτίκα τετράς Μηνος αποιχομένου τη δέ τριτάτη , απιόντ . Εί δε κε μιν περί πάταν άλωαι κυκλώτωνται H" Their , ne dow mepineipenai , ne pi' o'n, Τη μέν ίη, ανέμων γαληναίης τε δοκεύειν Ρ'ηγνομενή, ανέμοιο μαραινομένη δέ, γαλήνης . Ταὶ δύο δ' αν χειτώνι περιτροχάτιτο σελίνη. Μείζινα δ' αν χειμώνα Φέρρι τριέλ κτος άλων , Καὶ μᾶλλον μελανεῦτα καὶ εί ἡηγνύατο, μάλλον . Καὶ τὰ μὲν οῦν ἐπὶ μηνὶ σεληναίης τε πύτοιο. Η'ελίοιο δέ τοι μελέτω έκατερθεν ιόντος" Η ελίω και μάλλον έοικότα σήματα κείται , Αμφότερον , δύνοντι , και έκ περάτης ανιόντι . Μή οἱ ποικέλλοιτο νέον βάλλοντος ἀρούραις Kundo. , o't' sudiau nexponeevos muatos sins, Μηδέ τι σημα Φέροι, Φαίνοιτο δε λιτός άπαντη .. Ε' δ' αύτως καθαρόν μιν έχοι βουλύσι - ώρη, Δύνοι δ' ανέφελο μαλακήν υποδείελο αιγλην,

Segni son sino a lei di mezzo mese. E pii da lei di mezzo mese, piena, All'altra mezza, che sen va scemando. Il quarto di del mese, che si muore, Segue, ch' è il serzo pur dello scorrente. Che se lei tutta piazze intornieramo, O tre, o due possele in giro, o una, Nella sola, tu vento, e calma nora; Squarciara, vento; dileguata, calma:

Le

1¢7

20

85

Ad plenam , quae plena dedit Spettare videntur Dimidiam rurfum , & quae tune praebentur ab illa , Exceptet moribundi aut quarta, aut terria mensis. Si parilis totami Latoida circulus ambit, Aut terni geminive utraque ex parte locati; Vnicus aut ventos nobis , aut indicat aethram ; Diruptus ventos , evanidas indicat aethram , Horniferos nimbos geminatus praemonet orbis, Minorelque trabit triplicata corona procellas; Maiores , fi nigra iacet , fi fcinditur ultro . Hier tibi vel mensit, vel Phoebe menstrud dicent : Nec Solem gemina Spectare in luoris acta Poeniteat : Solem certiffima figna fequentur , Quum furget gelidis , O quum fe condet in undis . Nolim interftinctam , quum deferet aequora , lucem Cernere , fi foles optem radiate ferenos ; Malim unum nullis maculis spectare coloren . Si iuga demat equis pacato lumine Titan, Blandus ; & Hofperium fubent fine nubibus nequor ;

Le due; in tempelia girerà la Luna; Maggior tempella porterà la triplice Area, e più s'è nera, e più le feoppia: E ciò udirai nel mele, e della Luna. Del Sol ti caglia quinci e quindi andante a Nel Sol più propir fegni polti tono; Quando tramonta, e quando fal di fondo; Non gli fi varii, quando fiunta, il cerchio; Quando meltiere avrai di di fereno, Ne fia macchiato; e appais tutto netto. Se così puro l'averà la fera, E fotto vadia fenza nubi, e chiaro; L'alba feguente fia ancor tranquillo.

Me

Καὶ μέν ἐπερχομένης ήστις Εθ' ὑπεύδι Φ είη. Α'λλ' ουχ όπποτε κοιλΟ εειδομενΟ περιτέλλη, Ουδ' όποτ' άκτίνων, αὶ μεν νότον, αὶ δὲ βορία Σχιζόμεναι βάλλωτι , τά δ΄ αυ περί μέσσα Φαείνη , Α'λλά που η ύετοιο διέρχεται , η άνέμοιο . Σκέπτεο δ', ε" κέ τοι αυγαί ύπειεν αν ηελίοιο Αιτον ε. ηέλιον του γάρ σκοπιαί και άρισται. Εί τί που η και έρευθΟ- επιτρέχει, εία τε πολλά Ε΄ λκομένων νεζέουν έρυθραίνεται άλλοθεν άλλα Η" εί που μελανεί. καί σοι τὰ μέν, ύδατος έστω Σήματα μελλοντος τὰ δ' έρευθέα πάντ', άνέμοιο . 205 Εί γε μέν άμφοτέροις άμυδις κεχρωσμέν . είη, Καί κεν ύδωρ Φορέοι, και ύπηνέμι@ τανύοιτο. Εί δέ οἱ ανιόντος , η αυτίκα δυομένοιο Α'κτίνες συνίωτι , καὶ άμφ' ένὶ πεπλήθωσιν , Η" ποτε καὶ νεφέων πεπιεσμένος , η ότ' ές ήω Ε"έχηται παρά νυκτος , η έξ ήους επὶ νύκτα , Τ' δατί κεν κατιόντι παρατρέχοι ήματα κείνα. Μηδ' ότε οι ολίγη νεφέλη πάρος αντέλλησε,

Ma non allor che cavo egli ne spunti, Nè allora che de rai, questi Scilocco, Quei Tramontan ferticano partiti, E parte intorno al mezzo ne rilucano; Ch' ei pasta per la pioggia, o per lo vento. Offerva ancor, se i rai del Sol stien sotto Verso lo stesso de che di cio sono Otteme l'offervanze; se alcun rosso Scorre in alcuna parte, come spesso.

ARATI PROGNOSTICA

109

Pulcra serena die poteris sperare sequenti. Non ita fi recavus fummo de margine furgat, Fulgeat aut Sparsis radiis : pors tendat ad Austrum, Pars eat ad Boream , mediulque renideat orbis : Tunc aut suspectus tibi sit Notus , aut gravis imber . Vt videas , Subsitue Juo lux Splendida Soli , 100 Inspice Solem ipsum [namque is certiffimus auctor] Inspice num rubeat [fiers quod faepe vid-mus : Creber enim educit contracta nube ruborem 1 An niger obseuret faciem : niger indicat imbres , Rubraque venturos species denuntiat Euros . 105 Sin rub-r incipiet color immiscer er atro , Omnia tune Borea pariter pluviaque videbis Fervere : sin radii coë ant , crescantque su unum , Quum pelago Titan, terrifue admoverit orbem. Aut lateat victus per nubila . five relicta 110 Nocte petens lucem , feu noctem luce relicta , Illa dies pluvias, & quae nascetur ab illa Proferet : Eoo nec fi praeeuntia caelo Nu.

Di quà, di là tutte le nubi arrossano: O fe pure egli annera; e gli uni fieno A te legnali d'acqua da venire; Ed i rostori tutti sien di vento; Che se d'ambi i color sarà macchiato, Acqua darà, e se n'andrà con vento. Che fe a lui quando forge, o quando cala, Affollati in un gruppo i raggi fieno, O ancor dalle nuvole premuto, O quando dalla notte al giorno viene, O dal giorno alla notte; questi giorni Ne paffano coll'acqua, che discende. Ne , quando poca nube avanti forgali,

E di

APATOT DIOEHMEIA.

Τήν δε μετ' ακτίνων κεχρωσμένος αυτός ά βή, Α'μνηστείν ψετοίο πολύς δ' ότε οι περί κύκλος Οξον τηκομένω έναλίγκιος ευρύνηται, Πρώτον ανερχομένοιο, και άψ έπι μεΐον ίμση, Ейдібе из Ферогто най віжоте хециатос веру Ω'Χ ητη κατιών απάρ ύδατος ήμερ νοίο Tivouevou , naronigBe mepi veDen gnonierBai. Καί δη δυομένου τετραμμένος ήελίοιο, Η"ν μεν ύποσκ.άησι μελαινιμένη ε'κυ.α Η έλιον νεφέλη, ταὶ δ' άμφι μιν ένθα και ένθα Α'κτίνες μεστηγύς έλισφόμεναι διχόωνται, H'T' av e'T' eis no oneraos nexponepos eins . Εί δ' δ μεν ανέφελος βάπτοι ξόου έσπερίοιο, Ταὶ δὲ κατερχομένου νεΦέλαι καὶ οἰχομένοιο Πλησίον έστηκωσιν έρευθέες, ού σε μάλα χρή Αθρικο φόδ' έπὶ γυκτί περιτρομέειν ύετοί, . Α'λλ' όπότ' ηελίοιο μαραινομένηση όμοται Ε'ξαπίνης ακτίνες απ' οὐρανόθεν τανύωνται, Οίον αμαλδύνονται, ότε σκιάησι κατ' ίθυ

Ι'στα-E di questa co' rai macchiato s' alzi . Dimenticar la pioggia; ma allor quando Molto intorno di lui cerchio s' allarghi . Come simile a liquefatto, e strutto, Quando primieramente ei ne vien lufo; E in dietro scemando se ne vada . Porteraffi fereno: e fe nel tempo Di verno tramontando impallidifca, Ma appresso la diurna pioggia guarda Le nubi ; e volto al Sole , che va fotto ;

Se

ATI PROGNOSTICA.	111
------------------	-----

Nubila Sol radiis picto dissecerit astro,	
Sis pluviae ignarus: si se Titanius orbis	11
Eoo late diffuderit aequore Jurgens,	•••
Inde mugifque , magifque exfparfum contrabat ignem ,	
Dulcior aethra subest, pluvio se tempore quamquam	
Abdiderit Pho-bus : fi saelo decidit imber,	
Ex imbri alterius fortem te quaerere lucis,	
Nubilaque , O' Solem monco Spettare sadentem .	120
Nam fi nigrae obiens condatur carcere nubis	
Phoebus , O exiguo radii fulgore micantes	
Immensum nebulis circumfundantur in orbem	
Non erit alterius melior fortuna diei .	
	12
Purus at Hesperias si Sol labatur in undas,	
Quumque parat terris in aquas migrare relictis,	
Vicinae rabeant nubes, non crastinus imber,	
Non tibi nocturno est metuendus tempore nimbus.	
Si Solis radii nigris absconsa tenebris	13
Marcentes nitido depromant lumina caelo,	-
[Ve quum Luna means Hyperionis officit orbi,	
Stinguuntur radii caeca caligine tecti]	
Aut.	

Se a negra somigliante scurerallo Nube, e d'intorno a lui e quinci e quindi I rai girando, rompanfi nel mezzo, Di coperta avrai duopo la dimane. Se nell'occaso senza nube bagnisi, E mentre ch' egli cala, e ne trapaffa, Le nuvole vicin flien ferme roffe, Non molto ti bisogna il di seguente, E la notte temere della pioggia. Ma quando i rai del Sole di repente Da cielo fi distendano simili A dileguati ; come svengon , quando Inombra , a dritto stando tralla terra ,

Ι σταμένη γαίης τε και ή ελίοιο σελήνη. Ουδ' ότε οἱ ἐπέχοντι Φανήμεναι ήῶθι πρό Φαίνονται νεψέλαι ύπερευθέες άλλοθεν άλλη, Α"ρίαντοι γίνονται έπ' ήματι κείνω άρουραι . Μηδ' αύτως έτ' έφντι πέρην όπότε προταθείσαι Α΄ κτίνες Φαίνονται επίσκιοι ήωθι πρό , Τ' δατος , η ανέμοιο κατοιτομένου λελαθέσθαι. Α'λλ' εί μέν κείναι μάλλον κνέφασς Φορέσιντο Α'κτίνες , μαλλόν κεν εφ' ύδατι σημαίνοιεν . Εί δ' ολίγος τανύριτο περί δυόφος ακτίνετσεν . Ο ν που μαλακαί νεφέλαι Φορέουσι μάλιστα Η'τ' αν έπερχομένοιο περιδνοΦέριντ' ανέμοιο. Ούδε μεν ηελίου σχεθόθεν μελανευσαι άλωπί, Εύδιοι ασσότεραι δέ , και αστεμΦές μελανεύσαι , Μάλλον χειμέριαι δύο δ' αν χαλεπώτεραί είσι. Σκέπτεο δ' μ ανιόντος , η αυτίκα δυομένοιο , Εί του οι νεφέων τὰ παρήλια κικλήσκονται, Н" вотои, не Ворнос ерейдетаг, й енитердев. Μηδ' ούτω σκοπιήν ταύτην άμενηνά Φυλάσσειν. Οὐ γὰρ ὅτ' ἀμζοτέρωθεν όμῦ περὶ μέστον ἔχωτιν H'é+

E'! Sol la Luna; nè quando egli avanti All' Aurora indugiando a comparire, Nubi compaion quà e là fitraroffe, Senza Ipruzzolo lon quel di le piagge. Nè coà quando ancora egli è di fotto, Allorchè tefi avanti i raggi, ombrofi Appaion pria che venga la mattina, Obbliar acqua, o vento da venire. Or fe que'raggi fien più per lo feuro

Por-

140

£45

ITAS	PROGNOSTICA .	1.13

Aut Phorbo instantem tardanti reddere lucem . Se toto fundant late ignea nubila caelo, 135 Non sicco praegnans archit pulvere tellus; Nec tibi , si superis quum Sol est proximus oris , Obscura radios praecuntes luce videbis, Sit pudor aut pluviam, aut ventos vitare futuros. Quoque adeo surgens primo inbar acquore condunt Maiores tenebrae , maior supereminet imber . Sin tenus lateant radii caligine, qualis Est tenerae facies nebulie, & subulibus umbris, Venturus rapidis Sol obscurabitur Austris . Sed neque si congat nigro splendere corolla Suda dabit, quoque est Solis vicinior astro Que nigrior, peier : binae saevissima signa . Adspice num , terras quum Sol petit , aut petit undas , Erubeant nubes [dixere Parelia Grais] A Borea , aut Austro , aut a Borea , & ab Austro , Adspice , O banc secors non umquam neglige curam . Namque utrinque facis si nubila surgere cernes

Portati, l'acqua più accenneranno.

Se poes ombra fi flenda intorno a' raggi,
Qual portan per lo più morbide nubi,
Fiano feurati dal vegnente vento.

Ne l'arec perfol al Sol nere, ferene;
Le più propinque, e fiflamente nere,
Più tempefiole, e due fon più fevere.
Guarda quando il Sol monta, o pur tramonta,
Se delle nubi a lui, quelle che appellanfi
Parelie, o di Noto, o pur di Borea
Atroffano, o dall' una e l'altra banda;
Ne fralmente guardar quefla offervanza
Che non allor, che d'ambi i lati infieme
Quelle nuvole il Sol tolgano in mezzo,

Η έλιον κείναι νεφέλαι σχεδόν ωκ:ανοίο, Γίγνεται αμβολίη διόθεν χειμών . ίοντ . Είγε μέν έκ βορέπο μί' σίη Φοινίσσοιτο, Е'н Вореш тилійс не Ферл , чотін бе устою . Η' καί που βαθαμιγγές έπιτροχοωτ' θετοίο .. Εστερίοις και μάλλον άληθέα τεκμήραιο Ε΄σπερόθεν γαρ όμως σημαίνεται έμμενες αλεί. Σκέπτεο και Φάτνην, η μέν τ' όλίγη είκηχ Α'χλύϊ, βρέραιη ύπο καρκίνω ήγηλάζει. Αμφί δέ μιν δύο λεπτά Φχεινόμενοι Φορέονται Α'ττέρες, οῦτέ τι πολλον ἀπήοροι, ουτε μάλ' έγγυς, Α'λλ' όσφον τε μάλιστα πυγούσιον οἰήσασθαι. Είς μεν παρ βορέαο , νότω δ' ἐπιέρχεται άλλο. Καί τοι μέν καλέονται όνοι μέτση δέ τε Φάτνη. Η τε και εξατίνης πάντη Διος ευδικοντος, Γίνετ' άφωντος όλη τοι δ' αμιφοτέρωθεν ίοντες Α΄ σέρες , άλλήλων αὐτοσχεδον ίνδάλλονται . Ούκ ολίγω χειμώνι τότε κλύζονται άρουραι . Εὶ δὲ μέλαίνηται , τοὶ δ' αὐτίκ' ἐοικότες ώτιν

Presso dell' Oceano, indugio fassi Della tempesta, che ne vien da Giove. Se da Borea s' imporpori una fola , Da Borea i venti porta , Austral dall' Austro . E le stille di pioggia ancor ne scorrono. Dagli Esperii anco più noterai il vero . D' Espero certi i segni uom prende sempre. Guarda il Presepe, che sembiante a poca Nebbia, ripara fotto il Boreo Granchio. Intorno a fui fi portano due stelle Sot.

		-
ATI	PROGNOSTICA.	

Asmula Phoebeae, mediumque apud acquora Phoebum, Nulla mora est , subito densissimus ingruit imber . Sin Boreas unam caeli sub culmina nubem Emittat , metue a Borea ; fin Auster , ab Austro . lunctus erit nimbus , fi junctar nubibus undar . Quin etiam Occidui Spectabis litoris gram ; Certa tibi Occidui monstrabit litoris ora. Aft autem tenui quae Splendet lumme Phatne , Signa dat in Cangro Spellans Aquilonia flabra: El geminae tenui stellae fulgore micames; Has non distantes nimium , nimiumve propinquas Dispescit [patium cubito non latius uno; Illa subit Borean , subit baec vicinior Austrum , Has Asinos dicunt ; mediam Praesepe vocarunt Quod subito liquidas saepe evanescit in auras, Quum caeli nituit genitabilis aura ferent , Consungens geminas subtratto sidere Asellos : Postillo unidosam poseris spectare procellam, Si nigra fit Phatne, geminis color unus in aftris

Bortilmente lucenti, ne fublimi Troppo, ne affai preffo, ma lo fpazio Giudicherefti al più effer d' un cubico. Vna va a Borca, e l'altra vanne ad Auftro. Quefte Afine ii fichiamano; ed in mezzo E' il Prefepe, i il qual anco quando Giove Da per tutto repente fi ferena, Tutto faffi invitbile, ed ofcuro. Le ftelle, che da' lati ambi fen vanno, L' una preffo dell' altra fi rimira. Di non poca tempesta allor s' inondano Le campagne. Che fe fi anneri, e quelle Stelle tosto fiea fimili amendue,

I Service

Α'ς έρες αμφότεροι, περί χ' θάπτι σημαίνοιεν Εί δ' ό μεν έκ βρέω Φάτνης αμενηνά Φαείνη Λεπτον έπαχλυμων , νότι . δ' όν . άγλαὸς είη , Δειδέχθαι ανέμοιο ότου · βορέω δε μάλα χρή. Ε μπαλιν αχλυσεντι Φαεινομένω τε δοπεύει» .. Σημα δέ τοι ανέμοιο και οιδαίνουσα ζάλαττα Γιγνέσθω, καὶ μακρον έπ' αἰγιαλοί βρόωντες, Α΄ κταί τ' είνάλιοι , όπότ' εύδιοι πρήεσσαι Γίγνονται , κορυφαί τε βοωμεναι ου ρε@... άκραι . Καὶ δ' αν ἐπὶ ξηρήν ὅτ' ἐρωδιὸς οὐ κατὰ κόσμον Ε'ξ άλος έρχηται, Φωνή περί πολλώ λεληκώς, Κινυμένου κε θάλατσαν υπερφορέωτ' ανέμοιο. Καί ποτε και κέπΦοι, όποτ' εὐδιοι ποτέωνται, Α'ντία μελλόντων ανέμων είληδα Φερονται . Πολλάκι δ' άγριάδες νήσται, ή είν άλὶ δίναι Αθμιαι χερσαία τινάσσονται πτερύγεστιν Η" νεφέλη όρ: Ο μηκίνεται έν κορυφήτιν. Η δη καὶ πάπποι, λευκής γήρειον ακάνθης,

Difegnan acqua; che se quella stella Boreal del Presepe debolmente Risplenda, fortismente rabbuiata; R. F. Passira Alfretta vento d' Austro; Tramontana Al contrario d' attendere è ben duopo, Annebbiato, e lucente. A te del vente Segno anno fia il tumestatto mare; Ed i lidi che gridano lontano, Le riviere marttime, allor quando Segone fansi, è rimbombanti; e i capi

EAre-

175

Aut inga se supra montis distendere nubem . Quin etiam pappi , senium canentis acanthae ,

Estremi gridan anco di montagna : E quando fe ne venga nell' ascintto L'airone dal mare alla 'mpazzata , Colla voce affai bene cinquettando, E follevato il vento paffi sopra Il mare : e anco le folaghe , allor quando Tranquille volan, rigirando portanti Contra i futuri venti : le selvagge Anarre speffo, e i marangon del mare Tuffoli a terra scuotonsi coll' ale : O fu cime di monte allunga nuvolo . Anco le fanfaluche, della bianca Spina vecchiezza, e incanutita spoglia, H 3

Dans

Σημ' έγενοντ' ανέμου , κωφής άλος όπτοτε πολλοί Α΄ προν επιπλείωτι , τὰ μεν πάρος , άλλα δ' όπίτσω . Кай Эсре Вронтай те кай адранай виден йшти , Ε'νθεν επεργομένοιο περισκοπέειν ανέμοιο . Και δια νύκτα μέλαιναν ότ' αξέρες αίσσωσι Ταρθέα , τοι δ' όπιθεν έυμοι υπολευκαίνωνται , 195 Δειδέχθαι κείνοις αυτήν όδον έρχομένοιο Πνεύματος εί δέ κεν άλλοι εναντίον αισσωτιν Α΄ λλοις έξ άλλων μερέων, τότε δη πεφύλαξο Παντοιων άνεμων , οι τ' άκριτοι εισι μάλισα , Α'κριτα δε πνείουτιν επ' ανδράσι τεκμήρχοθαι . 200 Αυτάρ ότ' έξ εθροιο καί έκ νότου ακράπτητιν , Α"λλοτε δ' έκ ζεφύρμο, και άλλοτε παρ βορέαο, Δή τότε τις πελάγει ένι δείδιε ναυτίλος άνηρ Μή μιν , τη μεν έχη πέλαγος , τη δ' έκ Διος ύδωρ Т'бать удр тообайве жері берокаї Фореочтая. Πολλάκι δ' έρχομένων ύετων νέφεα προπάροιθεν, Οία μάλιτα ποκοιτιν έοικότα ινδάλλονται

н

Segni fanti del vento, allorchè molte
A galla fopra il fordo mar ne nuotino,
Innanzi quette, e quelle indietro, in fretta,
E della ftate i tuoni, e di baleni
Donde vengono, quindi offerva il vento
Sopravvenire; e per la notte ofcura,
Quando frequentemente caggian ftelle,
Ed a tergo s' imbianchino le ftrife,
Afpetta il vento far la fteffa via.

Che

Η διδύμη έζωσε δια μεγαν ουρανόν έρις.

ARATI PROGNOSTICA

119

Dant venti indicium, numero quum forte videntur Innumero placidi fluitare per aequora ponti . Immo adeo ex illa , volitant qua dira per aestum Fulgura , parte potes venturos noscere flatus . Si videas Stellas nottis volitare per umbram Praecipites , longosque a tergo albescere tractus . 193 Hoc ster emensi venient per inania venti . Si varia varias videas ex parte cadentes In terras ruere , O' caeli per nubila ferri , Discordes tendent animae in diversa locorum, Et vario bumanas percellent flamine mentes . 200 Fulmen ubi ex Euro , fulmen volitabit ab Austro , Et Zephyre berriferifque Arctoi Aquilenis ab auris . Tunc nautae pavidos penetrat tremor algidus artus: O utinam pelago ne tunc obsessus, & imbre, Mixta perborrescat densatis fulgura nimbis ! Sacpe etsam pluvia poseris spectare futura Nubila, ceu lanae per caelum vellera ferri : Tum gemino cingis caelum Thaumantias arcu ,

ut.

Che s' altre movan contro ad altre, d'altre Parti, allor tu diversi venti offerva, Che son confusi sommence, e spirano Confusimente, ch' uom non può notarli. Or quando da Levante, e da Scirocco, Or da Ponente, e or da Tramontano Baleni, allora l' uomo navigante Nel pelago paventa, che non sui Tenga qua il mare, e là di Giove l' acqua; Che portansi sull'acqua tanti lampi. Sovente nel venire delle piogge Le nubi pris, sembrano affatto, velli, o il gran Cielo ne cigne Iride doppia;

7

O at

120

Η" καί που τις α'λωα μελαινομένην έχει απήρ Πολλάκι λιμιναΐαι η είναλιαι δονιθες Α΄ πληστον αλύζονται ένιεμεναι ύδατεστιν Η" λίμνην πέρι δηθά χελιδόνες αξσσονται Γαςέρι τύπτουται αύτω; είλυμένον ύδων Η' μάλλον δειλαί γενεαί, υδροισιν Ινεικρ Αὐτόθεν έξ ύδατος πατέρες βρόωσι γυρίνων Η τρύζει ορθρινών ερημαία ολολυγιών Η που καὶ λακέρυζα παρ' ηϊόνι προύγουση Χείματος άρχομένου χέρτω ύπέκυψε κορώνη Η που καί ποταμοίο εβάψατο μέχρι παρ ακρους Ωμους έκ κεφαλής, η καὶ μάλα τάτα κολυμβά. Η πολλή τρέφεται παρ ύδωρ παχέα κρώζουσα. Καὶ βόες ήδη τοι πάρος ύδατος ένδίοιο, Ούρανον είσανιδόντες , απ' αίθέρ@- ωσφρήσαντο . Και ποίλης μύρμηκες όχης έξ ώεα πάντα Θάνδον ανηνέγκαντο και άθρόον ώφθεν ισυλοι Τείγη ανέρποντες και πλαζόμενοι σκώληκες Κείνοι , τούς καλέουσι μελαίνης έντερχ γαίης .

z'

210

219

220

229

O alcun aftro à l' area siegra e scura. Spesso i palustri, od i marini augell? Senza sinar si tustano nell'acque; O d'intorno allo siagno lunga pezza Le rondinelle movono battendo Così col ventre l'acqua, che si spande; Ovver più dell'usaco, sciagurare Razze, cibo degl'idri, ivi dall'acqua Gridano i padri delle ranocchielle; O sul mattin taba solingo guso;

O pu-

AKATI PROGNOSTICA.

Aut aliqua atratam praeducit stella corollam . Crebra etiam volucris falfas & crebra paluftres 210 Haurit aquas , potafque sitit vebementius undas . Saepe etiam pluviae praenuntia venit birundo, Limofam tumido protundens ventre paludem . Vos quoque signa videtis aquai dulcis alumna, Quum clamore paratis inanes fundere voces , Absurdoque sono fontes & Stagna cietis . 215 Saepe etiam pertrifte canit de pestore carmen , Et matutinis acredula vocibus inftat, Vocibus inflat , & affiduas iacit bre querelas , Quum primum gelidos rores aurora remittit : Fuscaque nonnumquam cursans per litora cornin 220 Demetsit caput , & fluctum cervice recepit : Mollipedesque boves spectantes lumina caeli , Naribus bumiferum duxere ex aere succum . Saepius & tellis effert penetralibus ova Angustum formica terent iter , undique & albos Millepedes circa muros cernuntur iuli ; Quaeque nigrae veteres dixerunt vifcera terrae

O pure la gracchiante appreffo il lido Eminente in principlo dell' inverno Alla terra n' approda la cornacchia; O nel fiume s' immerge dalla testa Fino alla cima delle ipalle, o poire Tutta nuota; o dimolte presso l'acquis Si giran scornacchiando grossamente. E i bovi già avanti la piovana Acquis il cielo guardando, fiutan l'aere, E le formiche dalla cava buca Velocensistet totte l' uova recamo; È a un tratto si veggion per le mura Serpere i brachi, e errare que lombrichi, Che chiamano minuge della terra.

ΑΡΑΤΟΥ ΔΙΟΣΗΜΕΙΑ.

Καί τιθαί δενίθες , ταὶ αλέπτορος έξεγένοντο , Ε΄ έΦθειρίτταντο και έκ. ωξαν μάλα Φωνή, Ο όν τε ςαλάον ψοφέει επί ύδατι ύδωρ . Δη ποτε καὶ γενεαὶ κοράκων, καὶ Φυλα κολοιών, Τ' δατ Θ έρχομένοιο Διος παρα σημ' εγένοντο, Φαινόμενοι αγεληδά, και ίρηκεττιν όμοιον Φθεγξάμενοι καί που κόρακες δίους ξαλαγμούς Φωτή εμιμήσαντο σύν ύδατ 🖫 έργομέροιο" 235 Н" поте имі пробанте Варгія діттикі Фин Μακρον επιρροιζεύσι, τιναξάμενοι πτερά πυκνά. Καί υήτσαι οἰκουροί, ὑπωρόΦιοί τε πολοιοί Ε΄ργόμενοι κατά γείστα , τικάτσονται πτερύγεστιν Η" έπι κύμα διώκει έρωδιδο όξο λεληκώς. 240 Των τοι μηδέν απόβλητον πεφιλαγμένω ύδωρ Γινέσθω μηδ' εί κεν έπι πλέον με παροιθεν Δάκνωσιν μίζαι , καὶ ἐφ' αί ματος ίμεί ρωνται. Η" λύχνοιο μύκητες αγείρωνται περί μύξαν Νύκτα κατά σκοτίην μηδ' ήν ύπο χείματος ώρη Λύχνων άλλοτε μέν τε Φά@ κατά κότμον όρωρη,

L'augellette che nacquero dal gallo, Si fpidocchiano affai, e chioccian molto, Come gocciante acqua fovr' acqua fuona. De' corvi anco le razze, e le famiglie De' gracci, d' acqua, che da Giove viene, Segro fi fan, lalciandofi vedere la branco, e di fparvier facendo il verfo. E i corvi anocra le celetti gocce D' acqua che viene immitan colla voce,

ARATI PROGNOSTICA . 123

Tune quoque eristatae soboles gailma volucris Ore pedes legit , O' evocitans e gutture rauce Expressit sonitus undae stillantis in undam 230 Corvus , O' atratis velata monedula pennis Venturo terras madituras imbre minebunt, Accipitrum in morem fi magnis garrula turmis Agmina concelebrent : gravibus vox aemula guttis Corvorum , pluvids praedizit faepe futuras ; 235 Aut adeo Streperas gaudens comungere voces Încrepuit crociens denfis exercitus alis. Tunc mansuetae anates , atque intra limina degens Graculus, affiduis quatiunt suggrundia pennis ? Tunc fulicae magnis poscunt clamoribus undas . Haec ne , fi pluviae cupies cognoscere fortem , Despicias, nec quum solite maioribut ausis Purpureum muscae certant baurire cruorem : Aut nocte incipiunt putres concrescere fungi Ardenti in testa : gelidae vel tempore brumae Nune se submisit sublimes ardor in aurat ;

E aicora gracidando in basso doppio Tuon, lungamente soganos stridendo, Scorendo le solte ale; e gli anatrini; E i gracci delle buche, andando a' merli, Scutotons colle penne; e l'airone Garrendo actitamente al siotto assertiato Delle quai cose a te non fia niente. Da ributtare in offervando l'acqua. Nè, se le mosche più che per avanti Appinzino, e attaccate bramid sangue; O le adunins singsti di lucersta Al lucignolo intorno in notte oscura; Nè, se fulla stagione dell'inverno Delle lucerne il lume or sorga bene a processor dell'inverno Delle lucerne il lume or sorga bene a processor dell'inverno Delle lucerne il lume or sorga bene a processor dell'inverno Delle lucerne il lume or sorga bene a processor dell'inverno Delle lucerne il lume or sorga bene a processor dell'inverno Delle lucerne il lume or sorga bene a processor dell'inverno Delle lucerne il lume or sorga bene a processor dell'inverno dell'i

Και τιθαί δενίθες, ται αλέπτορος έξεγένοντο Εύ έρθειρίσταντο και έκωξαν μάλα Φωνή, Ο όν τε ςαλέον ψοφέει επί ύδατι ύδωρ . 230 Δη ποτε καὶ γενεαὶ κοράκων, καὶ Φυλα κολοιών, Τ' δατ 🕒 έρχομένοιο Διὸς παρα σημ' εγένοντο Φαινόμενοι αγεληδά, και ιρήκεσσιν όμοιον Φθεγξάμενοι καί που κόρακες δίους ξαλαγμούς Φωνή εμιμήταντο σύν ύδατ 🕒 έρχομένοιο. 235 Η" ποτε και κρώξαντε βαρείη διττάκι φωνή Μακρον επιρφοιζευσι , τιναξάμενοι πτερά πυκνά. Καί νήσσαι οἰκουροί, ὑπωρόΦιοί τε πολοιοί Ε'ργόμενοι κατά γείστα , τινάτσονται πτερύγεσσιν" Η" έπε κύμα διώκει έρωδιδο όξο λεληκώς. 340 Τών τος μηδέν απόβλητον πεφυλαγμένω ύδωρ Tivéo Do und' el nev ent axéon ne maporden Δάκνωσιν μίζαι , καὶ ἐΦ' αί ματος ίμει ρωνται* Η" λύχνοιο μύκητες αγείρωνται περί μύξαν Νύκτα κατά σκοτίην μηδ' ήν ύπο χείματος ώρη Λύγνων άλλοτε μεν τε Φάθ- κατά κότμον όρωρη,

L'augellette che nacquero dal gallo, Si fpidocchiano affii, e chioecian molto, Come gocciante acqua low' acqua fuona. De' corvi anco le razze, e le famiglie De' gracci, d'acqua, che da Giove viene, Segro fi fan, laficandofi vedere la branco, e di farvier facendo il verfo. E i corvi ancora le celefti gocce D'acqua che viene immitan colla voce, E ar

ARATI PROGNOSTICA . 122

Tune quoque eristatae soboles gadina volucris Ore pedes legit , O' crotitans e gutture rauce Expressit sonitus undae stillantis in undam . Corous , O atratis velata monedula pennis Venturo terras madituras imbre monebunt, Accipiteum in morem fi magnit garrula turmis Agmind concelebrent : gravibus vox aemula guttis Corvorum , pluvids praedixit faepe futuras ; Aut adeo Streperat gaudens cousungere voces Increpuit crociens denfis exercitus alis. Tunc mansuctae anates ; atque entra limina degens Graculus , affiduis quatiunt suggrundia pennis ? Tunc fulide magnis poscunt clamoribus undas . Haec ne , si pluviae cupies cognoscere sertem , Despicias, nec quum solito maioribus ausis Purpureum mufcae certant baurire cruorem ! Aut nocte incipiunt putres concrescere fungi Ardenti in testa : gelidae vel tempore brumae 244 Nune fe submisit sublimes ardor in auras ,

E ancora gracidando in baffo doppio Tuon , lungamente fogano stridendo , Scotendo le folte ale ; e gli anatrini , E i gracci delle buche , andando a' merli , Scuotonfi colle penne ; e l'airone Garrendo acutamente al fiotto affrettali Delle quai cofe a te non fia niente Da ributtare in offervando l'acqua. Nè , se le mosche più che per avanti Appinzino, e attaccate bramin fangue 4 O le aduninsi funghi di lucerna Al lucignolo intorno in notte ofcura : Ne, se sulla stagione dell' inverno Delle lucerne il lume or forge bene .-

ΑΡΑΤΟΥ ΔΙΟΣΗΜΕΙΑ.

Α"λλοτε δ' αιστωσιν από Φλόγες ήστε κου Φαι Πομφόλυγες μηδ' εί κεν έπαυτόφι μαρμαίρωτιν Α'κτίνες μηδ' ην θέρε μέγα πεπταμένοιο 250 Nитовой брибес втавоттеры Форешитам . Μηδε σύγ' ή χύτρης, ήε τρίποδ 🕒 πυριβήτεω, Σπινθώρες οτ' έωτι περιπλέονες , λελαθέσθαι. Μηδέ κατά σποδιήν όποτ' ανθρακ@- αίθομένοιο Λάμπηται περὶ σήματ' ἐοικότα κεγχρείοισιν Α'λλ' επί και τα δόκευε περισκοπέων ύετοιο. Εί γέμεν ήεροεσσα πάρεξ όρεις μεγάλοιο Πυθμένα τείνηται νεΦέλη, απραι δε πολώναι Φαίνωνται καθαραί, μάλα κεν τόθ' ὑπεύδι@ εἴης. Εύδιός κ' είης , και ότε πλατέος περί πόντου Φαίνηται χθαμαλή νεφέλη, μηδ' ύψοθι κύρη. 260 Α'λλ' αὐτοῦ πλαταμώνι παραθλίβηται όμοίη. Σκέπτεο δ', εύδιος μεν έων έπι χείματι μάλλον, Είς δε γαληναίην χειμωνόθεν. ευ δε μάλα χρή Ε'ς Φάτνην οράαν , την καρκίν αμφιελίτσει , Πρώτα καθαιρομένην πάσης υπένερθεν ομίχλης.

Or iscoppin le fiamme, quai leggieri Sonagli, che nell'acqua si sollevano; Nè se sovra a steffa lucan raggi; Nè se, la stare grandemente aperta, Notanti augelli portinsi frequenti. Nè di pentosa a succo, o di caldara Obbliar quando sien molte saville; Nè per la cente quando in brace accesa Segni a miglio rilucano simili;

M2

ITA	PROGNOSTICA.	12
ATL	PROGNOSTICA	

Et nunc deciduos ignes vomuire lucernae	
Ampullis similes, tenuesve a lumine summo	
Dimanant radii : feu forte aestate serena	
Conspicias densas anatum volitare catervas ;	250
Aut igni appositas multo cum lumine cernis .	
Scintillare ollas , & multo ex aere lebetes :	
In cinerive vides rutilas carbone tepenti	
Effervere notas , forma non dispare cencbris .	
Hiec catus objerva , O pluviam fperare memento .	255
Infima si montis videas sola cuncta tenebris	
Et caeca obvolvi nebula, summumque cacumen	
Nulla nube premi , candenti fide sereno .	
Fide sereno etiam , ponti super aequora ferri	
Nubila fi cernas , fed nondum vergere in altum ,	260
Ceu pelago eminulas videas consurgere rupes.	
Ouum rentet ludum , venturam inquire procellam :	
Quumque procella furit , Sudum : atque ante omnia Phatner	6
Adspice , quae curvi conclusa est sidere Cancri ,	
Primum adeo abstersis quum fulget pura tenebris :	269
Has	

Ma la pioggia offervando, anco ciò guarda. Se ficura nebbia fiendafi pel fondo Di gran monte, e le cime appaian pure, Certo farai allor molto tereno. Sarai fereno ancor, quando n'appaia Intorno al largo mare umile nebbia, Ne in alto fia, ma quivi fimigliante Alla piazza del mar fi chiacci e prema. Nella ca'ma più guarda alla tempetta, Nella tempetta più guarda alla tempetta, Nella tempetta più guarda alla calma. Ben nel Prefepe t'è duopo il mirare (Intorno a cui il Granchio gira) in prima Chiaro da tutta feurità di lotto;

Poi-

APATOT DIOZHMEIA,

Кейт уар ФЭйогти интарретал во хеньши. Καί φλόγες ήσύχιαι λύχνων, καί νυπτερίη γλαώ Η συχον ακίδουσα, μαζαινομένου χειμώνος Γινέσθω τοι σέμα, και ήσυχα ποικίλλουτα Ω'ρη έτπερίη κρώζη πολύφωνα κορώνη, Καί κόρχκες μούγη μέν, έρημαΐοι βρόωντες Διστάκις, αυτάρ έπειτα μεταθρόα κεκλήγοντες Πλειότεροι δ' άγεληδον έτην κοίτοιο μέδωνται, Фолис Еплуею. Хајвей не ле придадено д Οία τὰ μέν βούωσε λιγαινομένοισιν όμοια. Πολλά δε δενδρείοιο περί Φλόρν, άλλοτ' έπ' αυτον Ηίχί τε κείουσιν, και υπότροποι απτερθορται. Καὶ δ' ἄν του γέρανοι μαλακής προτάροιθε γαλώνης Α'σφαλέως τονύσαμν ένα δρόμον ήλιθα πασαι: Ούδε παλιέροθιοί κεν υπεύδιοι Φορέοιντο, H'u. d' cuparoder nadapor Ca@ ap Bhunter , Οὐδέ ποθεν γεφέλαι πεπιεσμέναι αντιόωσιν, Ουδέ ποθεν ζός @ άλλος υποτρέρη, ουδέ σελώνη Α'λλά τάγ' έξαπίνης αύτως άμενηνά Φέρωνται,

Poiche al calar della tempefta schiarali . E le fiaccole quete di lucerne , E la notturna nottola ... quieto ... Cantante , dell' inverno dileguato . . . . . Sienti-fegnale ; e queto verleggiando. Sull' ora Esperia la cornacchia garrula Gracchi , ed i corvi foli folitari , Gridando doppismente , e poi uniti ; Stridendo in branco , più frequenti , quando Vanno a pollaio, pieni entro di voce ;

ARATI PROGNOSTICA,	127	
Hac pura subito tempestas borrida cedit .		
Hino tacitae in lychnis flammae, blandumque f	ujurrans	
Nottua sub mediam nottem, marcescere sensim Horrisonas monstrant biemes, & vespere sero		
Voce canens varia placidum cornicula carmen.		
Rauca etiam primum sols tune murmura corvi		270
Ingeminant, O fe magno post agmine iungunt,		
Aique alacri sub-unt nocturna cubilia turma		
Cantantes multum : multum gaudere putares ,		
Sic lactos mistim iactant super aetbera cantus ?		275
Et vel in aeriis ramis , vel in arbore funima ,		, , , , , , , , , , , , , , , , , , ,
Concutiunt reduces Eoo tempore pennas.		_
Tunc immensa gruum videas veniente sereno		
Agmina, prolizo ferri super acra tractu ,		
Nec semel inceptum verso pede flectere cursum		280
Si fubito astrorum nitidum iubar obscuretur,		
Nec densae abscondant atra caligine nubes,		
Neo nebulis , nec fint victries obnoria Lunae ,		9
Inclita sed proprio marcescant sidera motu,	-	.*
•	Tune	
Ed uno crederia che s'allegraffero;		
Com' ei gridan , simili a gorgheggianti ,	1	
Spesso d'arbore intorno alla corteccia,		
E ipesso sovra lui, dove essi dormono,		
E tornando veleggiano volando .		
Le grue ancora avanti la bonaccia		
Vna carriera francamente tutte		
Insieme stenderiano ben 'unga ;		
Nè nel fereno porteriansi indietro.		
Ma quando il chiaro lume delle stelle		
A noi ne venga abbacinato, e morto,	×	
Ne altronde ipuntin nuvole calcate,		
Nè altra scurità ne corra , o Luna ;		cr
Ma repente cost languide portinfi,	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	e t

285

290

295

800

Μηκέτι τοι τόδε σήμα γαληναίης επικείσθω, Α'λλ' επί χείμα δόκευε και όππότε ται μέν έωσιν Αύτη εν χωρη νεφέλαι , ταὶ δ' άλλαι επ' αὐταϊς , Ταὶ μέν αμειβύμεναι, ται δ' έξόπιθεν Φορεονται" Καὶ χήνες κλαγγηδον έπειγόμεναι βρωμοίο, Χειμιώνος μέγα σήμα, καὶ έννεάγηρα κορώνη Νύκτερον αείδουτα , καὶ όμε βοώντε κολοιοί , Καὶ σπίν 🕒 κω άσπίζων , και όρνεα πάντα Ε'κ πελάγους Φεύγοντα , καὶ όρχίλ@ , ή καὶ έριθεὐς Δίνων ες ποίλας όχεας, και Φυλα πολοπέν Ε΄κ νομού ερχόμενα τραφερού έπι όψων αύλω, Ουδ' αν επιξουθαί, μεγάλου χειμώνο: ίδντος, Πρόσσω ποιήταιντο νομόν κηροίο μέλισται, Α'λλ' αύτοῦ μέλιτός τε και έργων είλίτσονται" Ούδ΄ ύψοῦ γεράνων μακραί στίχες αύτα, κέλευθα Τείνονται, στροΦάδες δε παλιμπετές απονέονται . Μηδ' ότε νηνεμίη έν αράχνια λεπτά Φέρηται, Καὶ Φλόγες αιθύσσωσι μαραινομένοιο λύχνοιο, Η πύρ αύηται σποδιή , και ύπεόδια λύχνα , Π_{t}

Per di calma non por tu questo segno;
Ma attendi tempesta; e quando sieno
Nuvole nello stesso luggo, ed altre
Sovra lor, parte oltrepassando, e parte
Dietro si portino, e che l'oche al passo
Affirettandosi, in gorgia fan fracasso, di
Di tempesta gran segno, e la cornacchia
Vecchia di nove etadi, nella notte
Cantando, e al tardi ancor gridando i gracci,
E pispolando nel mattin la passera,

E sug-

	TICA	

120 Tunc tibi non placidam promittit luppiter aethram, 285 Sed triftes auras : caeli regione sub una Immotam videas illo quoque tempore nubem, Praeterlapsam aliam , atque aliam post terga sequentem . Ibit & ad pastum magnis clangoribus anser : 290 Saecula passa novem cornix tibi signa procellae Note dubit Stridens , forumque monedula cantans , E: surge ne die paffer , reliquaeque volucres Aegura linquentes : tunc & [pelaea [ubibit Orchilus, O recavas latebras anguiret eritheus, Nocturnoque fatur condetur graculus antro . 295 Quum fera tempe tas inflat, nullae undique ceras Phoenicias viriarum apium struxere catervae ; Mellifico aft intus fefe accinxere labori : Atque it r inceptum rifuzo per aperta volatu Strymoniae rupere grues , & terga dederunt . 300 Nec levis in placi lo quim fertur aranea caelo, Aut invita nitet manantis flamma lucernae, Aut tenuis cinerem percurrit fulgor ab igni , Ne-

E fuggenti dal mar tutti gli uccelli, L'orchilo , e l'eriteo in cave buche Penetrando, e de' gracci le famiglie, Ch' a pollaio ne vengon dall' asciutto . L'api bionde, al venir di gran tempesta, Di cera non andrian più a foraggio, Ma giran dentro intorno al mele, e all' opre a Nè in alto delli grù le lunghe file Seguono a batter la medelma via, Ma indietro se ne tornano volando; Nè quando in calma d'ogni vento portanti I ragnatei fottili, e di lucerna, Che si consuma splendono le fiamme, Od il fuoco è asciutto nella cenere, E fon

Πιστεύειν χειμώνι . τί τοι λέγω όσσα πέλονται Σήματ' έπ' ανθρώπους; δή γάρ καὶ ἀεικέι τέφρη Αύτου πηγνυμένη νιΦετου έπιτεκικήρχιο. Καὶ λύχνω, γείν , κέγχροις ότ έοικότα πάντη Κύκλω σήματ' έχη πυριλαμπής έγγύθι μύξα. Α'νθρακι δέ ζώρντι, χαλάζης, όππίτε λαμπρός Αυτός εειδηται, μέστω δέ οι ηθέτε λεπτή Φαίνηται νεφέλη, πυρός ένδοθεν αίθομένοιο. Πρίνοι δ' ου καρτοίο καταχθέες , ουδέ μέλαιναι Σχίνοι , άπειρητοι πάντη δε τε πολλός άλωευς Alei muntuiner, un of Beroc en gepoc epin Πρίνοι μεν θαμινής απύλου κατά μέτρον έχουσαι, 315 Χειμωνός κε λέγοιεν έπὶ πλέον ισχύτοντος. Μηδέ άδην έκπαγλα περιβρίθοιεν άπάντη, Τηλοτέρω δ' αύχμοῖο συνασταχύοιεν άρουραι . Τριπλόα δε σχίν@- xuier τρισταί δέ γε αύξαι Γίνονται καρποΐο. Φέρει δέ τε σήμαθ' έκκη 320 Ε'ξείης αρότω και γάρ τ' αροτή σιον ώρην Τριπλοα μείρονται , μέσσην , καὶ ἐπ' ἀμφότερ ἄκρα • TICO-

E fon ferene le lucerne, credi
Alla tempesta; che ti dico, quanti
Agli uomini fon fegni: poich ancora
Dalla cenere sozza, in se rappresa,
Offerverai la neve, e la busera;
E alla lucerna, neve, allorchè in giro
A' presso a se il lucignol lampeggiante
Fuoco, segnali fomgilanti a grani
Di miglio: e al carbon vivo, la gragnuola,
Quando infocato e chiaro egli me mostri,
E in

Neglige saevam biemem . Sed quid documenta futuri " Multa tibi referam ? cinis (& quid vilius illo ?) Concretus nimium niveos denuntiat imbres : Praemonet bos O fax noclurni conscia pensi , Quum milio paribus candent ellychnia signis . Tune [piffo venict glacialis ab aethere grando , Quum nites extremus candenti lumine carbo , Sed medius nebulae tenui velatur amichu . Non caruit signis , quae non & fructibus , ilex , Non nigra lentiscus; ne forsan inutilis aestas Efflueres manibus crebrum monuere colonum . Quum nigra densatis curvatur glandibus ilex, 315 Invocat bibernae gelidissima tempora brumae . Sin modicos radix emittat vivida fructus , Nullo obsessa situ tellus florebit aristis . lam vero semper viridis, semperque gravata Lentiscus , priplici solita est grandescere fetu , 32€ Ter fruges fundens , tria tempora monstrat arandi: Nam tres offe fermat promends vomeris boras,

E in mezzo a lui, qual fortil nebbia appaia, Accefo dentro il fuoco. Nè i lecci
Di frutto carchi, nè i lentischi negri
Son senza prova; e da per tutto molti
Agricoltori ognor guardan che a loro
La state dalla man non vadia male. I lecci avendo in copia gbianda affai,
Verno diran, che si farà valere.
Nè si carichin troppo a dismisura,
Ma spighin da seccor lungi le piagge.
Il lentischio fa frutto ben tre volte, E
tre sono di quello i creciementi,
E per ordin ciascuno all' aratura
Porta segai; che in tre l'arabil tempo
Parton, nel mezzo, e in due estremi: il primo

ΑΡΑΤΟΥ ΔΙΟΣΗΜΕΙΑ

Πρώτος μέν πρώτην άρισιν , μέστος δέ τε μέτσην Καρπός απαγγέλλει, πυμάτην γέμεν έσχατος άλλων. Ο'ν τινα γαρ καλλισα λοχαίη σχίνος άρηται Κείνω γ' έξ άλλων άροσις πολυλή ιος είη. Τω δε γ' άφαυροτάτω όλίγη, μέστω δ: τε μέσση. Ούτως δ' ανθέρικος τριχθά σκύλλης ύπεραρθή, Σήματ' έπιβράσσασθαι διωρίτου άμήτριο . Ο'στα δ' επὶ σχίνου άροτης επιΦράσσατο καρτώ, 330 Τόσσα καὶ ἐν σκύλλης τεκμαίρεται ἄνθεῖ λευκῷ, Αύταρ ότε σφηκες μετοτωρινόν ήλιθα πολλοί Πάντη βεβρίθωτι , καὶ έτπερίων προπάροιθεν Πληϊάδων, είποι τις έπε:χόμενον χειμώνα, Οί 🕒 έπὶ σφίκεσσιν έλίστεται αὐτίκα δίνος. 335 Θήλειαι δὲ τύες, θήλεια δὲ μήλα καὶ αίγες, Ο ππότ' αναςρωθώσιν όχης, τὰ δέ γ' ἄρξενα πάντα Δεξάμεναι , πάλιν αύτις άναβλάδην όχεωνται , Αυτώ κι σφικετσι μέγαν χειμώνα λεγοιεν. Ο θε δε μισγομένων κίγων , μήλων τε , συών τε Xai-

L'arazion primiera, il mezzo frutto La mezza avviía, e l'ultima l'eftremo. Poichè cui il lentifoc produrranne Ottimo, e bello, a quello fopra gli altri Fia di molta ricolta l'aramento, Poca al piu debole, al mezzan, mezzana. L'anterico così, o fior di feilla In tre maniere leverafi fopra, A dare i legni fimil della meffe, Tutto ciò che nel frutto del lentifoo L'arator antera, anco nel bianco

Fior

ARATI PROGNOSTICA. 13

Primus babet primam fructus , mediusque secundam , Tertius extremo fetus respondet aratro . Si gravida egregi s glandis lentifcus acervos Proferat, boc largas [perabis ab omine meffes, Et modica modicam , parca praenoscere parcam : Glande potes : terno pariter quae tempore floret Squilla tibi, dicet quo furgant mergite culmi : Nam quaecumque avidum lentiscus feta colonum 330 Praemonuit , [quillae poterunt tibi dicere flores . Si crebra autumno videas pereunte moveri Agmina vesparum , subitae se frigora bramae , Ante etiam Hesperio quam surgant Pleiades ortu ; Praecipitant , densoque ruit cum turbine vortex . . Si porcae turpes , & oves , gracilesque capellae , Exspectare mares aveant genitalibus arvis, Concubitusque novos semper tam nota voluptas Sollicitet , simili brumam ratione notabis . Si videt in Venerem tardas , nec sponte moveri 340 Securas nimium generis, cui palha defunt Gau.

Fior di feilla potrà prenderne fegno.

Ma allorchè le vespe nell' Autunno
Int truppa molte da per tutto ingroffino
Ancora avanti dell' Esperie P'eiadi,
Dirà uno che il verno sopraggiunga,
Qual nelle vespe allor turbune gira.

E le troie, e le pecore, e le capre,
Allorabh allo resure, si incluine.

E le troie, e le pecore, e le capre, Allorché dalla monta fi rivoltino, . E i maschi tutti avendo ammessi, tosto Di nuovo sen coperte, sì da questo, Sì dalle vespe un gran verno diranno. Ma allorché le capre, troie, e pecore Tardi si mischieranno, il pover uomo

Go-

124 APATOT AIOEHMEIA.

Χαίρει ἄνολβος ἀνὴρ , ο οἱ οῦ μάλα θαλπιοώντι Εύδιον φαίνουσι βιβαιόμεναι ένιαυτόν . Χαίρει κὶ γεράνων αγέλαις ώραιος αροτρεύς Ω'ριον ερχομέναις ο δ' αώριος αυτίκα μαλλοκ. Αυτως γάρ χειμώνες επέρχονται γερανοισι" 349 Πρώτα μέν κι μάλλον όμιλαδον έρχομένησε, Πρώϊον αυτάρ ότ' όψε κο ούκ άγεληδά Φανείσαι, Πλειότερου Φορέωνται έπὶ χρόνου, οὐδ' άμα πολλαί, Α'μβολίη χειμώνος οφέλλεται υσερα έγγα. Εί δε βόες κ μήλα μετά βρίθουσαν οπώρην 350 Γαΐαν ορυσσωτιν, κεφαλάς δ' ανέμοιο Βορησε Α'ντία τείνωσιν , μάλα κεν τότε χείμαρον αὐτκί Πληϊάδες χειμώνα κατερχόμεναι Φορέοιεν* Μηδε λίην ορύχοιεν, έπει μέγας ού κατά κόσμον Γίνεται, ούτε Φυτοίε χειμών Φίλος, ούτ' αροτοισιν 355 Α'λλά χιών είη πολλή μεγάλαις έπ' άρούραις . Μήπω κεκριμένη , μηδέ βλωθρή έπί ποίη . Ο φρά τις εύετύι χαίρη ποτιδέγμενος ανήρ. Mud' elev nagurepder countres acipes alei,

Gode, perchè a lui che non fi fcalda
Molto, moftran feren, monarte, l'anno
Gode de branchi delle grà, che a fua
Stagion ne vengon, l'arator per tempo,
E il noo per tempo, molto più ancora.
Che così i verni feguono le grue;
Se più a buonora; e in branco fe ne vengone,
Più a buonora; ma quando non a branchi,
E tardi comparendo, in maggior tempo

ARATI PROGNOSTICA. 135

Gaudet inops , biemes iuffus sperare serenas . Gaudet O' affueta gruibus venientibus bora Tempora qui servat , tardis O tardus arator ; Namque grues venturae imitantur tempora brumae : 345 Si subito veniunt , densisque per aera turmis , Immitis festinat biems ; si tardius illae Agmine non une , non uno tempore tendunt , Lenis biems ferum veniens fata fera iuvabit . Si gravido autumno pecudes . O bucera fecla 350 Effodians pedibus glebas, obnixaque vento Sustentent capita, borrendis furibunda procellis Surget biems, nostros fugiet quum lucida visus Pleias , O miferes vexabit bruma celonos , Non tenerae plantae , flavo non utilis arvo . 355 Quin porius totis iaceat nix plurima terris . Quum nondum grandes culmus distinxit aristas . Vt beet agriculam multo cum fenore tellus . Nolim equidem gemini , plurefue unufue cometes

r lam-

Si portano, ne insieme moste, allora L'insiquio dell'inverno accresce l'opre Serotine. Che se i buoi, e le pecore Dopo il carico Autunno il suol ne scavino, E i capi contro al veato Borea tendano, Affai allora le medesme Pleiadi II Verno tempesso proportio praramontando: non molto savira terra, Poichè grande si sa, e sconcio il verno Mimico all'aratura, e alla sementa; Ma neve molta sia ne' grandi piani, Sull'erba non ancor scoppiata, e lunga, Perchè attendendo I uom goda un buon anno Nè sian di sopra ognor simili a stelle,

APATOY ΔΙΟΣΗΜΕΙΑ.

Μήθ' είς, μήτε δύω, μηθὲ πλέονες χομόωντες. Πολλοί γάρ κιμόωσιν επ' αυχμηρώ ένιχυτώ. Ουδέ μέν ορνίθων αγέλαις ήπειρόθεν ανηρ . Ε'κ νησων ότε πολλαί επιπλήσσωσιν αρούραις E'phone Sepese, Yaiper mepideidie d' aive Α'μήτω, μή οί κενεός κι άγυραιδο έλθη Αυχιιώ ανιηθείς. χαίρει δέ που αιπόλος ανήρ Αύταις ορνίθεσσιν , επήν κατά μετρον ίωσιν , Ε'λπομενος μετέπειτα πολυγλαγέος ένιαυτοῦ. Ούτω γάρ μογεροί ὰ άλημονες άλλοθεν άλλοι Ζώρμεν ανθρωποι* τα δέ πάρ ποσί πάντες έτσιμοι Σήματ' επιγνώναι , κι ές αυτίκα ποιδσασθαι . Α"ρνασι μέν χειμώνας έτεκμήραντο νομή ες, Ε'ς νομον όπτοτε μάλλον έπειγόμενοι τροχοωσιν: Α"λλοι δ', έξ αγέλης κριοί, αλλοι δε κρ αμνοί Είνόδιοι παίζωτιν έρειδύμενοι κεράεστιν 375 Η" όπότ' άλλοθεν άλλοι άναπλήσσωσι πόδεσσι, Τέτρασιν οι κούφοι, κερποί γέ μεν αμφοτέροισιν Η κ ότ έξ αγέλης αεκούσια κινήσωσι ,

O una, o due, o più crinite stelle, Che si criniscon molte in steril anno. Nè de branchi d'uccelli, uom dalla terra Ferma, quando dall' isole sui piani Molti ne piombino al vanir d'estate, Gode, che forte della messe teme, Che a lui vana, e pagliosa non ne venga Da siccitade afflitta; il caprar gode De medessimi uccelli, allora quando In quantità ne vadano, sperando Vn annuale poi di molto latte.

ARATI PROGNOSTICA .

137 Flammiferum ducant [patiofo limite crinem , 360 Ne sitiat toto tellus male fertilis anno . Nec qui continuam proscindit vomere terram , Si forte emittat volucres circumflua multas Infula , lactetur : timeat magis obsita multo Ne squallore seges vanis eludat avenis 365 Spes tumidas domini : fed ubi conspexerit illas Gaudeat upilio , siquidem tunc lacte recenti Implebunt multum niveae mulctralia vaccae . Sic (miserandum) alios alienis vivere damnis Nos voluere Dis , & semper contraria vota 370 Fundere , & exiguis vanas spes pascere signis . Venturas biemes pecoris didicere migistri, Quum depulsi ovenn properant ad pabula fetus , Lanigerique duces pecoris cum fortibus agnis , Innixi gemino ludunt per compita cornu; Hirfutofque pedes multo cum pulvere instant , Cornigeri binos ductores , quatuor agni : Aut ubi iam fero proceffit Vefper Olympo ,

Così noi sciagurati nomini erranti Di quà di là, or d' una, or d' altra cofa Campiamo , e que' segnali , che fra i piedi Sono, fiam tutti a riconoscer pronti, Ed a far tofto ancora altre fiate. Tempeste i pastor notan dagli agnelli; Ma quando in fretta alla paftura corrano, E dalla greggia altri montoni, ed altri Ancora agnelli scherzin nella via , Colle corna appoggiati ; o quando l'uno L' altro co' piè ribattane scalciando, Gli scarichi con quattro, ed i cornuti Con due : o quando dalla greggia a forza Cli

138 APATOT DIOEHMEIA.

Δείελον είσελάρντες όμως τὰ δὲ πάντοθι ποίμς Δάκνωτιν πυκνήτι κελευόμενα λιθάκισσιν. 380 Ε'κ δε βιών επύθοντ' αρόται και βουκόλοι ανδρες . Κινυμένου χειμώνος έπει βόες όππότε χηλάς Γλώσση ύπωμαίοιο ποδός περιλιχμήτωνται, Η" κοίτω πλευράς έπι δεξιτεράς τανύσωνται , Α'μβολίην αρότοιο γέρων έπιελπετ' αροτρεύς . 385 Η" δ' ότε μυκηθμοΐο περίπλειοι αγέρωνται, Ε'ρχόμεναι ςαθμόνδε βόες βουλύτιον ώρην, Σκυθεαί λειμώνος πόριες και βουβοσιοιο . Αυτίκα τεκμαίρονται άχείμεροι έμπλήσεσθαι. Ούδ' αίγες πρίνοιο περισπευδουσαι ακάνθαις, Εύδιοι, ούδε σύες Φορυτώ επιμαργαίνουται . Και λύκος όππότε μακρά μονώλυκος ωξύηται, Η" ότ' αροτρήων ολίγου πεφυλαγμένος ανδρών Ε"έγα , κατέρχηται σκέπαος χατέοντι έοικώς Ε'γγύθεν ανθρώτων, ίναι οἱ λέχος αὐτόθεν είη, Τρίς περιτελλομένης ήους, χειμώνα δοκεύειν. Ούτω και πιοτέροις έπι σήμασι τεκμήμαιο

Ea-

Gli moven, fulla fera in un guidandoli Alla stalla, e per tutto rodan l'erba Da frequenti saffate comandati. Da' bovi intendon gli aratori , e gli uomini Bisolchi la burrasca, che si move; Potciachè i bovi quando colla lingua Leccan del piè fotto la spalla l'unghie, O nella mangiatoia fi distendano Sul lato destro, indugio spera il vecchio Arator dell' arare . O quando piene Di muggito s' adunino le vacche

Sul-

ARATI PROGNOSTICA. 139	
Inviti stabulum repetunt , asque obvia carpunt	
Gramina , nec miffos curant in terga lapillos .	380
Saepe etiam instantem minitari dira procellam	300
Ruricolae docuere , boves quum lingere tentunt	
Posteriora pedum glabris vestigia Imquis ,	
Aut dextrum in stabulo ponunt latus : bisce magistris	
Stivae opus inceptum differt longdevus arator .	-67
Saepe etiam infolito mugitu pascua complent,	38₹
Quum stabuld, & notos repetunt armenta penates,	
Floridaque invitae linquentes prata invencae	
Ante feras cupiunt ventrem saturasse procellas:	
Nec levis iliceis nimium capra dedita ramis	
Sudd mouet, multo nec circumfusa luto sus.	390
Suda monet , muito nec erreumjuja tuto jus .	
Si secum in campis ululet, solusque pererret	
Arva ignota lupus : quem dira coegit egestas	
Non vitare bomines , propiusque accedere suasit	
Mendico similem , O dignam conquirere praedam ,	395
Tertius aequoreis quum surget Lucifer undis,	
Horrida tempestas instat . Sic cetera cuncta	
Sulla sera tornandosi alla stalla	
Trifte vitelle da pastura , e prato ,	
Tofto senza rempesta accennan d' empiersi .	
Nè le capre che studiansi d' intorno	
Alle spine dell'elce, son serene;	
Nè i porci che si voltolan nel brago .	
E il lupo , quando senza gli altri lupi	
Vrli forte, e lontano; o quando poco	
Degli aratori cauto, a' seminati	

Scenda, fimile a chi abbiz vopo di tetto, Agli nomini vicino, acciocche a lui Sia quindi letto, in tre spuntanti aurore Offerva la tempesta. Così anco Ne' primieri seguali avviseras

Di

ΑΡΑΤΟΥ ΔΙΟΣΗΜΕΙΑ.

Ε΄ σσομένων ανέμων, η χείματος, η ύετοῖο, Αύτην, η ε μετ' αύτην, η τριτάτην ετ' ές η ω. Α'λλά γάρ οὐδὲ μύες τετριγότες , εἴποτε μᾶλλον Ε "διοι έσκίρτησαν , εοικότες όρχηθμοίσιν , Α΄ σκεπτοι έγενοντο παλαιοτέροις ανθρώποις, Ουδέ κύνες και γόρ τε κύων οιρύξατο ποσσίν Α'μφοτέροις, χειμώνος έπερχομένοιο δικεύων. Καὶ μὴν έξ ύδατος κοὶ καρκίνος ώχετο χέρτω Χειμώνος μέλλοντος έπαϊσσεσθαι όδοῖο. Καὶ μύες ήμεριοι ποσσὶ στιβάδα σρωφώντες Κοίτης ίμειρονται , ότ' όμβρου σηματα Φαίνοι" Κάκείνοι χειμώνα μύες τότε μαντεύονται . Των μηδέν κατοκυησο * καλόν δ' έπὶ σήματι σημα 410 Σκέπτετθαι , μάλλον δε δυοίν είς ταυτον ιόντοιν , Ε'λπωρή τελέθοι" τριτάτω δέ κε θαρσήσεικς . Αἰεὶ δ' αν περιόντος αριθμοίης ένιαυτοῦ Σήματα, συμβάλλων, εί που καὶ ἐπ' ἀςέρι τοίμ Η'ως αντέλλοντι κατέρχεται, η κατιόντι, Ο πποῖον και σήμα λέγοι . μάλα δ' ἄρκιον εξ

Di venti, o di tempella, o di diluvio Ftuturo, o il di, o'l feguente, o in fine il terzo. Ma nè ancora gli firidenti forci, Se mai fu al fereno faltan molto Di ballo in guifa, fenza fegno furo, Nè i cani ancora, agli uomini più vecchi; Che il can co'le due zampe il fuolo rafpa, sentendo la tempella ch' à a venire.
Dall'acqua inoltre il granchio vienne a terra, La

Ventique pluviaeque, O Jaevae signa procellae Ipfa , f-quenfve dies , aut terria perficit Eos . Quin etiam parvos, despecta animalia, mures 400 Confremere , & lactas visos ductare oboreas Vibus edocti non contemplere priores . Sollicitosque canes : gemino pede nam fola terrae Dum canis infestat, Jacuas praenunitat auras. Tunc etiam acquoreis exfurgit Cancer ob undis. 405 Solus O' in ficca fecum Spatiatur arena . Inde domus focus niures e mollibus birbis Component perious lectos , plumamque futuram , Venturasque, hiemes gaudent eludere somnis . Hiec ne despicias : sed signum sungere signo Esto memor, geminis rem praesignantibus unam 410 Spes Jubeat : ternis rata fit fiducia signis . Quin O praeterito quaccumque not veris anno Confer , O observa queis sidera quaeque diebus Humanos fugiant visus, fugiantve tenebras, 415 Quidve aftrum moneat : nec fit tibi quaerere durum, Quid

La tempella vegnendo , a camminare. Ed i topi domellici co' piedi Girando il pagliericcio braman letto , Quando di pagliericcio braman letto , Quando di pioggia appaiano fegnali ; E que' topi indovinano tempella . Delle quai cofe nulla ne trafcura ; Che più d'un legno d'offervare è bello ; E più , due nel medelamo concorrendo ; Speranza fia , e al terzo crederai . Sempre dell'anno novera paffato I fegni , confrontando fe tal giorno Venga futt' aftro, che, fi levi , o corchifi , Qual fegno dica . Gioveranne affai

Con-

APATOT AIOZHMEIA.

Φράζεο Ται Φδίνου τος εφισμένοι ό τε μυγιός Τετράδας αμφοτέρας αι γάρ τ' αμυλις συνιόστων Μηκον πείρατ' έχωρυν , ότε σπαλερότατας αιθήρ Ο ατώ νυξί πέλει χύτει χαρροποίο σελίνης. Τον αμυδια πάστον δεπιμμένος είς εναμτών , Ουβέποτε σχεδίως κεν έπ' αιθήρι τεπμήραιο .

147

Quid vel nascenti primum, nel quarta cadenti. Mense ferat: luces manque bac., se vinenda, menses Conn situs comines, aque este nectivita aether Lubricus est, sessa Phaeba quam ince laberat. Quae iu si teoum suerus speculatus in annum, certa iibi certum promet praesagui saalum.

Confiderar d'uscente mese, e entrante Ambi i quarti; che questi anno dei mesi; Che inseme ne concorrono, i confini; Quando l'etere allora dubbiossismo E' otto noti; per mancar di Luna. Che quando tutte queste cose insieme Avrai considerate tutti gli anni; Non vanameate osserverai pell'etra;

Deo gratias. Finita da me Antonio Maria Salvini.
la traduccione di Arato, che obbe in forte di
effer tradutte da Cicerone, la matina di
S. Antonio Abate di 17, di Gennaio
1701. ab Incarnat, all Ave Maria
di marzo giorno.

422

IN ARATI PHAENOMENA

SELECTAE ADNOTATIONES.

Verf. 1. MVSARVM. Nihil in Graceo est Arati versu, quod voci Musarum respondeat, sed hoc tantum, A love ordiamur. Ciceronem videtur respexiste Virgilius Eclog. 111. 60.

Ab love printipium Mujae .

Vert. 34. DVPLICI DE CARDINE. Hoe aut pro deplici caribut accipiendum ett, ur lieger ad sure pro fulgo artiger phrafi Gail s & Beiges frequentas; aut pro ab utraque parte, e dupute cardone y nam a, ab, ex, de in multis adhibutur nulio diccimme, & codem feniu. Vox vero Cardo ad varia fignificanda transferrur, ur nocas G. I. Voffusi n Exymnolog.

Vef., 28. ONA NOSTRI &c. Hie vefus in Arato nullus est, a Cicerone totus adiectus : quum enim dizulet Aratus: Artii volvusus, ideopue vocantus (Graecis) plassifra, a smilitudine: Cicero addidi: Latinii vero a innata bubus, Septementous in Nam rese Vari. hib. vi. de L. L. Trinest boves ap-

pellantut, quum arant terram , quafi Terriones.

Vers. 47. SINVS E CORPORE FLEXOS. Nampe sinussations produmina, ut apud Virgilium. Pro sexus malit Grotius sexus. Sed sexus heic poeticum magis est:

Maximus bere flexu fianofo elabitur anguis &c.

Virg. Georg. 1. 144, ubi finns flexos Ciceronis expressit suo illo flexu finnoso. Vers. 96. FINITA. Nempe posita, constituta, clausa. Ita

de Pittrice. Finita in partibus Auftri .

Vers. 97. SPICVM ILLYSTRE TENENS. Dicitur utroque genere, & bie spicus, & bo. spicum. Vid. Serv. Georg. I. 111.
Vers. 130 FERREA. Ferrum pro aere dixit Cicero. Ger-

manicus, & Avienus verterunt aerea, & fic habet Aratus .

Verf. 134. RECEPTA EST. LaCtantius lib. V. cap. 5. legit,
restelut.

Verf. 138. PROTRYGETER . Latine Praevindemiator .

Verf. 145. GENVS . Intellige pro genu .

Verf. 147. ET NATOS. Legerem, As natos. Graecus enim

habet de .

Vers. 153. ETESIAE. Poëtica licentia est, qua contractio non sit, sed hatus manet. Vide fidelem Arataei versus interpretem, qui cumdem, atque adeo in eodem loco hiatum habet. Vers. 131.

4 ADNOTATIONES.

Ver, 131. IAM CARLI xel Sunt qui duos hoice verius ita legendos a bitrentur :

Num caeli mediam partem terit , ut prius illae

Chilee, tum beltbeus qui cernitur Orionis. Vers. 234. ANDROMEDAB SIGNYM . Ideft, non fignum

Andromedie, ied jub pectore Andromedae, parvum fignum

Verf. 160. DIGNANT . Apud veteres digno , as , reperitur .

Alli malunt fgoant. Verf. 265. CLARAT. Qumvis verbo clarare in eumdem fenium urantur, & alibi idem Cicero, & Lucretius non femel; tunt tamen, qui reponunt claret, versume ita legant: Al aestais primpoda claret, nempe apparet.

Verf. 283. EQVI vis. Scilicet Eques: quod ex Graecorum

imitatione , Lucretio fam liage eft .

Verf. 338. QVOS DIXIMVS ANTE. Nempe verf. 326. Verf. 3+1. DENIQVE. Particulas denique, fimal, quum, &

huiumodi pro copula uiurpat Cicero .

Verf. 342. CVRRICVLYM NVMQVAM SEDANS. Idest numquam curfum imibens, aumquam quescens. Verf. 432. CALIGANS. Lege calico.

In Gracco textu vers. 548. pro T'Spopoos lege T'Spox dos .

IN PROGNOSTICA.

Verf. 1. PROGNOSTICA, feu Dossimia, Arati Carmen, of the fight practical programme explicantur. Hoo quoque verteat Ciccro. Graccum ad nos integrum prevenit : e Latino versus admonum triginat; spetem fervavi Priscianus, reliquos idem Ciccro de Divinat. 1. 7. 8. 9.

Vers. 160. PHATNE. Launis est Praesepe, de quo ita Plinius Ib. xvIII. cap. ult. Sunt in signo Cancri duae fiellae parmae, Ascili appellatae, exiguum inter illas spatium obtinente

nubecula , quam Praelegia appellant .

IMPRESSUM FLORENTIAE QUAM DILIGENTISSIME
DIE XXV. MENSIS IVII

CID. 1D. CC. LXV.

11. ( ) ;

14 6. 149

